

WIADOMOŚCI UNIwersyteckie

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

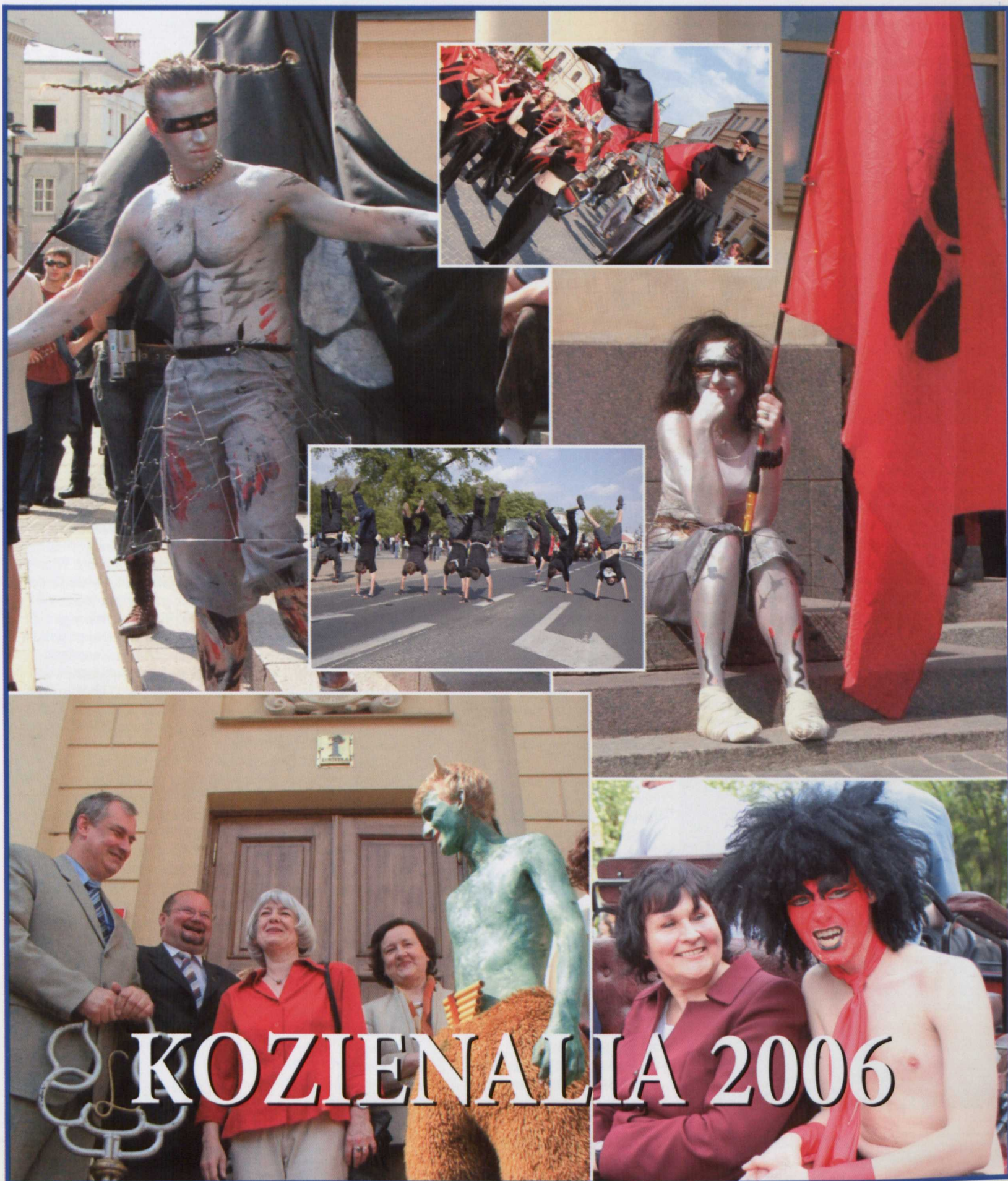
CZERWIEC 2006

6 (130)

PL ISSN 1233-216X

Rok 16 Egzemplarz bezpłatny

KOZIENALIA 2006

KRONIKA REKTORSKA

3 V w lubelskich obchodach święta konstytucji uczestniczył rektor Wiesław Kamiński. Brał udział w mszy świętej w archikatedrze lubelskiej, złożył wieniec od społeczności uniwersyteckiej przed pomnikiem konstytucji 3 Maja przy Placu Litewskim. Wziął też udział w spotkaniu zorganizowanym w Urzędzie Wojewódzkim. Uroczystości jubileuszowe 25-lecia Niezależnego Zrzeszenia Studentów w dniu **5 V** zainaugurowali: Rektor i prorektor Anna Pajdzińska. **8 V** pod przewodnictwem Rektora i prorektorów odbyło się spotkanie z dziekanami wydziałów naszej uczelni. **10 V** w sali Senatu odbyły się posiedzenia dwu komisji: ds. Dydaktyki oraz Finansów i budżetu. **11 V** Rektor wyjechał na posiedzenie KRASP-u do Gdańska. Zebrani tam rektorzy omawiali m.in. takie sprawy, jak: przyjęcie przez polskie uczelnie relegowanych studentów białoruskich, zmiany w przyszłorocznych egzaminach maturalnych, projekt nowego opodatkowania dla środowisk naukowych, finansowanie nauki i nowych kategoryzacji.

profesorowi Andrzejowi Boguckiemu z uniwersytetu we Lwowie. Dyplom i gratulacje od władz UMCS wręczył gościowi Rektor. **24 V** Rektor uczestniczył w posiedzeniu Komisji Statutowej, która obradowała na Wydziale Prawa i Administracji. **26 V** w Chełmskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej odbyła się V Konferencja Informatyki Stosowanej. Rektor wygłosił na niej referat „Symulacja mózgu: po co, jak, czym”. **27–28 V** rektor Wiesław Kamiński wyjechał do Krakowa na spotkanie rektorów polskich uczelni z papieżem Benedyktem XVI. **30 V** w sali Senatu Rektor i prorektor A. Pajdzińska spotkali się ze studentami – sportowcami. **1 VI** w ramach „Niemieckiej inicjatywy na rzecz bibliotek w Europie Środkowej i Wschodniej – Ludzie i Książki” w Bibliotece Głównej odbyła się uroczystość przekazania niemieckojęzycznych książek. Dar przekazali: doktor Reinhard Schweppe, ambasador Republiki Federalnej Niemiec w Polsce oraz Vera Bagaliantz, dyrektor Goethe Instytut w Warszawie. Niemiecka inicjatywa „Ludzie i Książki” ma na celu podtrzymanie żywego zainteresowania Niemcami i ich kulturą. Jest wspólnym przedsięwzięciem niemieckiego MSZ, Goethe Instytut, Niemieckiego Towarzystwa Badań Naukowych i zasłużonych fundacji z Niemiec. Wszystkie te instytucje wyasygnowały środki finansowe na zakup w latach 2005–2007 książek niemieckojęzycznych, które zostaną przekazane 30 wybranym bibliotekom w 22 krajach. Oto co o tym powiedział dr Bogusław Kasperek, dyrektor BG: *Uroczyste przekazanie blisko 100 pozycji wartości blisko 5 tysięcy euro to pierwsza część projektu za rok 2005. Za następne dwa lata otrzymamy także pozycje monograficzne*

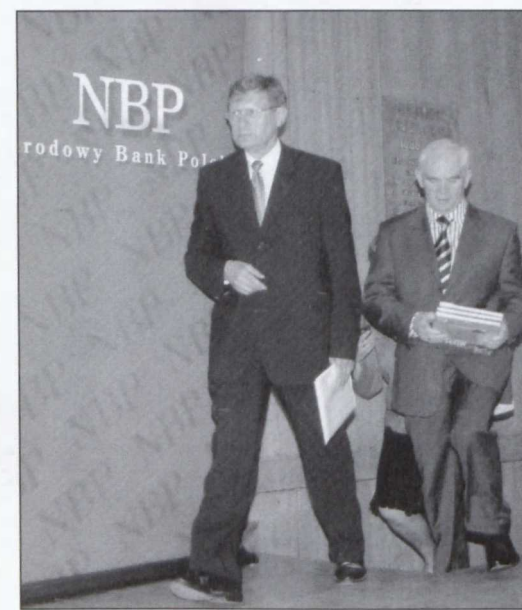
o wartości 5 tysięcy euro na każdy rok, w sumie przez trzy lata nasz księgozbiór wzbogaci się o książki i inne publikacje wartości 15 tysięcy euro. Przekazane pozycje literatury naukowej i wydawnictw informacyjnych będą wyeksponowane w Czytelnii Matematyczno-Przyrodniczej BG 1 czerwca. Otrzymaliśmy przede wszystkim nowości, ale udało nam się także pozyskać starsze wydania. Zgodnie z naszą listą, powstała na podstawie sondaży wśród pracowników naukowych, wzbogaciliśmy się głównie o opracowania i monografie z matematyki, fizyki, historii, w tym historii starożytnej, oraz wydawnictwa związane z filozofią, kulturą i historią sztuki. Podziękowania w imieniu władz UMCS przekazał prorektor Jerzy Węclawski, podkreślając ogromne znaczenie tego

przedsięwzięcia zarówno dla naszych bibliotek, jak i społeczeństwa Lublina i regionu. W uroczystości brali udział wojewoda lubelski Wojciech Żukowski, wiceprezydent Janusz Mazurek oraz przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego i licznie zebrani goście. **2 VI** przy pięknej pogodzie w Ogrodzie Botanicznym UMCS Zespół ds. Promocji naszej uczelni zorganizował święto dziecka we współpracy z prezydentem Miasta Lublina. Jak zwykle współorganizatorem była Lubelska Fundacja Ochrony Środowiska Naturalnego. Uczestników imprezy w imieniu władz UMCS przywitał prorektor Jerzy Węclawski. Były konkursy, zabawy edukacyjne, występy artystyczne i wycieczki dydaktyczne po ogrodzie. Na specjalne podziękowania zasługuje grupa studentów z Wydziału Pedagogiki i Psychologii, która bardzo aktywnie, z dużym zaangażowaniem pracowała na rzecz najmłodszych mieszkańców naszego miasta. Od **5 do 8 VI** rektor Wiesław Kamiński przebywał w Moskwie, gdzie w dniu **6 VI** na Moskiewskim Uniwersytecie im. Łomonosowa otworzył wystawę Polskiej Książki Naukowej. W tym roku swoje książki prezentowało 35 oficyn akademickich z całej Polski oraz Instytut Literacki w Paryżu. Tradycyjnie wszystkie wystawione pozycje zostały przekazane w darze bibliotece moskiewskiego uniwersytetu.

Tego dnia po południu w auli Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców gościem cyklu Wieczory Literackie prowadzonym przez dr Annę Nasalską był metropolita lubelski abp. Józef Życiński. Spotkanie było połączone z promocją jego najnowszej książki. Władze uczelni reprezentował prorektor Tadeusz Borowiecki. **16 V** w sali Senatu pod przewodnictwem prorektor Anny Tukiendorf obradowała Senacka Komisja ds. Badań. Po południu na posiedzeniu spotkało się kolegium rektorskie. **17 V** Rektor uczestniczył w konferencji nt. „Informatyka w ekonomii” w Zamościu. Po południu gościem Rektora był prezes NBP profesor Leszek Balcerowicz, który wygłosił wykład w auli Wydziału Ekonomicznego. **18 V** w Instytucie Nauk o Ziemi odbyło się nadanie tytułu honorowego profesora naszej uczelni pro-

EMP

Fot: Maciej Przysucha

Z PRAC SENATU

Posiedzenie 31 maja

W porządku obrad Senatu znalazły się sprawy dotyczące m.in. recenzji dorobku naukowego prof. dra hab. Janusza Sławińskiego – kandydata do tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego, zatwierdzenia kandydatur sekcji *Annales*, sprawozdania z działalności naukowo-badawczej uczelni w 2005 r., uchwały rekrutacyjnej na rok akademicki 2007/2008, uchwały w sprawie uprawnień przysługujących uczestnikom olimpiad i konkursów przedmiotowych przy ubieganiu się o przyjęcie na I rok studiów, zmian uchwały w sprawie pensów i zasad rozliczania zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich na studiach stacjonarnych, planu rzeczowo-finansowego na rok 2006, prac nad nowym statutem uczelni oraz sprawy osobowe i bieżące.

Obrady senatu UMCS poprzedziło wręczenie nominacji na stanowiska profesorów zwyczajnych prof. dr hab. Alicji Pomorskiej, prof. dr hab. Marii Cymborskiej-Lebodzie oraz prof. dr. hab. Leszkowi Michalakowi.

Część merytoryczną posiedzenia zainicjowała pozytywna opinia Senatu w sprawie recenzji dorobku naukowego prof. dra hab. Janusza Sławińskiego – kandydata do tytułu dhc Uniwersytetu Łódzkiego, przygotowanej przez prof. dra hab. Jerzego Świącia.

Ponadto Senat zatwierdził kandydatury: prof. dr hab. Małgorzaty Willaume na stanowisko redaktora sekcji F Historia oraz prof. dra hab. Romualda Kmiecika na stanowisko redaktora sekcji G Prawo *Annales* UMCS (sylwetki przedstawiam poniżej).

Senat zatwierdził sprawozdanie Rektora z działalności naukowo-badawczej w 2005 r., a także przyjął do realizacji plan rzeczowo-finansowy na rok 2006.

W trakcie posiedzenia podjęto uchwałę w sprawie zasad przyjmowania kandydatów na I rok studiów w roku akademickim 2007/2008. W tym zakresie Senat postanowił ponadto w drodze uchwał utworzyć Międzywydziałowe Indywidualne Studia Humanistyczne oraz Międzywydziałowe Indywidualne Studia Matematyczno-Przyrodnicze, a także wyraził zgodę na powołanie kierunku finanse i bankowość na Wydziale Ekonomicznym.

W dalszej części obrad Senat przyjął uchwałę w sprawie uprawnień przysługujących uczestnikom olimpiad i konkursów przedmiotowych przy ubieganiu się o przyjęcie na I rok studiów, obowiązującą od roku akademickiego 2007/2008, a także dokonał zmiany uchwały w sprawie pensów i zasad rozliczania zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich na studiach stacjonarnych.

Senat UMCS pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów w następujących sprawach (sylwetki awansowanych pracowników zamieszczam poniżej): mianowania dr hab. Bożeny Rejakowej oraz dra hab. Jerzego Kutnika na stanowiska profesorów nadzwyczajnych na czas nieokreślony – Wydział Humanistyczny; mianowania dra hab. Janusza Jusiaka na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony – Wydział Filozofii i Socjologii; mianowania dra hab. Antoniego Mieczkowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony – Wydział Politologii.

W sprawach bieżących Senat przyjął uchwały związane z przystąpieniem uczelni do realizacji projektu pt. „Budowa infrastruktury dla legitymacji studenckiej SELS w UMCS w Lublinie”.

AWANSE

Dr hab. Bożena Rejakowa ukończyła studia wyższe z zakresu języka słowackiego i muzyki w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Nitrze (Słowacja). Stopień doktora uzyskała w 1984 r., zaś doktora habilitowanego w 1995 r. Od 2001 r. jest zatrudniona w UMCS na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Od 2003 r. jest kierownikiem Zakładu Czytelnictwa i Semiotyki Przekazu Informacji w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS.

Zainteresowania naukowe i badawcze dr hab. B. Rejakowej dotyczą językoznawstwa, w tym frazeologii polskiej i słowiańskiej.

Dorobek naukowy dr hab. B. Rejakowej liczy ponad 60 pozycji bibliograficznych, w tym dwie monografie książkowe oraz szereg artykułów, rozpraw i recenzji. Była recenzentem rozprawy habilitacyjnej oraz dwóch doktorskich.

Czynnie uczestniczy w życiu naukowym biorąc udział w licznych międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych.

Dr hab. Jerzy Kutnik ukończył studia wyższe z zakresu filologii angielskiej w UMCS. Stopień doktora uzyskał w 1985 r., zaś doktora habilitowanego w 1997 r. Obecnie jest kierownikiem Zakładu Studiów Amerykanistycznych w Instytucie Anglistyki UMCS.

Zainteresowania naukowe dra hab. J. Kutnika dotyczą współczesnej kultury i sztuki amerykańskiej, m. in. twórczości artystów mniejszości etnicznych (Afro-Amerykanów).

Dorobek naukowy dra hab. J. Kutnika liczy ogółem ok. 73 pozycje bibliograficzne, w tym dwie książki. Był recenzentem w siedmiu przewodach doktorskich.

Czynnie uczestniczy w życiu naukowym biorąc udział w licznych międzynarodowych konferencjach naukowych m. in. Czechach, Francji, Estonii, Nowej Zelandii. Prowadził wykłady na uniwersytetach w Finlandii i Nowej Zelandii.

Dr hab. Antoni Mieczkowski ukończył studia historyczne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. Stopień doktora uzyskał w 1977 r., zaś doktora habilitowanego w 1998 r. Obecnie jest zatrudniony w Zakładzie Myśli Politycznej na Wydziale Politologii UMCS.

Zainteresowania naukowe dra hab. A. Mieczkowskiego koncentrują się wokół dziejów wsi i ruchu ludowego w XX wieku. Zajmuje się on także problematyką samorządu terytorialnego, ruchu młodzieży wiejskiej oraz społecznej działalności kościoła katolickiego.

Dorobek naukowy dra hab. A. Mieczkowskiego liczy ogółem ok. 100 pozycji bibliograficznych. Był promotorem dwóch rozpraw doktorskich.

Dr hab. A. Mieczkowski jest aktywnym członkiem wielu towarzystw naukowych m. in. Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, Ludowego Towarzystwa Naukowego – Kulturalnego oraz innych.

Dr hab. Janusz Jusiak ukończył studia z zakresu fizyki oraz filozofii w UMCS. Stopień doktora uzyskał w 1988 r., zaś doktora habilitowanego w 1998 r. Obecnie jest zatrudniony w Zakładzie Ontologii i Teorii Poznania na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS.

Zainteresowania naukowe dra hab. J. Jusiaka dotyczą problematyki współczesnej ontologii i metafizyki, w tym głównie filozofii procesu oraz filozofii mitu.

Dorobek naukowy dra hab. J. Jusiaka liczy ogółem ok. 70 pozycji bibliograficznych. Był recenzentem dwóch rozpraw doktorskich.

Dr hab. J. Jusiak jest członkiem Polskiego Towarzystwa Filozoficznego oraz współredaktorem serii wydawniczej „Lubelskie Odczyty Filozoficzne”. Aktywnie uczestniczy w wielu konferencjach naukowych.

SYLWETKI

Prof. dr hab. Romuald Kmiecik ukończył studia prawnicze w UMCS. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 1974 r., doktora habilitowanego w 1984 r., zaś tytuł naukowy profesora w 1994 r. Obecnie pełni funkcję kierownika Katedry Kryminalistyki i Prawa Dowodowego na Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

Zainteresowania naukowe prof. dra hab. R. Kmiecika dotyczą w głównej mierze problematyki karnoprocesowej, ze szczególnym uwzględnieniem powiązań prawa dowodowego z kryminalistyką i psychologią zeznań.

Dorobek naukowy prof. dra hab. R. Kmiecika liczy ogółem ponad 200 pozycji bibliograficznych, w tym szereg monografii, artykułów, glos i recenzji.

Prof. dr hab. R. Kmiecik aktywnie uczestniczy w życiu Uczelni i środowiska naukowego. Był m. in. prodziekanem ds. studenckich Wydziału Prawa i Administracji UMCS, prorektorem UMCS ds. dydaktyki i wychowania oraz wieloletnim członkiem senatu uczelni.

Prof. dr hab. Małgorzata Willaume ukończyła studia z zakresu historii w UMCS. Stopień doktora nauk uzyskała w 1980 r., doktora habilitowanego w 1990 r., zaś tytuł naukowy profesora w 2005 r. Obecnie pełni funkcję kierownika Zakładu Historii Powszechnej XIX wieku w Instytucie Historii UMCS.

Zainteresowania naukowe prof. dra hab. M. Willaume dotyczą dziejów Francji i Rumunii w XIX i XX w., a także dziejów Polaków w Mołdawii i Wołoszczyźnie oraz we Francji w XIX w.

Dorobek naukowy prof. dr hab. M. Willaume liczy ogółem ok. 100 pozycji bibliograficznych, w tym monografie, artykuły i recenzje.

Prof. dr hab. M. Willaume aktywnie uczestniczy w działalności m. in. Polskiego Towarzystwa Historycznego, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Komitetu Badań Polonii PAN oraz wielu innych.

GRATULUJEMY

Studentowi archeologii i jego rodzinie pomysłu ujmującego za serce. Przez kilka lat Bartek uczestniczył w wykopaliskach w Ulowie pod Tomaszowem Lubelskim. On i studenci zaprzyjaźnili się z mieszkańcami tej wsi, organizowali dla ich dzieci festyny, konkursy. Kiedy siostra Bartka miała brać ślub w Tomaszowie

Lubelskim, razem ze swym przyszłym mężem poprosiła gości o kupienie zamiast kwiatów maskotek i pomocy szkolnych dla małych mieszkańców Ułowa. Dwa duże kartony pełne zeszytów, kredek, flamastrów i innych przyborów szkolnych wraz z maskotkami zostały przekazane ulowskiej Szkole Podstawowej.

Profesorowi Antoniemu Hanuszowi z Wydziału Prawa i Administracji naszej uczelni powołania przez Prezesa Rady Ministrów w skład Rady Legislacyjnej. Profesor Hanusz jest sędzią Izby Finansowej Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, a także laureatem Nagrody Edukacji i Sportu za książkę *Podstawa faktyczna rozstrzygnięć podatkowych*.

Marii Cierech, nauczycielce biologii, która włączyła się pracę podczas święta dziecka zorganizowanego w naszym Ogrodzie Botanicznym, oprowadzając szkolne wycieczki. Niestrudzenie wyjaśniała i opowiadała o tu posadzonych roślinach, a jej wypowiedzi z zainteresowaniem i w skupieniu słuchali wszyscy zwiedzający nasz ogród.

„UMCS DZIECIOM”

2 czerwca już po raz kolejny nasz Uniwersytet zorganizował imprezę z okazji dnia dziecka „UMCS Dzieciom” w Ogrodzie Botanicznym. Tegoroczny festyn odbył się przy współudziale Prezydenta Lublina. Imprezę współorganizowała Lubelska Fundacja Ochrony Środowiska Naturalnego. Przybyłe dzieci oraz ich opiekunów w imieniu władz UMCS powitał prorektor ds. Rozwoju prof. dr hab. Jerzy Węclawski.

Na tegoroczną imprezę przybyły tłumy dzieci: zarówno w grupach zorganizowanych, jak i indywidualnie z rodzicami i opiekunami. Nasi studenci (kierunek: pedagogika) zapewni im profesjonalnie prowadzone gry edukacyjnointegracyjne. Dyżurowali również przy „stoiskach zabaw”, przy których dzieci miały m.in. malowane twarze, robiły z baloników zwierzątki czy rysowały swoje marzenia. Dzieci uczestniczyły także w ekologicznych konkursach zorganizowanych przez Fundację Ochrony Środowiska Naturalnego. Grupy ze szkół zwiedzały w tym roku nasz Ogród Botaniczny razem z przewodniczkami – pracownicami ogrodu, oraz nauczycielką biologii panią Marią Cierech.

Ogromną radość sprawił dzieciom występ zespołów tanecznych z Domu Kultury „Czechów”. Na koniec imprezy wszystkie namalowane na kartkach marzenia dzieci zostały przypięte do balonów i odleciały do nieba.

Szczególne podziękowania składamy na ręce sponsorów imprezy: sklepu papierniczego BAS oraz Cukrowni Lublin.

SERWIS ZWIĄZKOWY

Chrzest Sztandaru NSZZ „Solidarność” UMCS

Sztandar NSZZ „Solidarność” UMCS, ufundowany z okazji 25-lecia naszego związku, przeszedł swój „chrzest bojowy” podczas ostatniej pielgrzymki Papieża Benedykta XVI do Polski.

Dla „Solidarności” od początku jej powstania Jasna Góra była miejscem, dokąd udawaliśmy się z modlitwą i po błogosławieństwo Matki Boskiej Częstochowskiej. To tu zawsze czuliśmy się wolni. Było to szczególnie ważne w trudnych czasach stanu wojennego. Pielgrzymki ludzi pracy zapoczątkowane przez księdza śp. Jerzego Popiełuszkę trwają do dziś. To w jasnogórskim skarbcu znajdują się pamiątki „Solidarności”, m.in. długopis, którym zostały podpisane porozumienia gdańskie, medal Nagrody Nobla Lecha Wałęsy. To w tutejszym muzeum – „Bastionie św. Rocha” są sztandary i inne eksponaty związane z 25-letnią historią NSZZ „Solidarność”.

Krótkie spotkanie z Papieżem poprzedziło wielogodzinne oczekiwanie i Msza Święta w intencji NSZZ „Solidarność”, którą odprawił kardynał Henryk Gulbinowicz. Wśród honorowych gości witających Ojca Świętego Benedykta XVI znalazła się delegacja NSZZ „Solidarność” z przewodniczącym Januszem Śniadkiem. Nad kilkudziesięcym tłumem pielgrzymów powiewało setki flag „Solidarności”. Odbył się też swoisty zlot sztandarów. Przybyło bowiem ok. 200 pocztów sztandarowych z całej Polski, które ustawione w podwójnym szpalerze na błoniach Jasnej Góry pozdrowiały przybyłego papieża Benedykta XIV i oddały hołd Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II. Wśród nich był też nasz Sztandar.

Ewa Jakson, Adam Wąsik, Józef Kaczor
(poczet Sztandaru „Solidarności” UMCS
na uroczystościach na Jasnej Górze w dniu 27 maja 2006 roku)

Wielki sukces archeologów z UMCS!

Od roku przy Instytucie Archeologii UMCS istnieje finansowana przez stronę niemiecką filia projektu wirtualnej biblioteki DYABOLA. Z fajerwerkami niemieccy partnerzy uruchomili dzisiaj polską wersję programu. Przewidywali zrobić to dopiero około 2009 roku, tymczasem okazało się, że lubelscy archeolodzy uporali się z tym zadaniem o wiele wcześniej. Partnerów projektu – Niemców, Francuzów, Włochów, Węgrów, zdumiewa jednak przede wszystkim to, że z gigantycznym przedsięwzięciem stricte naukowym poradziły sobie dwie... studentki, aktualnie V roku. Monika Bajka i Ewelina Kokowska mogą czuć pełną satysfakcję ze swojej efektywnej i efektywnej pracy, natomiast UMCS może być dumny z poziomu kształcenia swoich archeologów. Teraz przed obiema „dyaboli(czkami)” zadanie równie trudne – weryfikacja wielojęzycznego teaurusu pojęć i przygotowanie jego polskiej wersji.

Okazało się, że wybór UMCS na siedzibę wschodnioeuropejskiej centrali projektu to przysłowiowy strzał w dziesiątkę!

ZDANIEM BLONDYNKI

Przed wakacyjną przerwą wszystkim naszym wiernym czytelnikom i autorom składam najlepsze życzenia – pełnego słońca relaksu w letnie miesiące i nabrania sił do pracy w nowym roku akademickim. Będziemy pracować pod rządami nowego Statutu, być może poprawi się sytuacja finansowa uczelni, czego Państwu i sobie życzę.

KOZIENALIA

„KOZIENALIA 2006”

Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS już po raz XV podjął się organizacji Lubelskich Dni Kultury Studenckiej „Kozienalia 2006”. Tradycyjnie święto studentów rozpoczął podążający ulicami miasta korowód kozienaliowy. W tym roku odbywał się on pod hasłem: „Czarci paradą”, nawiązując do legendy, którą zna każdy mieszkaniec Lublina. Autorzy projektu w sposób nowatorski przedstawili tamte wydarzenia, wykorzystując sugestywną muzykę, bogatą kolorystykę i roztańczone tłumy poprzebieranych studentów. Wszystko to jednak utrzymane było w nastroju szacunku i powagi do legendarnych przekazów. Uroczysty przemarsz studentów rozpoczął miesiąc, w którym studenci przejmują władzę w mieście. Symboliczne przekazanie kluczy pod ratuszem zainaugurowało nie tylko kozienalia, lecz również feliniadę organizowaną przez studentów Akademii Rolniczej.

W piątkowy wieczór, gdy emocje związane z „Czarcia paradą” opadły, tłumy mieszkańców Lublina i żaków przybyły do Ogrodu Saskiego. Wystąpił Szymon Wydra & Carpe Diem oraz Goya. Znani z rozgłośni radiowych artyści zapewnili nam doznania muzyczne. Następnego dnia dla miłośników teatru nowe oblicze sztuki zaprezentowała Maria Peszek ze swoim debiutanckim albumem „Miasto Mania”. Dużym zainteresowaniem cieszył się również koncert zespołu Raz Dwa Trzy, który poprzedził występ aktorki. Raz Dwa Trzy to zespół jedynie dla wybranych. Artyści tworzą muzykę będącą w opozycji do współczesnego świata. Pomimo to na ich lubelski występ przybyły tłumy. Tych, którzy szukają ukojenia w innych formach sztuki, zaprosiliśmy na niedzielny kabaret. Salwy śmiechu i bolące brzuchy następnego dnia o to co zapewniły nam kabarety: PoMimoходом, Smile, Nol Nejm i Formacja Chatelet.

„Wielokulturowość” – pod takim hasłem minęły tegoroczne obchody Lubelskich Dni Kultury Studenckiej. W ramach XV kozienaliów studenci mogli nie tylko wyszaleć się na licznych koncertach, ale również poszerzyć swoją wiedzę na temat kultur innych państw, biorąc udział w projektach przygotowanych przez studentów naszej uczelni.

W dniu poświęconym Afryce odbyły się spotkania z misjonarzami, warsztaty śpiewu w języku suahili, wystawa fotografii, wykłady i koncerty muzyczne. Równie ciekawie prezentował się Dzień Kultury Ukraińskiej. Celem projektu była popularyzacja kultury naszych wschodnich sąsiadów, z którymi łączy nas ponadtyścioletnia historia. Program otworzyła wystawa Oleny Padalki, słuchaczki Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Na Małej Scenie ACK Serhij Pawlyczenko zaprezentował ludowe ukraińskie instrumenty (buhaj, koza-bas, fujarka, cymbały, wołynka, lira, naj). To wszystko zostało połączone z serią wykładów, które miały odświeżyć naszą wiedzę i sposób patrzenia na kulturę Ukrainy.

Ciekawa i godna uwagi była dyskusja o kulturze i stawianej jej wymaganiom. Nowy element programu nt. „Inwazja ki-

czu, krzywe zwierciadło sztuki czy kultura XXI wieku” miał na celu sprowokowanie do refleksji, zainteresowanie środowiska studenckiego problematyką sztuki współczesnej, wskazanie różnorodności pojmowania pojęcia kiczu oraz upowszechnianie sztuki „wysokiej”. Chciał też odpowiedzieć na pytania: Czy kicz jest również sztuką? Czy jego nadmiar hamuje rozwój „wysokiej” sztuki? Czy tzw. kultura popularna to po prostu sposób na promocję kiczu?

Kozienalia dają studentom też możliwość zaprezentowania swoich umiejętności aktorskich, wokalnych, teatralnych i technicznych. Jednym z przykładów były posągi bogów egipskich wykonane przez studenta Wydziału Artystycznego. W programie imprez znalazły się również takie elementy jak happeningi, Targi Komputerowe, Dzień Latynoski, Meeting Filmowy, Windowanie. Oczywiście nie zabrakło tradycyjnych projektów, takich jak: Monument Session, Meeting Teatralny czy Dzień Sportu.

Kozienalia zostały uwieńczone trzema dniami koncertowymi. Miasteczko Akademickie już w czwartek 18 maja usłyszało charakterystyczny głos Kasi Nosowskiej, wokalistki zespołu Hey oraz muzykę robiącego zawrotną karierę Oceanu. Piątek to czas przeznaczony dla klubowiczów, gdyż tego dnia odbył się kozienaliowy koncert muzyki klubowej – „House on Air”. Gwiazdami, które zaszczyciły tegoroczne kozienalia, był Sidney Polak i zespół T.Love. Reakcje publiczności podczas tej imprezy nie pozostawiły cienia wątpliwości – koncert się udał i wszyscy świetnie się bawili.

Zaprezentowany w maju przez samorząd program kozienaliów spotkał się z dużą aprobatą braci studenckiej i nie tylko. Różnorodność przedsięwzięć dawała możliwość wyboru różnych form rozrywki. Lubelskie Dni Kultury Studenckiej nie kojarzą się już tylko z dwoma koncertami gwiazd. Kozienalia umożliwiają rozwój osobom związanym z szeroko pojmowaną sztuką, promując ją w każdym zakresie.

Lubelskie Dni Kultury Studenckiej to również szansa promocji uniwersytetu w środowisku lubelskich licealistów. Prezentowany program cieszy się zainteresowaniem młodzieży. Stąd tak ważne jest, aby to przedsięwzięcie było wizytówką uczelni. W tym roku po raz pierwszy w sposób tak wyraźny i jednoznaczny kozienalia promowały uniwersytet. Wiąże się to przede wszystkim z wizualizacją logotypu UMCS, który pojawił się na plakatach, ulotkach i stronie internetowej.

Kilka ciepłych majowych dni, wielkie święto środowiska studenckiego i lubelski koziołek, który towarzyszy nam od samego początku – tak w skrócie można opisać kozienalia. To również ogromny wysiłek i wielka satysfakcja prawie stuosobowego zespołu organizacyjnego.

Przyszły rok przyniesie nowe ciekawe pomysły, które przerodzą się w nowe projekty prezentowane podczas „Kozienaliów 2007”. Wyzwaniem dla całego środowiska akademickiego jest to, aby kultura studencka była ponad wszelkimi podziałami.

Justyna Siępnia

EX FUNEBRI CHARTA

Pamięci dr Elżbiety Zofii Duszyńskiej (1914–2005)

Z głębokim smutkiem pracownicy Zakładu Hydrografii Instytutu Nauk o Ziemi przyjęli wiadomość o śmierci pani dr Elżbiety Zofii Duszyńskiej, emerytowanego nauczyciela akademickiego. Żegnając naszą panią Zosię, oddajemy hołd osobie bezgranicznie oddanej pracy naukowej i dydaktyczno-wychowawczej, osobie wielce życzliwej studentom i pracownikom, wszystkim spotkanym ludziom.

Elżbieta Duszyńska urodziła się 14 lipca 1914 roku w Grodźcu. W 1933 roku ukończyła w Puławach gimnazjum humanistyczne, a w 1934 roku wstąpiła na Uniwersytet Warszawski, skąd po roku przeniosła się do Lwowa na studia geograficzne na Uniwersytecie Jana Kazimierza. 30 czerwca 1939 roku uzyskała tam dyplom magistra filozofii.

Doktor Duszyńska była związana z UMCS niemal od początku powstania uczelni, gdyż 11 kwietnia 1945 roku podjęła pracę w utworzonym Zakładzie Geografii, w którym była pierwszym asystentem. Razem z prof. Adamem Malickim, w trudnych warunkach powojennych, współorganizowała lubelską geografę. W 1951 roku przedstawiła rozprawę doktorską *Ruch naturalny ludności w Lublinie w latach 1938–1944*, uzyskując stopień doktora nauk matematyczno-przyrodniczych. Od 1955 roku pracowała na etacie adiunkta w Zakładzie Geografii Fizycznej. Po reorganizacji i utworzeniu nowych jednostek przeszła w 1956 roku do Katedry Hydrografii, w której pracowała jako adiunkt do dnia przejścia na emeryturę, tj. 30 września 1974 roku. Potem prowadziła jeszcze przez parę lat zajęcia z wybranych zagadnień z hydrografii.

Doktor Elżbieta Duszyńska obok wykładów, ćwiczeń z różnych dziedzin geografii i praktyk terenowych zajmowała się też wieloma pracami magisterskimi. Przez cały okres pracy w UMCS brała udział w badaniach stosunków wodnych regionu lubelskiego. Zebrane materiały stanowiły podstawę do wykonywanych w późniejszych latach regionalnych opracowań hydrograficznych. Opublikowała kilkadziesiąt prac naukowych. W 1981 roku przedstawiła w maszynopisie hydrograficzną monografię dorzecza Poru. Na tym obszarze odkryła, dla nauki i praktyki, najwydatniejsze źródło Lubelszczyzny i udokumentowała jego wydajność. Brała także czynny udział w pracach Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Za całokształt swojej pracy dydaktyczno-wychowawczej otrzymała w 1972 roku Srebrny Krzyż Zasługi, a w 1973 roku Złoty Krzyż Zasługi. W 1974 roku przyznano jej Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, natomiast w 1983 roku została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Doktor Elżbieta Duszyńska była znana nie tylko z dużej wiedzy geograficznej, ale z serdecznego stosunku do studentów i pracowników i wyjątkowej dla nich życzliwości, a także prawości charakteru. Pozostaje w naszej pamięci jako osoba, która wielką uczynnością i bezinteresownością oraz bezgranicznym poświęceniem się pracy naukowej i działalności dydaktyczno-wychowawczej zaskarbiła sobie szacunek i uznanie kilku pokoleń geografów.

Zdzisław Michalczyk

Ruszył e-sklep UMCS!

Zespół ds Promocji właśnie uruchomił wirtualny sklep z gadżetami naszego Uniwersytetu. Znajdując się tu pełna oferta dostępnych materiałów promocyjnych: od artykułów piśmienniczych, które można zamawiać na konferencje, poprzez ubrania dla studentów po elegancką galanterię, oczywiście z logo UMCS. Wszyscy zainteresowani mogą wejść na stronę www.umcs.lublin.pl/e-sklep i złożyć zamówienie, postępując według opisanych w serwisie procedur. Na stronie znajdziecie Państwo również ceny, modele i terminy realizacji zamówienia. Zapraszamy do jak najczęstszego odwiedzania nowego e-sklepu UMCS!

Wspomnienie o Elżbiecie Gładosz (Pawlak)

Mija miesiąc od śmierci drogiej naszym sercom koleżanki Eli Gładosz, której było dane oglądać ten świat i pracować dla dobra ludzi tylko przez 34 lata. Zastanawiamy się wszyscy dlaczego... Na to pytanie brak odpowiedzi.

Elżbieta ukończyła studia na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie z wynikiem bardzo dobrym. Pracę magisterską napisała z zakresu zagadnień dotyczących reklamy. Interesowała się problematyką socjologii organizacji. Przez wszystkich – koleżanki, kolegów, studentów, pracowników naukowych i administracyjnych – była postrzegana jako osoba bardzo życzliwa ludziom.

Od 1995 roku pracowała na stanowisku asystentki w Zakładzie Organizacji i Zarządzania Instytutu Zarządzania i Marketingu, dając się poznać jako osoba niezmiernie pracowita i zdyscyplinowana. Podjęła badania z dziedziny organizacji i zarządzania w przedsiębiorstwach, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki TQM. Z tego zakresu publikowała prace naukowe. Został uzgodniony temat pracy doktorskiej, przygotowana jej koncepcja i ankieta badawcza. Ela przeprowadziła badania w przedsiębiorstwach i spełniała wszelkie wymogi konieczne do otwarcia przewodu doktorskiego. Jako przyszły promotor przewidywałam otwarcie przewodu w ORGMASZ-u w Warszawie, ponieważ doktorat dotyczył nauk organizacji i zarządzania.

Nagła, niespodziewana i straszna choroba uniemożliwiła Jej realizację zamierzeń naukowych. Podczas pobytu w szpitalu i po powrocie do domu po pierwszej operacji rozpoczęłyśmy rozmowy o kontynuacji pracy naukowej. Ela podjęła próby powrotu do badań, jednak stan zdrowia po początkowej poprawie pogarszał się. Kolejny pobyt w szpitalu i świadomość, że trudno będzie ukończyć pracę doktorską był dla Eli wielkim ciosem. Tak bardzo chciała wrócić do pracy, do swoich studentów, których bardzo szanowała i była dumna, że jest nauczycielem akademickim. Studenci czuli, że kocha młodzież i rozumie ją, dlatego dali temu wyraz, uznając Ją za najlepszego dydaktyka w grupie młodszych pracowników naukowych na Wydziale Ekonomicznym. Otrzymała zatem potwierdzenie, że to, co robi, przynosi owoce, że studenci to widzą i doceniają. Zajęcia prowadzone przez Elę nigdy nie były szablonowe. Wiele inwencji, pomysowości i trudu włożonego w przygotowanie zajęć z socjologii organizacji dawało dobre rezultaty i uznanie studentów.

Ela była nietuzinkowa pod każdym względem – osobowości, stosunku do ludzi, stylu ubierania się, sposobu odnoszenia się do drugiego człowieka. Ona umiała i chciała słuchać innych, zawsze spieszyła z pomocą potrzebującym, ale pomoc oferowała z wyrozumieniem. Ela nigdy nie wypowiadała się źle o nikim, zawsze szukała usprawiedliwienia takiego, a nie innego zachowania. Mówiła często: „to nie nam sądzić”.

Wszystkie uroczystości przedświąteczne – przed Bożym Narodzeniem i Wielkanocą, były inicjowane, organizowane i ogłaszane przez Elę. Piękne, samodzielnie przez Nią

wykonane, ręcznie napisane, ozdobione ry sunkami i wierszykami zaproszenia pojawiały się na drzwiach każdego pokoju Zakładu Organizacji i Zarządzania oraz Ekonomiki Jakości i Zarządzania Wiedzą.

Nasza koleżanka była obecna na większości konferencji organizowanych w Instytucie. Jej referaty zawsze przykuwały uwagę słuchaczy i zmuszały do zatrzymania się nad tym, co mówiła. Czasem miało się ochotę zapytać – mówię tu o moim odczuciu: „Skąd Ty jesteś, dlaczego to, co mówisz, tak przyciąga ludzi i zmusza do refleksji, wszak nie masz jeszcze dużego doświadczenia, dopiero zaczynasz karierę naukową, a tak wielka jest Twoja wiedza i mądrość życiowa”.

Często wokół Niej skupiało się wiele osób, które chciały rozmawiać, pytać, dyskutować. Była osobą wesołą, kochała śpiew i taniec. Cieszyła się każdym dniem i emanowała z Niej ogromna radość życia. Wynikało to także z tego, że była kochana przez męża i synka. Była dobrą matką i żoną.

Była lubiana i ceniona przez wszystkich. Za niezwykłą osobę uważali ją chorzy, którym pomagała, kiedy jeszcze mogła chodzić. Miałam okazję słyszeć o tym podczas odwiedzin w szpitalu. Gdy już nie chodziła, to szczególnie dużo rozmawiała z chorymi, zawsze znajdując dla nich słowa otuchy i pocieszenia.

Odeszła pogodzona z ludźmi i Tym, któremu zawierzyła wszystko. Była bowiem osobą głęboko wierzącą. Przekazała mi zbiór swoich wierszy, które zamierzam wydać, wszak takie było Jej życzenie.

Odeszła wspaniała kobieta, która ukazywała swoim życiem i ogromnym cierpieniem, przyjmowanym z pokorą, jak trzeba dorastać do pełnienia nie zawsze swojej woli. Pozostanie w naszej pamięci jako wzór do naśladowania. Myślę, że teraz spogląda na nas z drugiego brzegu i gdyby mogła, to pewnie powiedziałaby, że warto było żyć i realizować do końca swoje powołanie, a ludziom trzeba zawsze nieść radość i nadzieję.

Pani mgr Elżbieta Gładosz, nasza Elżunia, na zawsze pozostanie w naszej pamięci jako prawy, mądry i godny naśladowania człowiek.

Elżbieta Skrzypek

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

Centrum Nanotechnologii UMCS i sympozjum „Nano 2006”

Nanotechnologia to nowa interdyscyplinarna gałąź nauki tworząca się na naszych oczach. Pisano już o niej w „Wiadomościach Uniwersyteckich” w styczniu 2004 r. Wspomniano tam także o utworzeniu na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej Centrum Nanotechnologii. Realizując §1c) Regulaminu Centrum Badawczego stwierdzający, że jednym z podstawowych zadań jest *promocja wiedzy z zakresu zainteresowań badawczych Centrum*, Centrum Nanotechnologii wraz z Oddziałem Lubelskim Polskiego Towarzystwa Fizycznego zorganizowało w dniu 8 czerwca 2006 sympozjum Nanotechnologii – „Nano 2006”.

Spotkanie odbyło się w auli Wydziału Chemii UMCS i zgromadziło ponad 50 pracowników i doktorantów zaangażowanych lub zainteresowanych badaniami nanostruktur. W sympozjum aktywnie uczestniczyli fizycy, chemicy i biolodzy, a udział wzięli także pracownicy Politechniki Lubelskiej i studenci. Tych ostatnich nie było zbyt wielu, pewnie ze względu na sesję egzaminacyjną. Wygłoszono 17 referatów prezentujących wyniki prac naukowców z UMCS na tle osiągnięć innych ośrodków badawczych.

Jak na interdyscyplinarne sympozjum przystało, tematyka wykładów była zróżnicowana – od badania centrum reakcji w komórkach organizmów żywych (dr hab. Marek Tchórzowski – Wydział BiNoZ) poprzez polimery z odciskiem molekularnym (prof. Barbara Gawdzik – Wydział Chemii), modyfikowane zeolity (dr Agnieszka Gładysz-Plaska – W Ch), błony fosfolipidowe (mgr Małgorzata Jurak – W Ch), mezoporowate uporządkowane struktury krzemionkowe (prof. Stanisław Pikus – W Ch) do otrzymywania i badań studni kwantowych (mgr Marcin Kisiel, prof. Mirosław Załuzny – Wydział Matematyki Fizyki i Informatyki), drutów (dr Tomasz Kwapiński – W MFI) i kropek kwantowych (mgr Agnieszka Donabidowicz, prof. Ryszard Taranko – W MFI), klastrów metalicznych (mgr Viktor Hnatyuk, prof. Krzysztof Pomorski – W MFI) oraz nanoklastrów półprzewodnikowych (dr Halina Krzyżanowska, prof. Stanisław Krawczyk – W MFI). Mówiono także o kwantowych zjawiskach interferencji w przestrzeni i czasie (mgr Kamila Stefańska) i nadciężkości spulapkowanych atomów (dr hab. Tadeusz Domański).

Jak się okazało, wiele rodzajów nanostruktur jest nie tylko badanych, ale także wytwarzanych w laboratoriach UMCS. Na sympozjum sporo miejsca poświęcono stosowanym w Lublinie metodom otrzymywania, charakterystyce i badania wymienionych wcześniej nanostruktur. Omówiono m.in. metody chemiczne uzyskiwania implantowa-

nych polimerów, mezoporowatych krzemionek o wielkości porów od ok. 1 nanometra (nm) do 20 nm i długości do kilku mikrometrów. Metody chemiczne są na świecie intensywnie rozwijane, gdyż są one relatywnie tanie, pozwalają na uzyskiwanie dużych ilości materiału o powtarzalnych parametrach. Mokra technologia chemiczna jest uważana przez specjalistów za ważną metodę przemysłowego uzyskiwania nanostruktur, w tym bardzo interesujących z naukowego i aplikacyjnego punktu widzenia nanocząstek metalicznych.

Nanocząstki metaliczne (wytwarzane z atomów Ag, Au, Pt, Cu i innych metali) to obiekty różnego kształtu (kuliste, trójkątne, pręty itp.) o rozmiarach od ok. 1,5 nm do kilkuset nm (jeden nanometr to jedna miliardowa część metra) i zawierające od kilkunastu do wielu tysięcy atomów. Były znane jeszcze w średniowieczu i stosowane głównie do barwienia szkieł. Ponownie znalazły się w kręgu zainteresowań, tym razem świata nauki, w końcu lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku w związku z odkryciem zjawiska przypowierzchniowego wzmocnienia efektu Ramana (tj. charakterystycznego dla różnych substancji rozproszenia światła). Zauważono przy tym istotne zmiany w widmach i intensywności absorpcji światła i fluorescencji emitowanej pod wpływem oświetlenia przez molekuly zaadsorbowane na nanocząstkach. Za te zjawiska odpowiedzialne są bardzo silne oscylacje elektronów, jakie w tych małych obiektach wzbudza padające na nie światło, tzw. rezonans plazmonowy, który też nadaje im barwę.

Zainteresowanie możliwością zastosowań tych zjawisk zarówno w miniaturyzacji urządzeń elektronicznych, technologiach wytwarzania nowych materiałów, analizie chemicznej i biochemicznej, jak i w szybkiej diagno-

stycie oraz przede wszystkim w terapii medycznej uległo ponownie wzmocnieniu w połowie lat dziewięćdziesiątych w związku z upowszechnianiem się nowych technik i instrumentów, takich jak mikroskop tunelowy, mikroskop sil atomowych, mikroskopy optyczne do obserwacji i badań spektroskopowych w tzw. bliskim polu promieniowania oraz nowych metod badania pojedynczych molekul. Nanocząstki metaliczne zdolne manipulowane za pomocą zewnętrznych pól elektromagnetycznych są już obecnie stosowane do bardzo selektywnego oddziaływania na wybrane tkanki poprzez hipertermię, a także dostarczania leków lub substancji blokujących ekspresję określonych genów.

Implantacja jonów jest techniką szeroko stosowaną od wielu lat do kontrolowanej w skali mikro modyfikacji układów półprzewodnikowych. Uzupełniona o termiczne techniki aktywacji pozwala na uzyskiwanie półprzewodnikowych nanokryształów, m.in. Si i Ge o rozmiarach od 4 do 8 nm i interesujących właściwościach optycznych.

Inną metodą otrzymywania struktur kwantowych omawianą podczas sympozjum było napylenie metali na wycinalne powierzchnie krzemu. W ten sposób udaje się uzyskiwać druty kwantowe. Ośrodek lubelski jest znany z doświadczalnych i teoretycznych badań studni, drutów i kropek kwantowych. Jednym z podstawowych narzędzi badawczych jest skaningowy mikroskop tunelowy pozwalający „ogłądać” nanostruktury z rozdzielczością atomową. Duże zainteresowanie zebranych wzbudził pokaz działania przenośnego skaningowego mikroskopu tunelowego. Urządzenie to zakupiono w Instytucie Fizyki z myślą o kształceniu studentów, bowiem do badań naukowych wykorzystuje się wysokiej klasy urządzenie stacjonarne.

O historii odkrycia mikroskopu tunelowego i wykorzystaniu go do badań nanostruktur mówił dr Mariusz Krawiec (W MFI).

Wiele wystąpień poświęcono omówieniu metod doświadczalnych i teoretycznego badania struktur nanoskalowych stosowanych w fizyce, chemii i biologii. Badania fizyczne takich struktur znacznie poszerzają naszą wiedzę o zjawiskach kwantowych zachodzących w układach niskowymiarowych, a jednocześnie stanowią pierwszy ważny krok na drodze do ich praktycznego wykorzystania w medycynie, ochronie środowiska, itp. Cechą charakterystyczną nanotechnologii jest to, że likwiduje tradycyjną dychotomię badań. Zanika różnica pomiędzy badaniami podstawowymi i stosowanymi. Droga od „pomyślu do przemysłu” jest tu szczególnie krótka. Wymaga jednak zupełnie innej organizacji i współpracy. W szczególności zdania sobie sprawy, że to, co tradycyjnie nazywamy przemysłem, musi posiadać znakomite wyposażenie aparaturowe i świetnie wyszkoloną kadrę. Poważne propozycje wykorzystania wyników badań pojawiają się tylko w zespołach interdyscyplinarnych badaczy mówiących o fizyce, chemii, biologii czy medycynie językiem zrozumiałym dla całej grupy. Jednym z celów sympozjum było „uczenie się takiego wspólnego języka”.

Spórą grupą zagadnień szeroko omawianych podczas sympozjum były różne metody teoretycznego opisu transportu elektronowego i cieplnego przez kropkę kwantową. Zjawiska te są szczególnie ważne w kontekście propozycji budowy podstawowych elementów komputerów kwantowych – qubitów z wykorzystaniem podwójnych kropek kwantowych, ewentualnie sprzężonych z urządzeniem pomiarowym w postaci kwantowego kontaktu punktowego.

Niewątpliwie sympozjum pozwoliło dokładniej zapoznać się nam wszystkim z tematyką badawczą grup naukowych pracujących w Centrum Nanotechnologii lub z nim współpracujących. Powinno ono zaowocować dalszymi wspólnymi przedsięwzięciami naukowymi, jako że już podczas dyskusji po wykładach pojawiały się propozycje wykorzystania metod badawczych stosowanych w innych grupach do lepszej charakterystyki lub poznania konkretnych struktur.

Szczegółowy program sympozjum oraz prezentacje niektórych z wykładów można znaleźć na stronie domowej Centrum Nanotechnologii <http://cnt.umcs.lublin.pl/>, do której obejrzenia zapraszamy wszystkich sympatyków nanotechnologii.

Stanisław Krawczyk
Ryszard Taranko
Karol Izidor Wysokiński
(IF i CNT UMCS)

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

Archiwista: zawód przyszłości w Europie

Pod tym hasłem odbyła się w Warszawie w dniach 18–20 maja VII Europejska Konferencja Archiwów. Zgromadziła około 500 osób reprezentujących ośrodki archiwalne nie tylko państw europejskich, ale szerokiego świata, czego dowodem była obecność przedstawicieli z krajów afrykańskich i azjatyckich. W tym gronie znalazły się dwie osoby z UMCS – prof. dr hab. K. Skupieński, kierownik Zakładu Archiwistyki i członek Komitetu Naukowego Konferencji oraz dr A. Łosowska, kierownik Archiwum UMCS.

Zebranych w hotelu „Gromada” uczestników powitali w imieniu organizatorów naczelny dyrektor Archiwów Państwowych – Daria Nałęcz oraz prezes Stowarzyszenia Archiwistów Polskich – Jarosław Poraziński. Przemówienie inauguracyjne wygłosił wiceminister Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Tomasz Merta.

Problematyka obrad koncentrowała się w trzech zasadniczych blokach tematycznych: „Kompetencje zawodowe”, „W kierunku mobilności zawodowej” i „Tworzenie europejskich narzędzi zawodowych”. Konferencję rozpoczęła sesja plenarna, której przewodniczył H. Scheurkogel, dyrektor Holenderskiej Szkoły Archiwalnej. Przedstawił jednocześnie referat „Kompetencje zawodowe: co one oznaczają”. Część druga obrad toczyła się w sesjach równoległych. Pierwsza z nich „Model kompetencji europejskich”, której przewodniczył T. Laeven (Holandia), zgromadziła osoby zainteresowane referatami „Archiwista europejski – utopia czy idea” oraz „Czego Stary Świat może nauczyć się od Nowego? W kierunku ram prawnych europejskich wymagań zawodowych”. Zdecydowana większość uczestników wzięła także udział w drugiej sesji „Archiwistyka jako dyscyplina naukowa”, której przewodniczył F. M. Bischoff, dyrektor Szkoły Archiwalnej w Marburgu. Z uwagą wysłuchano wystąpienia D. Nałęcz, która przedstawiła wyniki międzynarodowej ankiety <Nauka w archiwach> przeprowadzonej w 24 krajach europejskich. Konkluzję można wyrazić stwierdzeniem, że praca merytoryczna archiwów ma cechy działalności naukowej.

Ożywioną dyskusję wywołały wystąpienia A. Guerrau-Jalabert z Krajowej Szkoły Archiwalnej we Francji „Nauki historyczne – podstawą zawodu archiwisty” oraz E. Shepard (Wielka Brytania), „Czy zarządzanie archiwami i dokumentami jest dyscypliną akademicką czy dziedziną dla praktyków?”. Mniej natomiast emocji wzbudziły zagadnienia przedstawione na sesjach popołudniowych: „Profil zawodu archiwisty w ustawodawstwie krajowym państw europejskich” J. Nuorteva z Finlandii i „Nowe technologie, nowe kompetencje?” G. MacKenzie z Wielkiej Brytanii.

W drugim dniu obrad dyskutowano o mobilności zawodowej, koncentrując się na dwóch blokach tematycznych: „Kształcenie archiwistów w europejskim systemie szkolnictwa wyższego” (wystąpienia archiwistów z Chorwacji, Hiszpanii i Szwajcarii pod przewodnictwem M. A. Corcuf z Instytutu Dziedzictwa Narodowego we Francji) oraz „Certyfikacja i akredytacja” (swoje osiągnięcia i postulaty w tej dziedzinie prezentowali przedstawiciele Francji, Włoch, USA, Polski i Wielkiej Brytanii, a przewodniczył D. Grange ze Szwajcarii).

Ostatni blok tematyczny obejmował warsztaty: I. Baza danych prawa EURBICA. II. Standardy i ich wykorzystanie w praktyce. III. Europejski portal archiwalny. IV. Plan na wypadek katastrof i wypadków losowych. Na szczególną uwagę zasłużył blok tematyczny I, któremu przewodniczył J. Kusiak z AGH w Krakowie. Przedstawiono w nim bowiem projekty wykorzystujące techniki e-learningowe we współczesnej edukacji powszechnej (BAL TIC BONDS) oraz archiwów jako dostawców edukacyjnych treści internetowych (ERMIONE). Zaprezentowano również projekt EURIDICE (dotyczący konwergencji cyfrowych treści kulturalnych archiwów, bibliotek i muzeów w środowisku wirtualnej edukacji). Obrady zakończyła sesja podsumowująca pod hasłem „Wspólne budowanie europejskiej polityki archiwalnej”.

Warto podkreślić, że organizatorzy konferencji dobrze przygotowali prezentowane przedsięwzięcie. Jeszcze przed rozpoczęciem prac uczestnicy otrzymali specjalne wydawnictwo *European Conference on Archives. Archivist: Profession of the Future in Europe*, w którym zamieszczono krótkie notki biograficzne wraz z fotografiami wszystkich referentów oraz streszczenia ich wystąpień. (Pełne materiały pokonferencyjne zostaną wydane w terminie późniejszym). Zadbano też o dobry sprzęt nagłaśniający i sprawnych tłumaczy. W przerwie obrad otwarto wystawę nt. „Pozdrowienia z Warszawy”, na której zgromadzono 176 pocztówek przedstawiających miasto, a wydanych przed 1939 rokiem. Przygotowano też imprezy towarzyszące, m.in. zwiedzanie Zamku Królewskiego i muzeum Powstania Warszawskiego. Wszyscy uczestnicy zostali także zaproszeni przez prezydenta m. st. Warszawy na uroczysty koktajl.

VII Europejską Konferencję Archiwów zakończyło przyjęcie specjalnej rezolucji.

Anna Łosowska

„Człowiek wobec wyzwań współczesności. Upadek wartości czy walka o wartość?”

W dniach 11–13 maja 2006 r. odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa wpisująca się w obchody XV-lecia istnienia Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS.

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS powstało z połączenia Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego (rok zał. 1975) i Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców (rok zał. 1981). Ten jubileusz stał się okazją do zorganizowania dwóch ogólnopolskich konferencji naukowych. Pierwsza „Człowiek wobec wyzwań współczesności. Upadek wartości czy walka o wartość?” odbyła się w dniach 11–13 maja w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Druga nt. „Język polski jako narzędzie komunikacji we współczesnym świecie” została zaplanowana na październik. Tematyka obu konferencji łączy podstawowe kierunki działań Centrum, tj. wymianę poglądów i doświadczeń związanych z aktualnymi zagadnieniami komunikacyjnymi, społecznymi i interkulturowymi oraz analizę problemów dotyczących kształcenia cudzoziemców w Polsce, a także oświaty polskojęzycznej za granicą.

Zachodzące od kilkunastu lat zmiany kulturowe i obyczajowe rodzą liczne pytania, m.in. o współczesny system wartości i przekonań oraz o to, czy można obecnie zachować utrwaloną w kulturze aksjologię. Ścieranie się przeciwstawnych postaw, wyrażane z jednej strony poprzez odrzucenie podstawowych zasad etycznych, z drugiej przez solidaryzm społeczny i współczucie, skłoniło przedstawicieli nauki do zorganizowania sesji poświęconej problematyce aksjologicznej. Jej celem było przedstawienie i skonfrontowanie poglądów lingwistów na temat tego, co dla współczesnego człowieka jest wartością i jakie przyjmuje stanowisko w przypadku konfliktu wartości.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał dyrektor Centrum prof. dr hab. Jan Mazur. W swoim wystąpieniu powitał wszystkich uczestników, kierując szczególnie ciepłe słowa do gości honorowych: Jego Ekscelencji księdza arcybiskupa prof. dra hab. Józefa Życińskiego, wybitnego filozofa, teologa i człowieka nauki, oraz do prof. dr hab. Jadwigi Puzyniny, która w świecie nauki jest uznawana za najwyższy autorytet w dziedzinie aksjologii.

Słowa powitania do wszystkich gości skierował także arcybiskup Józef Życiński, który podkreślił doniosłą rolę spotkania. Zwrócił uwagę, że na obecnym etapie rozwoju kulturowego człowieka zostały zakwestionowane dotychczas obowiązujące wartości. Tak więc wszelkie działania, mające na celu zapobieganie grożącej pustce aksjologicznej, stają się naczelnym zadaniem ludzi wybitnych.

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

W imieniu władz uczelni list Jego Magnificencji Rektora odczytała prorektor prof. dr hab. Anna Pajdzińska. Prof. dr hab. Wiesław Kamiński podkreślił m.in. potrzebę nieustannej troski o wartości uniwersalne, które są fundamentem każdej kultury. Jednocześnie życzył wszystkim uczestnikom owocnych obrad.

Na konferencję przybyli wybitni językoznawcy z renomowanych ośrodków naukowych w Polsce, m.in. prof. prof.: Andrzej Markowski (UW) – przewodniczący Rady Języka Polskiego, Stanisław Gajda (UO) – przewodniczący Komitetu Językoznawstwa PAN, Jerzy Podracki (UW), Anna Dąbrowska (UWr), Halina Kurek (UJ), Bożena Ostromięcka-Frączak (UŁ), Barbara Kudra (UŁ), Kazimierz Ożóg (URz). Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej obok władz i organizatorów reprezentowali prof. prof.: Halina Pelc – prodziekan Wydziału Humanistycznego, Maria Wojtak, Ryszard Tokarski. Uczestnicy konferencji mieli także zaszczyt gościć znakomitego językoznawcę prof. dra hab. Jurija Apresjana.

W ciągu trzech dni obrad plenarnych wysłuchano około 30 wystąpień. Towarzyszące im ożywione dyskusje były wyrazem nie tylko dużego zainteresowania prezentowanymi zagadnieniami, ale stanowiły też podstawę do wymiany naukowych doświadczeń wśród wszystkich uczestników spotkania.

Problematyka referatów otwierających konferencję skupiła się wokół takich zagadnień jak: godność człowieka i jej zagrożenia we współczesnym świecie (prof. J. Życiński), sposoby przeciwdziałania kryzysowi wartości moralnych (prof. J. Puzynina), aksjologiczny wymiar tożsamości (prof. S. Gajda). Według arcybiskupa zagrożenia dla obecnych wartości wynikają m.in. z ogólnych przeobrażeń kulturowych (nihilizm kulturowy) i instrumentalnego traktowania godności. Z kolei prof. J. Puzynina zwróciła uwagę na wszechobecne tendencje narcystyczne, postawy egocentryczne i dewaluację przykazania miłości bliźniego. Natomiast prof. S. Gajda podkreślał znaczenie tożsamości dla budowania poczucia jedności i integracji podmiotu i jego identyfikacji z określonym systemem znaczeń.

O upadku autorytetów, konsumpcyjnym stosunku do życia i dominacji postawy „mieć” nad postawą „być” traktował referat prof. J. Mazura i dr M. Rumińskiej, którzy swoje spostrzeżenia oparli na analizie obrazu polskiej rzeczywistości w powieściach Edwarda Redlińskiego.

Wartości w języku ogólnym były polem badawczym dla prof. A. Pajdzińskiej, która analizując słownikowe definicje *pamięci*, zwróciła uwagę, że liczne jednostki leksykalne tworzone od tego leksemu wiążą go z troską o kogoś lub o coś. Natomiast prof. A. Markowski zajął się zagadnieniem dokonujących się na naszych oczach przewartościowań w leksyce oddających zmiany we współczesnej kulturze (neosemantyzmy typu: *agresywny, sentymentalny, dynamiczny, inteligentny, kultowy*). Mgr A. Trębska-Kerntopf wskazała na różnorodność elementów składających się w odczuciu młodzieży ze Wschodu na pojęcie *piękna*. Z kolei osobiste doświadczenia skłoniły prof. A. Dąbrowską do wygłoszenia referatu poświęconego zdrowiu – wartości, której często nie doceniamy, a po utracie której poznajemy wagę prawdziwej przyjaźni i miłości najbliższych.

Znaczna część referatów była poświęcona dyskursowi publicznemu. Na przykład prof. K. Ożóg zwrócił uwagę na wulgaryzację języka, która we współczesnym świecie jest interpretowana jako ekspresja własnej wolności. W tym kontekście tolerancja staje się kategorią nadrzędną w stosunku do prawdy.

Pojęciem *wolność*, interpretowanym jako podstawa orientacji społeczno-politycznej, zajęła się dr M. Zaśko-Zielińska. *Patriotyzm* stał się przedmiotem zainteresowania dr M. Brzozowskiej, natomiast *rodzina* – mgr I. Bielińskiej-Gardziel. Współczesne symbole dyskursywne (np. *becikowe, moherowe berety*) omówiła prof. B. Kudra, a peerelowskie słowa sztandarowe (np. *jedność, solidarność, dialog*) – dr A. Małyska. Na spór o wartości w publicystyce zwrócił uwagę dr M. Poprawa. Dla dr E. Pałuszyńskiej dyskurs publiczny był podstawą analiz strategii językowych służących zachowaniu „twarzy”, natomiast dr K. Kaszewski zajął się analizą sposobów autoprezentacji w wypowiedziach słuchaczy Programu III PR. Na relatywnym i jednocześnie antynomicznym wartościowaniu różnych problemów związanych z wojną w Iraku skupiła się dr B. Taras (*wojna to przemoc czy wyzwolenie?*).

W kręgu zainteresowań znalazł się także dyskurs religijny i urzędowy. W obrębie pierwszego prof. M. Wojtak przedstawiła świat wartości, w którym funkcjonuje katolik przygotowujący się do pojednania z Bogiem poprzez rachunek sumienia. Analizując akt notarialny, mgr A. Dunin-Dudkowska wykazała, że ten gatunek tekstu jest podporządkowany zapewnieniu legalności działań prawnych i ochronie interesów rodziny. Referentka zwróciła również uwagę na nobilitację wartości prywatnej, która nastąpiła wraz ze zmianą ustroju politycznego.

Przedmiotem kolejnych wystąpień były językowe sposoby wartościowania w różnych typach tekstów. Zajęto się więc ironią w groteskowych felietonach Michała Ogórka (prof. R. Tokarski), leksyką wartościującą obecną w opowiadaniach zamieszczanych w prasie kobiecej (dr K. Sobstyl) oraz na forum internetowym (mgr B. Maliszewski). Referenci poruszali również problematykę aktów deprecjonujących w mediach (prof. J. Podracki i dr M. Trysińska) oraz zagadnienie laicyzacji wartości duchowych w graffiti, gdzie wyraźnie zaznacza się łamanie tabu (prof. B. Ostromięcka-Frączak).

Dwa referaty poświęcone zostały wartościom reprezentowanym przez mieszkańców wsi. Podkreślono wagę zachowań grzecznościowych na przykładzie powitań (prof. H. Kurek) oraz interpretację przeszłości i tradycji, które według respondentów należą do wartości pozytywnych (prof. H. Pelc).

Warto podkreślić, że wszystkie wystąpienia charakteryzowały się ciekawym ujęciem tematu, starannością przygotowania oraz precyzją analityczną i metodologiczną. Zarówno przedstawione referaty, jak i dyskusje prowadzone podczas obrad wskazywały na ważność podjętej problematyki. Stawiano m.in. pytania o rolę lingwisty w aksjologicznym opisie języka (rejestrwanie

sposobów konceptualizacji wartości w języku czy narzucanie gotowych rozumień?), omawiano nieostrość pojęciową *wartości* (nazwy wartości, nosiciele wartości), zwracano uwagę na ważność autorytetów i pozytywnych przykładów oraz znaczenie instytucji publicznych w kształtowaniu pożądanego kanonu współczesnej kultury.

Plony konferencji zostaną opublikowane w kolejnym tomie serii wydawniczej „Język. Kultura. Społeczeństwo” pod red. prof. dra hab. Jana Mazura.

Agata Małyska
Katarzyna Sobstyl

JUBILEUSZE

Relacja z uroczystości nadania tytułu honorowego profesora UMCS profesorowi Andrejowi B. Boguckiemu z Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie

18 maja do grona naszej społeczności akademickiej dołączył ukraiński uczyony profesor Andrej B. Bogucki ze Lwowa. W tym dniu w gmachu Instytutu Nauk o Ziemi w auli im. Eugeniusza Romera miała miejsce uroczystość nadania Mu tytułu honorowego profesora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. W uroczystości, której przewodniczył JM rektor prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński, uczestniczyli prorektorzy UMCS: prof. dr hab. Anna Pajdzińska i prof. Anna Tukiendorf, dziekani wydziałów, przedstawiciele senatu UMCS, przedstawiciele władz i senatów innych lubelskich uczelni wyższych, zaproszeni goście ze strony ukraińskiej: generalny konsul Ukrainy w Lublinie Iwan Hrycak oraz przedstawiciele Lwowskiego Uniwersytetu Państwowego im. Iwana Franki we Lwowie, a także reprezentanci polskich ośrodków geograficznych i geologicznych oraz licznie zebrana młodzież akademicka.

Po wysłuchaniu hymnu akademickiego *Gaudeamus* w wykonaniu Chóru Wydziału Artystycznego pod dyrekcją adiunkt Małgorzaty Nowak JM rektor W. Kamiński powitał dostojnego Gościa i innych przybyłych i przedstawił głównego bohatera uroczystości. Kolejnym etapem była laudacja na cześć Jubilata, którą wygłosił promotor profesora honorowego prof. hab. Józef Wojtanowicz, kierownik Zakładu Geografii Fizycznej i Paleogeografii. W swoim przemówieniu prof. J. Wojtanowicz przedstawił szczegółowo życiorys A. Boguckiego, drogę jego kariery naukowej oraz historię i formy współpracy z polskimi geografami, geologami i archeologami. W szczególności podkreślił zasługi Jubilata w organizowaniu współpracy naukowej między Wydziałem Geografii Lwowskiego Uniwersytetu Państwowego a Instytutem Nauk o Ziemi UMCS. W laudacji zaakcentowano również osobiste zaangażowanie prof. A. Boguckiego w organizowanie współpracy naukowej i wymianę edukacyjną studentów wymienionych instytucji naukowych. Po laudacji dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi prof. dr hab. Ryszard Dębicki odczytał tekst dyplomu honorowego profesora UMCS, który następnie został wręczony Jubilatowi przez JM Rektora.

Po uroczystym wręczeniu dyplomu honorowego profesora UMCS tradycyjnie jest miejsce na glosy, przemówienia okolicznościowe i depeze gratulacyjne. Z tego przywileju skorzystali goście, którzy w imieniu władz swoich uczelni i placówek naukowych złożyli Jubilatowi serdeczne gratulacje. Obok oficjalnych znalazły się też bardzo osobiste wypowiedzi uczonych, którzy współpracują lub osobiście poznali dostojnego Jubilata. Niektórzy, podkreślając osobistą i niezwykle aktywną rolę prof. A. Boguckiego w inicjowaniu i rozwijaniu współpracy naukowej między ukraińskimi i polskimi ośrodkami akademickimi i naukowymi, widzieli również potrzebę szerszej współpracy nie tylko pomiędzy naszymi uniwersytetami, ale też między sąsiadującymi ze sobą narodami, regionami przygranicznymi i w gospodarce narodowej. Ostatni głos zabrali studenci Instytutu Nauk o Ziemi, którzy serdecznie pogratulowali Jubilatowi oraz podziękowali za program wymiany studentów, za organizację wspólnych praktyk obu uczelni, a także za wspieranie studenckich programów naukowych i możliwość realizacji prac magisterskich i doktorskich na Ukrainie, w których zawsze brał udział i którym bacznie się przyglądał prof. A. Bogucki.

Na koniec głos zabrał Jubilat, dziękując za zaszczyt, jaki go spotkał ze strony polskiego uniwersytetu. Podkreślił, że otrzymany tytuł honorowy jest dla niego nie tylko wyróżnieniem za pracę i koordynowanie współpracy, lecz przede wszystkim zobowiązaniem na rzecz jej upowszechniania i pogłębiania, z korzyścią dla obu stron i narodów. Zaznaczył też, że nie zamierza poprzestać na obecnych formach współpracy naukowej i edukacyjnej między polskimi i ukraińskimi uniwersytetami i wskazał na możliwość jej zintensyfikowania poprzez realizację prac doktorskich polskiej młodzieży na tematy „ukraińskie” i na uczelniach ukraińskich. Zwrócił również uwagę na rolę wymiany grup studenckich i realizacji części studiów na współpracujących ze sobą uniwersytetach w procesie bliższego wzajemnego poznania obu narodów i kultur.

Po uroczystości odbyła się krótka sesja naukowa pt.: „Problematyka geograficzna pogranicza polsko-ukraińskiego”, na której przedstawiono historię, rezultaty i plany dotyczące współpracy pomiędzy ukraińskimi i polskimi uczelniami oraz regionami przygranicznymi zarówno w dziedzinie edukacji, nauki, ochrony środowiska, jak i turystyki czy innych działów gospodarki narodowej.

Na zakończenie chcemy wyrazić przekonanie, że tytuł honorowego profesora UMCS trafił w ręce uczonego i oddanego nam Przyjaciela, z którego osobą wiążemy dalsze plany współpracy.

Laudację na cześć honorowego profesora UMCS A.B. Boguckiego wygłasza prof. dr hab. Józef Wojtanowicz

Prof. A. Bogucki przedstawia plany dotyczące dalszej współpracy naukowej i dydaktycznej

Profesor honorowy UMCS Andrej B. Bogucki i goście uroczystości przed Dworem Kościuszków w Ogrodzie Botanicznym UMCS (od lewej stoją w pierwszym rzędzie: prof. F. Zastawnyj (Lwów), prof. J. Wojtanowicz (UMCS), prof. J. Krawczuk (Lwów), prof. R. Dębicki (dziekan Wydz. BiNoZ), prof. M. Łanczont (UMCS), JM rektor UMCS prof. W. Kamiński, prof. A. Bogucki, prof. T. Madeyska (dyrektor Instytutu Nauk Geologicznych PAN), prof. L. Lidner (UW), prof. J. Mojski (UG, Sopot), prof. R. Chlebowski (UW), prof. M. Harasimiuk (UMCS), prof. Z. Michalczyk (dyrektor INoZ UMCS), dr C. Seul (PSz, Szczecin)

Fot. dr Piotr Kulesza (INoZ UMCS)

JUBILEUSZE

Życiorys naukowy profesora Andreja B. Boguckiego

Andrej B. Bogucki urodził się w 1938 roku w Beresteczku na Wołyniu w rodzinie o polskich korzeniach ze strony ojca. W 1960 roku kończy studia geologiczne na Uniwersytecie I. Franki we Lwowie jako inżynier ze specjalnością poszukiwań surowców mineralnych. Zostaje asystentem (młodszy pracownik naukowo-techniczny) w Katedrze Geologii. W latach 1963–66 odbywa aspiranturę (studia doktoranckie) i w 1968 roku otrzymuje tytuł kandydata nauk geologiczno-mineralogicznych (odpowiednik tytułu doktora). Dysertację przedstawił na Wydziale Geologicznym Uniwersytetu Moskiewskiego im. Łomonosowa (w marcu 1968). W roku 1969 dr A. B. Bogucki przenosi się do pracy na Politechnikę Lwowską. Zajmuje stanowisko starszego wykładowcy, a od 1970 roku docenta w Katedrze Geodezji i Astronomii. W roku 1988 wygrywa konkurs na etat docenta w Katedrze Geomorfologii, przemianowanej później na Katedrę Geomorfologii i Paleogeografii, na Wydziale Geografii Uniwersytetu im. J. Franki. W roku 2000 otrzymuje tam etat profesora, a w 2004 roku tytuł profesora.

Andrej B. Bogucki brał udział w wielu ekspedycjach badawczych organizowanych jeszcze w czasach Związku Radzieckiego, m.in. na Półwysep Jamalski, na Daleki Wschód (Magadan), do Azji Centralnej. Wziął udział w około 160 konferencjach naukowych, w tym wielu międzynarodowych. Sam też organizował międzynarodowe seminaria i kolokwia, w tym sześć ukraińsko-polskich seminariów nt. „Korelacja stratygraficzna lessów i osadów lodowcowych Ukrainy i Polski”. Te cykliczne seminaria są realizacją porozumienia Komitetu Badań Czwartorzędu PAN i Instytutu Geologicznego Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie. Poza tym profesor jest inicjatorem i organizatorem seminariów międzynarodowych na Polesiu Wołyńskim dotyczących zlodowaceń plejstocenijskich tego regionu. W 2005 roku odbyło się już dziewiąte z kolei takie seminarium. Wspólnie zorganizowaliśmy dwa polsko-ukraińskie seminaria naukowe na temat „Glacja i peryglacja” – I. „Międzyrzecze Sanu i Dniestru” (2000), II. „Polesia Wołyńskiego” (2005).

Profesor A. B. Bogucki, z wykształcenia geolog, specjalizuje się w podejmowaniu problematyki z pogranicza geologii i geografii. Jego zainteresowania naukowe, wyrażone też w publikacjach, obejmują takie specjalności, jak: geologia inżynierska, geologia czwartorzędu, paleogeografia i geomorfologia, archeologia. Dorobek naukowy profesora jest imponujący. Wyraża się liczbą ponad 400 publikacji, w tym ponad 200 prac w językach obcych (nie licząc rosyjskiego) i w wydawnictwach zagranicznych: w Polsce, we Francji, Kanadzie, Szwecji, Wielkiej Brytanii i innych. Wśród prac jest 10 monografii i kilka publikacji naukowo-dydaktycznych.

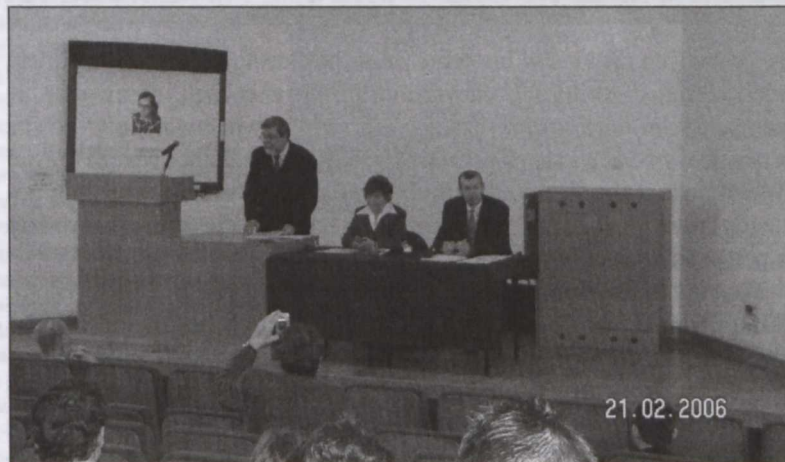
Prof. A. B. Bogucki był inicjatorem wymiany studentów pomiędzy uniwersytetem lwowskim i UMCS. W połowie lat 80. odbyła się pierwsza taka wymiana w ramach obowiązkowych na studiach geograficznych zajęć terenowych. Od 1997 roku jest to regularna praktyka. Jej owocem jest m.in. duże zainteresowanie naszych studentów problematyką ukraińską, co znajduje swój wyraz w realizacji prac magisterskich na terenie zachodniej części Ukrainy. Każdorazowo nieocenioną pomocą służy prof. A. B. Bogucki, który jest także recenzentem prac magisterskich. Profesor był też wykładowcą na geografii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS, prowadząc wykłady o współczesnych procesach eolicznych na specjalizacji paleogeografia czwartorzędu. Dzięki Jego inicjatywie niektórzy studenci ze Lwowa część studiów geograficznych odbywają na UMCS, a dwie osoby z uniwersytetu lwowskiego podjęły studia doktoranckie w trybie indywidualnym. Zakończyły się one pomyślnie przeprowadzonymi przewodami doktorskimi.

Zaangażowanie prof. A. B. Boguckiego we współpracę z polskimi badaczami, a przede wszystkim z Lublinem jest absolutnie wyjątkowe. Profesor traktuje kontakty z polską nauką jako swoją misję. Znany jest też z wyjątkowej wręcz życzliwości i przyjaznego nastawienia do Polski i Polaków.

Józef Wojtanowicz
Grzegorz Janicki

Krzysztof Jarosław Brozi – przerwane dzieło

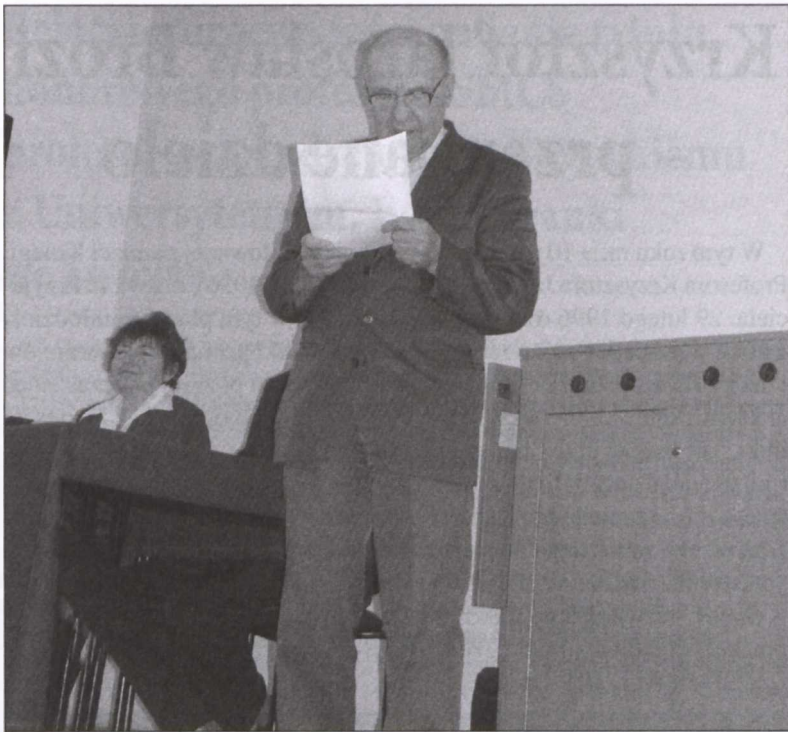
W tym roku mija 10 rocznica śmierci nieodżałowanej pamięci Kolegi, Profesora Krzysztofa Jarosława Brozi (1952–1996), dla wielu Przyjaciela. 29 lutego 1996 roku żegnały go tłumy, w tym płacząca młodzież, z którą wchodził w pełen zaangażowania kontakt już na etapie turniejów wiedzy filozoficznej i olimpiad filozoficznych, a później podczas zajęć akademickich. Mamy wszyscy w swej duszy jego obraz, każdy zresztą inny, jak biegł przez miasteczko w kowbojskim czarnym kapeluszu (po przyjeździe z USA), z rozwianymi długimi włosami... Ciągłe się spieszył (dla mnie był to „człowiek w biegu” – odmiana współczesnego „człowieka mobilnego”), ale też potrafił się zatrzymać nad cudzymi sprawami, znaleźć dobre słowo, także pocieszenia. Niektórych zaś – ocenić bezwzględnie, jak ministra Stelmachowskiego za niszczenie polskiej edukacji (*50 lat środowiska filozoficzno-socjologicznego w UMCS*, 1994, s. 205).

Nie był człowiekiem „letnim”, cechowała go bezkompromisowość i szczerść wypowiedzi. Kontrowersyjny niekiedy i niekonwencjonalny w sposobie bycia, na wykładach łączył duszę uczonego i artysty, budząc wśród młodzieży żywe zainteresowanie filozofią i antropologią. Czasem ta popularność rodziła zawiść „małych” ludzi. Miał wiele planów, jakby miał żyć wiecznie. Chciał jako prodziekan WFIS-u (od października 1995) usprawnić wydział, wprowadzić wiele zmian, jednak te plany przerwała przedwczesna śmierć. Tak jak i inne projekty, m.in. zbudowania antropologii integralnej na podstawie filozoficznych fundamentów (załączek takich pomysłów znalazł się w rozprawie habilitacyjnej i książce *Antropologia wartości*, 1994). Podczas wystawy dzieł w Bibliotece Głównej UMCS z okazji 20-lecia pracy żegnał się z nami przybyłymi na jej otwarcie, choć o tym jeszcze nie wiedzieliśmy. „Bo trzydziestolecia nie będzie...” – brzmiał mi do dziś w pamięci te słowa.

W środowisku antropologicznym uważa się go za twórcę lubelskiej antropologii kulturowej. Podkreślali to Barbara Olszewska-Dyoniziak, Andrzej Flis i inni. Antropologii pojętej szeroko, próbującej zintegrować zatomizowane dziedziny, takie jak: historia, historia filozofii, historia kultury (cywilizacji – tych terminów używał zamiennie), antropologia filozoficzna i kulturowa, filozofia społeczna, psychologia. Szczególnie interesowały go postawy człowieka w dziejach wobec zjawisk kryzysowych, problemy dezintegracji osobowości. Psychologię włączał często do swych analiz, podkreślając w wypowiedziach autobiograficznych, że jego egzamin doktorski obejmował również psychologię. Twierdził zresztą, że człowiek jest istotą bardziej emocjonalną niż racjonalną. Sam uważał się za umiarkowanego racjonalistę, ale jego teksty, zwłaszcza te bardziej popularnonaukowe, m.in. szkice antropologiczne, są nacechowane emocjonalizmem, zaangażowaniem, nieobojętnością wobec wielu

JUBILEUSZE

negatywnych zjawisk w historii i we współczesności. Był rzecznikiem idei tolerancji, wolności, pacyfizmu, ujmowania tego, co swoiste, w perspektywie uniwersalistycznej. Tym samym wpisywał się w polską tradycję wywodzącą się od prawników – filozofów średniowiecza (Paweł Włodkowic, Stanisław ze Skarbimierza) i romantyczną wykładnią godzącą indywidualizm z uniwersalizmem. Ich filozofia czynu i aktywizm z pewnością nie były mu obce.

Największe zasługi miał w dziedzinie tworzenia podstaw antropologii kulturowej; antropologię uczynił przedmiotem uniwersyteckim wykładanym na UMCS na 14 kierunkach (obejmujących około 1000 studentów). Przygotował więc opracowania, podręczniki i wybory tekstów; prowadził w ramach Uniwersyteckich Wykładów Otwartych wykłady popularyzujące antropologię. Wśród tych prac przypomnieć należy takie książki jak: *Antropologia funkcjonalna Bronisława Malinowskiego* (1983), *Antropologia wartości. Ujęcie metodologiczne* (1989, wyd. 1) – rozprawa habilitacyjna, *Antropologia kulturowa. Zarys historii antropologii* (1992), *Ludzie i kryzys cywilizacji w perspektywie antropologii. Wykłady otwarte* (1993), *Antropologia wartości. Kategoria standardu kulturowego w badaniach nad wartościami* (1994), wybór tekstów pt. *Antropologia kulturowa. Zbliżenia epok i problemów* (1995) i inne.

Z zakresu filozofii cywilizacji przedmiotem analiz był fenomen kryzysu. Stąd: *Ludzie i kryzys cywilizacji. Szkice antropologiczne, Rozważania nad problemami cywilizacji i wyobrażeniami o świecie* (1993), *Powstanie i upadek wielkich cywilizacji, Antropologia historii wobec współczesności* (1996). Opublikował też ponad 150 artykułów zamieszczonych w pismach naukowych, popularnonaukowych i popularnych, a także w prasie codziennej. Należał do wielu towarzystw naukowych w Polsce i zagranicą (przebywał na stypendium w USA, zgłębiając tajniki antropologii, a później sam wykładając na wielu uniwersytetach). Powodem do dumy było przyjęcie go do European Association of Social Anthropologists.

Tworząc antropologię kulturową, nosił w sobie ideę kulturoznawstwa jako dyscypliny opartej na podwalinach filozoficznych, a jednocześnie marzył mu się instytut kulturoznawstwa w UMCS. Część jego przyjaciół, kolegów, uczniów podjęła to dzieło.

Swoim odejściem – nauczył nas jeszcze jednego. W książce *Ludzie i kryzys cywilizacji. Szkice antropologiczne* (s. 24) pozostawił przesłanie: „(...) nie bójmy się bać – bójmy się ciszy, pustki, zastoju i utraty nadziei”.

Bogumiła Truchlińska

JAK NAS POSTRZEGAJĄ

Wizerunek UMCS w oczach maturzystów i studentów

Jak młodzi ludzie postrzegają Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej? Skąd czerpią informacje i czym kierują się przy wyborze uczelni wyższych? Jakie mają wyobrażenie o idealnej wyższej uczelni? Jak oceniają funkcjonowanie UMCS w poszczególnych sferach? Jakie działania promocyjne UMCS przemawiałyby do nich?

Aby odpowiedzieć na te pytania, studentki psychologii, aktywnie działające w Studenckim Kole Naukowym Quaero (S. Andrzejczyk, M. Cisak, I. Gronek, M. Kobialka, A. Przystojecka, E. Sosnowska), od kwietnia do maja 2006 roku przeprowadziły serię badań jakościowych pod kierunkiem pracowników naukowych Zakładu Psychologii Społecznej – dr K. Guszyły i dr R. Maksymiuk. Badania miały formę zogniskowanych wywiadów grupowych, które umożliwiają uzyskanie bardzo pogłębionych informacji dzięki szczegółowej eksploracji badanego obszaru. Projekt badawczy obejmował dwie grupy uczestników. Do pierwszej z nich należeli potencjalni kandydaci na studia – tegoroczni maturzyści z Lublina, Białej Podlaskiej i Przemysła. Natomiast druga grupa została utworzona z osób studiujących na UMCS, zarówno w Lublinie, jak i w filii w Białej Podlaskiej.

Każdy wizerunek, także uczelni, jest kreowany przede wszystkim na podstawie docierających informacji. Najczęściej wykorzystywanym źródłem przy podejmowaniu decyzji o wyborze wyższej uczelni jest internet. Również studenci podkreślają wagę tego medium. Chętnie korzystają z tej formy komunikowania się z pracownikami naukowymi i poszczególnymi jednostkami administracyjnymi uczelni, dlatego też chcieliby, aby ten aspekt kontaktów z uniwersytetem rozwijał się najszybciej.

Innym ważnym źródłem informacji są opinie studentów. Uchodzą za źródło najbardziej autentyczne, wiarygodne i rzetelne. Jednocześnie studenci UMCS bardzo chętnie rekomendują swoją uczelnię znajomym, podkreślając przede wszystkim przyjazną atmosferę studiowania. Identyfikują się oni z UMCS, dlatego chcieliby wyrazić swoją przynależność poprzez używanie gadżetów z logo uczelni, np.: kubków, koszulek, długopisów, smyczy, czapek czy plecaków.

Inne wymieniane źródła to: Dni Otwarte i informatory oraz Festiwal Nauki i Targi Edukacyjne.

Wśród badanych maturzystów większość wskazuje na UMCS jako uczelnię wyższą, na której zamierzają kontynuować naukę. Powtarzającym się, głównym motywem wyboru dla maturzystów i studentów różnych lat była niewielka odległość uniwersytetu od ich miejsca zamieszkania. Tegoroczni maturzyści kierowali się ponadto swoimi zainteresowaniami – wybierali kierunek studiów, a nie uczelnię. Studenci deklarują natomiast, że dla nich ważna była renoma i wysoki poziom kształcenia, rodzinna tradycja, a także niskie koszty studiowania i utrzymania.

Większość oczekiwania względem UMCS jest typowa dla oczekiwania wobec wszystkich wyższych uczelni. Podejmując studia, młodzi ludzie mają nadzieję przede wszystkim na to, że po ich ukończeniu znajdą pracę. Równie ważne są dla nich nowe znajomości i przyjaźnie nawiązywane w okresie nauki. Maturzyści jako studenci chcieliby mieć możliwość uczestniczenia w różnorodnych praktykach, aktywnego działania w kołach naukowych, a także korzystania z wycieczek, wyjazdów integracyjnych i wymian studenckich. Osoby studiujące na UMCS deklarują, że ważne dla nich było też rozwijanie się oraz przedłużenie młodości i beztrudności.

Badanie miało również na celu określenie cech idealnej wyższej uczelni. Okazało się, że najważniejszym jej aspektem jest kadra naukowa. W ocenie studentów UMCS właśnie ta sfera funkcjonuje najlepiej. Liczy się dla nich przede wszystkim to, że pracownicy naukowcy podnoszą swoje kwalifikacje i nieustannie dążą do rozwoju.

Badani, próbując odpowiedzieć na pytanie o pożądane działania promocyjne UMCS, wskazywali głównie na internet jako najbardziej dostępny nośnik informacji. Strona Internetowa powinna być w ich opinii czytelna i systematycznie uaktualniana oraz zawierać informacje ważne z punktu widzenia studentów i kandydatów na studia. W internecie powinny się również znaleźć wypowiedzi studentów i absolwentów oraz informacje o ich osiągnięciach. Ważną formą promocji wskazywaną przez respondentów są bezpośrednie spotkania studentów z maturzystami. Organizowane przez studentów UMCS szkolenia, warsztaty, wykłady, pogadanki czy prezentacje multimedialne to kluczowe i najbardziej efektywne sposoby kształtowania pozytywnego wizerunku UMCS.

Reasumując, UMCS jest uczelnią przyjazną studentowi, co powoduje, że studenci silnie się z nią identyfikują, rekomendują ją i rozpowszechniają o niej pozytywne informacje. Także kadra naukowa, nieustannie podnosząc swoje kwalifikacje, przyczynia się do kształtowania dobrego imienia uczelni. UMCS jest zatem w stanie spełnić podstawowe oczekiwania młodych ludzi odnośnie do studiowania.

Sylwia Andrzejczyk

Agata Przystojecka

Ewa Sosnowska

Studentki IV roku Psychologii Społecznej UMCS SKN Quaero

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

DOKTORATY

Na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

10 maja mgr **Renaty Bancercz**, asystentki w Zakładzie Biochemii UMCS *Badania porównawcze lipaz z wybranych szczepów grzybowych*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Grażyna Ginalska, AM w Lublinie, recenzenci: prof. dr hab. Włodzimierz Grajek, AR w Poznaniu, prof. dr hab. Marianna Turkiewicz, Politechnika Łódzka.

7 czerwca mgr **Grzegorz Grzywaczewski**, asystenta w Zakładzie Zoologii AR w Lublinie *Organizacja przestrzenna populacji pójdzki *Athene noctua* (Scopoli, 1769) na Lubelszczyźnie*. Promotor prof. dr hab. Witold Kowalik, AR w Lublinie, recenzenci: prof. dr hab. Jacek Łętowski, UMCS, prof. dr hab. Piotr Tryjanowski, UAM w Poznaniu.

7 czerwca mgr **Andrzeja Plaka**, asystenta w Zakładzie Gleboznawstwa Instytutu Nauk o Ziemi UMCS *Czynniki kształtujące zawartość i formy arsenu w glebach aglomeracji lubelskiej*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Jerzy Melke, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Baran, AR w Lublinie, prof. dr hab. Stefan Skiba, UJ w Krakowie.

7 czerwca mgr **Joanny Szczęsnej**, asystentki w Pracowni Dydaktyki Geografii Instytutu Nauk o Ziemi UMCS *Kształtowanie pojęcia krajobraz w świadomości uczniów na II etapie kształcenia*. Promotor prof. dr hab. Marian Harasimiuk, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Maria Pulinowa, UŚ w Sosnowcu, prof. dr hab. Stefan Skiba, UJ w Krakowie.

MAJÓWKA

WYDZIAŁU BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

17 maja odbyła się już dziesiąta, a więc jubileuszowa, wyjazdowa Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi nazywana Majówką. Spotkania członków Rady Wydziału w terenie zainicjował w 1997 roku prof. dr hab. Józef Wojtanowicz, dziekan wydziału w latach 1996-1999 i kontynuował jego następcą prof. Nikodem Grankowski, dziekan w latach 1999-2005. Celem Majówek była prezentacja metod badań terenowych geografów i biologów w różnych warunkach fizjograficznych, w różnej skali i zróżnicowanych obiektach, a także pewna forma integracji tak różnorodnego wydziału. Pierwsze spotkanie odbyło się w Ogrodzie Botanicznym UMCS, a wszystkie następne wiodły już w mniej lub bardziej odległe i osobliwe zakątki Lubelszczyzny i innych regionów. W 1998 roku było to Roztocze Zachodnie, w 1999 – „Góry Pieprzowe” i Sandomierz, w 2000 – Kazimierski Park Krajobrazowy wraz z Kazimierzem Dolnym, w 2001 – Poleski Park Narodowy, w 2002 – Roztoczański Park Narodowy i Zwierzyniec, w 2003 – Chełmski Park Krajobrazowy i torfowiska węglanowe, w 2004 – Sobiborski Park Krajobrazowy i tereny nadbużańskie, a w 2005 – Park Krajobrazowy Lasy Janowskie i Porytowe Wzgórze. Ostatnia wyprawa była zorganizowana wspólnie z Instytutem Archeologii UMCS i zaprowadziła nas na przepiękne Roztocze Środkowe (zwane także Tomaszowskim), tj. do Ułowa i Krasnobrodzkiego Parku

Krajobrazowego oraz samego Krasnobrodu. Program Majówki obejmował bardzo różnorodny aspekt przyrody i historii tego regionu. Rozpoczęliśmy w Ułowie po przejechaniu 135 km przez Zamość i Tomaszów Lubelski oraz przejściu ok. 2 km pieszo, gdzie prof. Andrzej Kokowski przedstawił historię odkrycia miejsca pobytu wędrownego ludu Herulów. Opowiedział to, jak zwykle, z wielką swadą i znawstwem, stojąc na szczycie kurhanu odsłoniętego w pięknym sosnowym borze. Prof. Kokowski i towarzyszący nam również prof. Jerzy Libera wskazali następnie miejsce lokalizacji osad, wielohektarową powierzchnię, na której znaleziono liczne zabytki z późnego okresu rzymskiego i późnego okresu wędrówki ludów (V w. – początek VI wieku po Chr.). Po powrocie ze stanowiska archeologicznego w miejscowej szkole podstawowej czekała na nas niespodzianka. Szliśmy na zaplanowane wcześniej tradycyjne drugie śniadanie, przygotowane jak zwykle przez mgr Marię Młynarską (po raz 10) i jej zespół, tymczasem miejscowe panie w strojach ludowych poczęstowały nas regionalnymi smakołykami: kaszą gryczaną z sosem grzybowym, chlebem ze smalcem i świeżym mlekiem (niektórzy członkowie Rady i goście byli odważni i wszystkie te potrawy próbowali, nie zważając na przepisy unijne). Potem wysłuchaliśmy kilku piosenek ludowych i zwiedziliśmy urządzone w jednym z drewnianych budynków szkoły muzeum regionalne. Podziękować wypada pani dyrektor szkoły w Ułowie Alinie Waćko za podjęcie nas śniadaniem oraz pogratulować efektów pracy na rzecz zachowania pięknych tradycji regionalnych.

Dalsza część trasy wiodła nas już w stronę Krasnobrodu. W Stanisławowie, u podnóża tzw. Piekietka, wychodni skał i rezerwatu geologicznego, z geologią i rzeźbą tej części Roztocza, a więc z przyrodą nieożywioną zapoznał nas prof. Marian Harasimiuk. Jak się później okazało, prof. Harasimiuk był najczęstszym „prelegentem” podczas wszystkich Majówek wydziału. O przyrodzie Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego mówiła Alina Anasiewicz – dyrektor Zespołu Zamojskich Parków Krajobrazowych, zwracając szczególną uwagę na problemy ochrony tego coraz liczniej odwiedzanego przez turystów regionu. Udział w dyskusji wzięli również prof. Stanisław Uziak, wspominając o licznych badaniach prowadzonych na tym obszarze w przeszłości i dzisiaj, także przez gleboznawców. Z pięknego, chociaż niestety zaniedbanego rezerwatu geologicznego powróciliśmy do autokarów i pojechaliśmy do Krasnobrodu, gdzie program był bardzo bogaty i napięty. Rozpoczęliśmy od Kaplicy na Wodzie, gdzie

prof. Stefan Bartoszewski opowiadał o wodach Roztocza. Wielu uczestników wyprawy czerpało wodę ze źródła, która, jak głoszą legendy, ma moc uzdrawiania. Potem zwiedziliśmy słynne sanktuarium, tj. Kościół pw. Najświętszej Marii Panny wraz z klasztorem, gdzie w imieniu ks. prałata Romana Marszałca powitał nas ks. Adam i przedstawił historię tego miejsca. Kompleks klasztorny słynie dzisiaj także z tego, że ksiądz prałat założył w nim muzeum regionalne (skarby ziemi Roztocza, wieńce dożynkowe, zielnik i inne ciekawostki) oraz ptaszarnię, w której znajdują się piękne i rzadkie okazy bażantów, pawli, gołębi i innych przedstawicieli awifauny. Spotkaliśmy zresztą księdza prałata później, zajętego karmieniem swoich ulubieńców. Historię Krasnobrodu przedstawiła dr Ewa Skowronek, i to zarówno jego dzieje, jak i walory miejscowości, a burmistrz Krasnobrodu, Marek Pasieczny dodał nieco faktów z życia miasta w dniu dzisiejszym.

Po wysłuchaniu tych bogatych informacji i opowieści o Krasnobrodzie (o których także można dowiedzieć się z licznych publikacji, materiałów turystycznych i strony internetowej miasta (www.krasnobrod.pl), pojechaliśmy na ognisko w miejscowości Hutki. Tam na śródleśnej polanie, kiedy raczyliśmy się smaczną kiełbasą i bigosem, przegrywała nam kapela krasnobrodzka Wójtowanie. A po posiłku także do śpiewu i tańca.

Do Lublina wróciliśmy wieczorem w strugach ulewnego deszczu. Pozostały wspomnienia i piękne zdjęcia. Nad całością czuwał piszący te słowa. Pragnę podziękować wszystkim, którzy uczestniczyli aktywnie w przygotowaniu i realizacji programu dziesiątej, wyjazdowej Rady Wydziału BiNoZ, a także tym, którzy przyjęli zaproszenie do udziału w naszej Radzie. Tych, którzy nie mogli w niej wziąć udziału, zapraszam za rok. Z kronikarskiego obowiązku dodam, że w wyprawie na Roztocze wzięło udział ok. 70 osób – członków Rady Wydziału (w tym emerytowani) i zaproszonych gości z naszej uczelni.

R. Dębicki
Fot. H. Wójcicki

UPRAWA JAPOŃSKICH JADALNYCH GRZYBÓW LECZNICZYCH METODĄ SYNTETYCZNĄ NA TROCINACH – OD TEORII DO PRAKTYKI

Japońskimi jadalnymi grzybami leczniczymi zainteresowano się w Zakładzie Biochemii już ponad 12 lat temu. Współpraca z japońską fundacją JICA pozwoliła na opracowanie metod hodowli gatunków grzybów mało znanych w kulturze europejskiej. Marzeniem eksperta profesora Toshio Fukuzumiego przebywającego w tym czasie w Zakładzie Biochemii było wykorzystanie wyników uzyskanych w warunkach laboratoryjnych w praktycznej hodowli komercyjnej przez polskich producentów. Dzisiaj możemy z satysfakcją powiedzieć, że marzenia te spełniają się. 11 maja 2006 roku gościliśmy w Zakładzie Biochemii przedstawicieli farmy grzybów Cezarego Kurowskiego i Przystofa Biernackiego z Gałązek Małych koło Kalisza, którzy zaprezentowali nam metody uprawy hodowanych gatunków, tj. *Lentinus edodes* (shitake), *Pholiota nameko* (łuskwiak nameko), *Ganoderma lucidum* (lakownica lśniąca) czy *Hericium erinaceus* (soplówka jeżowata). Shitake to obok lakownicy lśniącej najstarszy grzyb uprawny na świecie. W Chinach, która jest ojczyzną tych grzybów, był znany

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

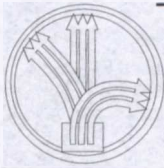
już ponad 2000 lat temu. Według medycyny chińskiej grzyb wzmacnia odporność organizmu człowieka i działa antynowotworowo. Podczas wykładu prowadzący prezentowali hodowane przez siebie grzyby. W prelekcji uczestniczył prodziekan Wydziału BiNoZ prof. dr hab. Jerzy Rogalski. Współorganizatorami spotkania byli pracownicy naukowcy Zakładu Biochemii: dr Grzegorz Janusz i dr Magdalena Jaszek oraz członkowie Studenckiego Koła Naukowego Biotechnologów „Mikron”.

SEMINARIUM STUDENCKICH KÓŁ NAUKOWYCH O PERSPEKTYWACH ROZWOJU BIOTECHNOLOGII

W dniach 21–23 kwietnia 2006 roku w Kazimierzu Dolnym odbyło się Seminarium Studenckich Kół Naukowych pt. „Perspektywy rozwoju biotechnologii w Polsce”. Głównymi organizatorami spotkania byli członkowie i opiekunowie działającego przy Zakładzie Biochemii UMCS Studenckiego Koła Naukowego Biotechnologów „Mikron”. W imprezie uczestniczyli także członkowie SKN Biochemików i SKN Mikrobiologów UMCS oraz SKN Biotechnologów z Akademii Rolniczej w Poznaniu i Politechniki Gdańskiej. Gościem honorowym seminarium była pani prof. dr hab. Magdalena Fikus z Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN, która wygłosiła wykład inauguracyjny pt. „Przyszłość biotechnologii w medycynie”. Wśród zaproszonych gości byli też pracownicy naukowcy UMCS. Zakład Biochemii repre-

zentowali: prodziekan Wydziału BiNoZ prof. dr hab. Jerzy Rogalski, prof. dr hab. Krzysztof Grzywnowicz, dr Anna Jarosz-Wilkolazka, dr Anna Matuszewska oraz dr Magdalena Jaszek. Obecni byli również pracownicy naukowcy Zakładu Mikrobiologii Ogólnej: prof. dr hab. Anna Skorupska i dr Jarosław Król. Seminarium obejmowało szereg wykładów dotyczących problemów i perspektyw rozwoju biotechnologii w Polsce w porównaniu z sytuacją w innych krajach. Prezentacje przygotowali zarówno pracownicy, jak i studenci. Organizatorzy mają nadzieję, że Seminarium Studenckich Kół Naukowych stanie się imprezą cykliczną organizowaną wiosną każdego roku.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

DOKTORAT

1 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Beaty Jazurek** *Fizykochemiczne właściwości wybranych fitaminowych antyoksydantów z grupy karotenoidów i flawonoidów*. Promotor dr hab. Grażyna Białek-Bylka, Politechnika Poznańska, recenzenci: dr hab. Janina Gabrielska, Akademia Rolnicza we Wrocławiu, i prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki, UMCS.

WYJAZDOWE POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU

2 czerwca w Ogrodzie Botanicznym UMCS odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki połączone ze zwiedzaniem ogrodu oraz Wydziałowego Obserwatorium Astronomicznego, które znajduje się w końcowej fazie budowy. Podczas posiedzenia prelekcje wygłosili: prof. dr hab. Stanisław Hałas „Historia obserwacji astronomicznych w naszym ośrodku”, prof. dr hab. Longin Gładyszewski „30 lat radioteleskopu i 20 lat systematycznych rejestracji słonecznych fal radiowych”, dr hab. Jerzy Matyjasek „Wielkie teleskopy”. Późnym wieczorem odbyły się pokazy nieba przy użyciu 20-centymetrowego teleskopu zainstalowanego w nowym obserwatorium, które prowadzili dr hab. Jerzy Matyjasek i mgr Mieczysław Paradowski.

WYJAZDY

Prof. dr hab. **Kazimierz Goebel** z IM – Turyn, Włochy – uczestnictwo w spotkaniu Rady Europejskiego Towarzystwa Matematycznego (Council of EMS); prof. dr hab. **Tomasz Komorowski** z IM – Université de Provence, Marsylia, Francja; prof. dr hab. **Jurij Kozicki** z IM – Universitaet Bielefeld, Niemcy; prof. dr hab. **Jan Kurek** z IM – Uniwersytet Masaryka, Brno, Czechy; prof. dr hab. **Krzysztof Pomorski** z IF – IRoS, Strasburg, Francja; prof. dr hab. **Vasyl Ustyomenko** z IM – udział w 6th Crimean School and Workshops „Nonlinear Dynamics, Chaos and Applications” w Jalcie, Ukraina; prof. dr hab. **Karol I. Wysokiński** z IF – Ataturk University Erzurum, Turcja – udział w panelu ekspertów oceniających EUA; dr **Przemysław Stpicyński** z IM – Umea University, Szwecja; dr **Jerzy Mycka** z IM – Department of Computer Science University of Wales Swansea, Wielka Brytania; dr **Rajmund Kuduk** z IF – University of Antwerp, Belgia; dr **M. Kulik** z IF – Zjednoczony Instytut Badań Jądrowych, Dubna, Rosja.

GOŚCIE

Do Instytutu Fizyki: prof. **Richard Hurley** z Queen's University Belfast, Wielka Brytania

WYDZIAŁ CHEMII

DOKTORAT

22 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Agnieszki Gładysz-Płaski**, asystentki w Zakładzie Chemii Nieorganicznej *Opis adsorpcji lantanowców na zeolitach: A, Y i mordenicie*. Promotor: prof. nadzw. dr hab. Marek Majdan, UMCS, recenzenci: prof. nadzw. dr hab. Anna Deryto-Marczewska, UMCS i prof. dr hab. Włodzimierz Lewandowski, Politechnika Białostocka. 29 maja Rada Wydziału Chemii nadała mgr Agnieszce Gładysz-Płaski stopień doktora nauk chemicznych.

GOŚCIE

Od 7 do 11 maja na zaproszenie dziekana prof. Andrzeja Dąbrowskiego przebywała profesor **Krisztina Laszlo** z Budapest University of Technology and Economics Department of Physical Chemistry (Węgry). Celem przyjazdu była współpraca naukowa i wygłoszenie cyklu wykładów pod wspólnym tytułem: „Preparation, properties and adsorption applications of activated carbons”, dla pracowników, doktorantów i magistrantów WCh.

WYJAZDY

1–31 maja prof. dr hab. **Stefan Sokołowski** przebywał w Institute of Chemical Technology w Pradze. Celem wyjazdu była wymiana naukowa w ramach projektu ToK. 9–12 maja dr **Paweł Mergo** brał udział w „COST ACTION 299 – First working group meeting”, które odbyło się w Faculté Polytechnique de Mons (Belgia). 10–13 maja dr **Jerzy Niecko** zaprezentował referat na konferencji „Eco – Balt 2006”, która odbyła się w Riga Technical University (Łotwa). 11–14 maja prof. dr hab. **Emil Chibowski** i prof. nadzw. dr hab. **Lucyna Hołysz** prezentowali wyniki badań „Chemical Functionality Specific to the Nanometer Scale, Final Workshop of the Chemistry COST Action D19” w Sitges (Barcelona, Hiszpania). 15–20 maja prof. dr hab. **Andrzej L. Dawidowicz** oraz mgr **Mateusz Kobielski** brali udział w konferencji w University of Namur (Belgia). 20–26 maja prof. dr hab. **Andrzej Dąbrowski** przebywał w Debreczynie (Węgry). Celem wyjazdu było nawiązanie współpracy naukowej i wymiany studentów. 24–27 maja dr **Paweł Bryk** brał udział w „Conference on Soft Matter and Interfaces” z okazji 60. urodzin prof. Ewansa, w University of Lisbon (Portugalia). Celem wyjazdu była współpraca naukowa z zespołem prof. M. Telo de Gamma. 31 maja–5 czerwca dr **Ryszard M. Janiuk** brał udział w Joint North American, Southern Europe, South American Symposium nt. „Science and Technology Literacy in the 21st Century” – jako członek Komitetu Naukowego, gdzie zaprezentował komunikat. 30 maja–22 czerwca mgr **Piotr G. Wolski** w ramach współpracy naukowej przebywał w Université de Reims Champagne, Ardenne (Francja).

SESJA NAUKOWA

16 maja Lubelskie Towarzystwo Naukowe i Polskie Towarzystwo Chemiczne zorganizowało w siedzibie LTN w Lublinie Uroczystą Sesję Naukową poświęconą pamięci profesora **Jarosława Ościka**, w której udział wzięli: rodzina Pana Profesora oraz dziekani, pracownicy i studenci Wydziału Chemii UMCS w Lublinie. Program sesji był następujący:

- „Profesor Jarosław Ościk: badacz i nauczyciel” – prof. dr hab. Emilian Chibowski
- „Półwiecze równania profesora Ościka” – prof. dr hab. Jan Różyło
- „Zielona chemia w ochronie środowiska” – prof. dr hab. Tadeusz Paryjczak
- „Wspomnienie o Katedrze Chemii Fizycznej UMCS. Lata 1953–1963” – prof. dr hab. Edward Soczewiński
- „Profesor Jarosław Ościk w wspomnieniach kolegów i przyjaciół” – spotkanie w Sali Kominkowej

KONFERENCJA

12 maja Pracownia Dydaktyki Chemii UMCS, Zakład Dydaktyki Chemii UAM w Poznaniu oraz Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne zorganizowały w budynku Małej Chemii konferencję pt.: „Spotkanie z chemią, która jest ciekawa i którą łatwo zrozumieć – najnowsze tendencje w nauczaniu chemii w gimnazjum”. Spotkanie poprowadzili: prof. dr hab. **Hanna Gulińska** i dr **Ryszard M. Janiuk**. Celem konferencji było zaprezentowanie najnowszych osiągnięć w dziedzinie nauczania chemii w gimnazjum. W programie znalazły się następujące zagadnienia:

- informacje nt. projektów zmian w podstawie programowej
- pokaz ciekawych eksperymentów chemicznych

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

- jak łatwo i efektywnie organizować pracę nauczyciela i ucznia w gimnazjum z wybranymi pakietami edukacyjnymi
- prezentacja zastosowań interaktywnych środków dydaktycznych w nauczaniu przedmiotów przyrodniczych.

ZAKOŃCZENIE 52 OLIMPIADY CHEMICZNEJ

12 maja w sali 625 Wydziału Chemii UMCS w Lublinie odbyła się uroczystość zakończenia 52 Olimpiady Chemicznej połączona z wręczeniem nagród osobom zakwalifikowanym do zawodów II stopnia oraz upominków nauczycielom przygotowującym uczniów do olimpiady. Dziekan Wydziału Chemii – profesor Andrzej Dąbrowski ufundował nagrody książkowe dla laureatów tego etapu. Uroczystość zaszczylicili swoją obecnością m.in.: pani profesor Wanda Brzyska – przewodnicząca Komitetu Okręgowego Olimpiady Chemicznej w Lublinie i pan profesor Władysław Janusz – prodziekan ds. Dydaktyki Wydziału Chemii.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

DOKTORATY

Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

- 12 maja mgr **Anny Grabowiec** *Doświadczenie przemocy w rodzinie a samoocena młodzieży*. Promotor: prof. dr hab. Janusz Kirenko, recenzenci: prof. dr hab. Maria Chodkowska, prof. dr hab. Krystyna Marzec-Holka
- 15 maja mgr **Katarzyny Rak** *Wybrane cechy funkcjonowania psychospołecznego u młodzieży z dysleksją rozwojową*. Promotor: prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Marta Bogdanowicz, prof. dr hab. Zbigniew Gaś, UMCS.
- 2 czerwca mgr **Beaty Boćwińskiej-Kiluk** *Jakość relacji wewnątrzrodziny jako predyktor picia problemowego przez dorastającą młodzież*. Promotor: prof. dr hab. Zbigniew Gaś, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Mieczysław Radochoński, URz., prof. dr hab. Józef Stachyra, UMCS.
- 2 czerwca mgr **Anity Rawy-Kochanowskiej** *Funkcjonowanie rodzicielskie matek i ojców a poczucie tożsamości pciowej dorosłych córek*. Promotor: prof. dr hab. Zbigniew Gaś, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Mieczysław Radochoński, URz., prof. dr hab. Józef Stachyra, UMCS.
- 6 czerwca mgr **Agnieszki Bochniarz** *Postawy rodzicielskie a sytuacja szkolna i funkcjonowanie społeczne jedynaków – uczniów gimnazjum*. Promotor: prof. dr hab. Zofia Palak, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Maria Chodkowska, prof. dr hab. Mieczysław Radochoński, URz.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

PROFESOR ZWYCZAJNY

1 maja Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego mianował prof. dr hab. **Alicję Pomorską** na stanowisko profesora zwyczajnego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Gratulujemy Pani Profesor, życząc dalszych sukcesów w pracy zawodowej oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

DOKTORAT

18 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Anny Kobialki**, słuchaczki studiów doktoranckich

Sytuacja dochodowa polskich gmin w latach 1991–2002
Promotor: prof. dr hab. Alicja Pomorska, recenzenci: prof. dr hab. Adam Szewczuk z Uniwersytetu Szczecińskiego oraz prof. nadzw. dr hab. Piotr Karpuś z Wydziału Ekonomicznego UMCS.

GOŚCIE

Od 3 do 13 maja gościła delegacja studentów i wykładowców z Ukrainy. Dwanaście osób z Narodowego Uniwersytetu im. Bohdana Chmielnickiego w Czerkasach (NUC) przyjechało do Lublina w ramach umowy podpisanej między władzami Wydziału Ekonomicznego UMCS oraz Wydziału Zarządzania i Turystyki NUC. W czasie pobytu goście uczestniczyli w wykładach i zajęciach dydaktycznych z bankowości, makroekonomii, matematyki oraz informatyki. Wygłosili również referat na IV Ogólnopolskiej Konferencji nt. „Jakość kształcenia w społeczeństwie wiedzy”, zorganizowanej przez Zakład Ekonomiki Jakości i Zarządzania Wiedzą UMCS oraz Studenckie Koło Zarządzania Jakością i Wiedzą UMCS.

10 maja członkowie delegacji przyjęci zostali przez władze Wydziału. W czasie spotkania podjęto ustalenia dotyczące dalszej współpracy między uniwersytetami. Goście z Ukrainy spotkali się także z członkami kół naukowych działających na Wydziale Ekonomicznym. Oprócz uczestnictwa w zajęciach i zwiedzania UMCS goście poznali zabytki Lublina i odbyli wycieczkę do Kazimierza Dolnego. Zwiedzili m.in.: Muzeum Lubelskie na Zamku, Starówkę, Muzeum Wsi Lubelskiej oraz Ogród Botaniczny UMCS. Wieczorami wraz z kolegami z Polski poznawali życie studenckie w Lublinie. Na zakończenie członkowie delegacji i pracownicy wydziału rozegrali międzynarodowy mecz piłki nożnej, który zakończył się remisem 4:4. Podczas dziesięciodniowego pobytu opiekę nad gośćmi sprawowali studenci oraz pracownicy Wydziału Ekonomicznego: mgr Grzegorz Grela i mgr Łukasz Wiechetek. Zarówno strona polska, jak i ukraińska zgodnie uznały, że podobne wymiany przynoszą wymierne korzyści, zatem powinny być kontynuowane.

17 maja w auli Wydziału Ekonomicznego odbyło się spotkanie prof. dr hab. **Leszki Balcerowicza** ze studentami, pracownikami Wydziału Ekonomicznego oraz innych wydziałów UMCS, a także z przedstawicielami przedsiębiorstw i banków. Wzięło w nim udział ponad 300 osób. L. Balcerowicz wygłosił referat pt. „Demokracja, prawo i pieniądz”. Uczestnicy spotkania postawili wiele interesujących pytań, na które uzyskali odpowiedzi. Ponadto zorganizowano wystawę banknotów będących własnością prof. dr hab. **Mariany Żukowskiej**, która cieszyła się dużym zainteresowaniem gościa oraz wszystkich uczestników zgromadzenia. Współorganizatorem spotkania z prof. L. Balcerowiczem była Dyrekcja Oddziału Okręgowego Narodowego Banku Polskiego.

W dniu 26 maja gościem Wydziału Ekonomicznego był prof. **Joseph T. Kuvshnikov** z Kent State University Ashtabula w USA. Spotkanie miało na celu zapoznanie się z możliwościami współpracy w zakresie kształcenia studentów. Profesor przedstawił ofertę dydaktyczną skierowaną do studentów ekonomii.

KONFERENCJE

W dniach 18–19 maja w Akademii Ekonomicznej w Krakowie odbyła się III Ogólnopolska Konferencja pt.

„Wyzwania zarządzania jakością”. Konferencja skupiła studentów, członków kół naukowych zajmujących się jakością z większości ośrodków akademickich w kraju. Referaty wygłosili członkowie Koła Naukowego Zarządzania Jakością i Wiedzą UMCS w Lublinie: **Janina Jankowska** „Six Sigma-koncepcja doskonalenia jakości”, **Marta Jaworska** „Nagrody jakości jako element systemu motywacyjnego”, **Krzysztof Józwiak** „Zastosowanie filozofii kaizen w zarządzaniu przedsiębiorstwem”, **Iwona Rutkowska** „Polska Nagroda Jakości na tle Europejskiej Nagrody Jakości”, **Ewa Szaja** „Znakowanie wyrobów znakiem CE w warunkach UE”, **Emilia Wyskwar** „Podejście procesowe w modelu doskonałości Polskiej Nagrody Jakości”. Referat na konferencji wygłosiła również opiekunka Koła Naukowego Zarządzania Jakością i Wiedzą prof. **Elżbieta Skrzypek** – „Jakość w warunkach GOW i społeczeństwa informacyjnego”.

W dniach 5–8 czerwca odbyła się międzynarodowa konferencja pt. „Zmiany globalne jako czynnik rozwoju lokalnego” zorganizowana przez Katolicki Uniwersytet Lubelski. Miała ona miejsce w Lublinie i we Lwowie. Wydział Ekonomiczny UMCS reprezentowała prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek**, wygłaszając referat plenarny pt. „Wpływ zmian globalnych na doskonalenie procesów zarządzania w przedsiębiorstwach”.

KONFERENCJA „JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W SPOŁECZEŃSTWIE WIEDZY”

9 maja w Lublinie odbyła się IV krajowa konferencja poświęcona problematyce jakości. Konferencję zorganizował w ramach Dnia Jakości na Wydziale Ekonomicznym UMCS Zakład Ekonomiki Jakości i Zarządzania Wiedzą kierowany przez prof. dr hab. **Elżbietę Skrzypek** oraz Studenckie Koło Zarządzania Jakością i Wiedzą. W konferencji wzięło udział ponad sto osób. Recenzowane materiały konferencyjne liczą 359 stron i zawierają 45 referatów, które przygotowali pracownicy nauki, doktoranci i studenci, członkowie kół naukowych zajmujących się jakością z wielu ośrodków naukowych z kraju. Referat wygłosili także pracownicy nauki z Uniwersytetu w Czerkasach na Ukrainie, z którym Wydział Ekonomiczny UMCS nawiązał ścisłą współpracę. Grupa gości z Ukrainy liczyła 12 osób.

Konferencja obejmowała pięć sesji naukowych. Sesja pierwsza była poświęcona zagadnieniom związanym z warunkowaniami jakości kształcenia w społeczeństwie wiedzy. Referat wprowadzający pt. „Jakość kształcenia w społeczeństwie wiedzy” wygłosiła prof. E. Skrzypek. Prof. H. Adamkiewicz-Drwillo z Akademii Morskiej w Gdyni zaprezentowała referat „Znaczenie rodzajów problemów badawczych w twórczości naukowej”, natomiast prof. J. Bagiński i mgr Ł. Babuška z Politechniki Warszawskiej przedstawili referat pt. „Procesowy model systemu jakości kształcenia w szkole wyższej”. Ważnym problemem podejmowanym na konferencji były systemy jakości i metody oceny jakości. Prof. S. Doroszewicz i A. Kobylińska zaprezentowali model jakości kształcenia w Szkole Głównej Handlowej, prof. M. Urbaniak i K. Urbaniak – system jakości kształcenia na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego, a mgr Z. Godzwoń z Uniwersytetu Jagiellońskiego zapoznał uczestników z wybranymi przykładami systemu zarządzania w szkolnictwie wyższym.

Zarządzanie jakością w szkolnictwie wyższym a Proces Boloński i Komunikat z Bergen to tematyka, której poświęcili swoje wystąpienia przedstawiciele liczących się ośrodków naukowych w kraju: prof. T. Wawak z Uniwersytetu Jagiellońskiego „Strategia zapewnienia jakości w systemie europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego”, dr D. Wosik z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu „Kryteria akredytacji środowiskowej a wymagania normy ISO 9000–2000 – możliwości integracji na drodze doskonalenia jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym”, dr M. Dudek-Burlikowska, M. Ptak, G. Bargiel z Politechniki Śląskiej – „Jakość kształcenia szkół wyższych w oparciu o postulaty Procesu Bolońskiego”. W ramach sesji poświęconej sposobom i narzędziom doskonalenia jakości w szkolnictwie wyższym referaty

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

wygosili: mgr M. Tutko „Wpływ zarządzania na jakość kształcenia” (Uniwersytet Jagielloński), mgr J. Maciąg, mgr M. Sraga „Ocena skuteczności procesu kształcenia w szkole wyższej (w świetle badań absolwentów AWF w Katowicach)” (Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach), dr B. Szomański, A. Jodłowska „Jakość administracji jako sposób wspomagania jakości kształcenia – doświadczenia oceny administracji na Politechnice Warszawskiej” (Politechnika Warszawska), mgr D. Przybył, M. Rogalewicz, R. Sika „Mapa procesów związanych ze studiowaniem na uczelni wyższej” (Politechnika Poznańska), M. Kupińska, M. Piątek „Badanie jakości kształcenia na uczelniach wyższych – komisje akredytacyjne a metodologia rankingowa” (Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie), A. Borusiewicz, K. Łomnicka, A. Paluchowska „Metoda SERVQUAL – badanie jakości usług – szkolnictwo jako szczególnie przypadek zastosowania metody” (Akademia Ekonomiczna w Krakowie).

Zagadnienia wpływu jakości kształcenia na poprawę efektywności organizacji były rozważane podczas ostatniej sesji naukowej. Interesujące wykłady przedstawili: prof. prof. L. Ciborowski z Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie „Przestrzeń pojęciowa sprawczych czynników zarządzania”, prof. S. Tkaczyk, mgr W. Stański „Poprawa efektywności organizacji poprzez wdrażanie systemu zarządzania jakością” (Politechnika Warszawska, Orgmasz Warszawa oraz urząd m.st. Warszawy), prof. S. Tkaczyk, M. Wierzbicka „Kształcenie pracowników w zakresie zarządzania jakością” (Politechnika Warszawska, Orgmasz, COBRO Warszawa), prof. L. Koziół „Dylematy racjonalności szkolenia i rozwoju pracowników” (Akademia Ekonomiczna w Krakowie), K. Cichosz „Zastosowanie BSC w szkolnictwie wyższym” (UMCS).

Konferencja była dobrą okazją do wymiany poglądów na tematy dotyczące jakości kształcenia w szkołach wyższych. Żywo dyskutowano problemy związane z Procesem Bolońskim i Komunikatem z Bergen oraz metody oceny jakości kształcenia przedstawiane przez ośrodki naukowe w kraju i za granicą. Na podkreślenie zasługuje rosnąca aktywność studentów, którzy w ramach pracy kół naukowych przeprowadzili badania i mogli przedstawić swoje poglądy o jakości kształcenia, a także swoje oczekiwania w tym zakresie. Na uwagę zasługuje fakt, że powstaje coraz więcej prac doktorskich dotyczących problematyki jakości kształcenia. Wyniki trzech takich prac były prezentowane podczas konferencji. Podkreślano, że w warunkach społeczeństwa wiedzy jakość kształcenia staje się ważnym czynnikiem przesądającym o konkurencyjności uczelni, decyduje też o szansach młodych na zdobycie odpowiedniej i interesującej pracy.

Konferencja stanowiła płaszczyznę zderzenia teorii z praktyką, ponieważ jej ważną częścią były referaty wskazujące na wpływ jakości kształcenia na poprawę efektywności gospodarowania. Konferencja była ważnym wydarzeniem obchodów Dnia Jakości na Wydziale Ekonomicznym. Po jej zakończeniu uczestnicy i organizatorzy podjęli decyzję, że kolejna, V konferencja odbędzie się za rok na Wydziale Ekonomicznym. Dotychczasowe konferencje nosiły następujące tytuły: „Jakość, informacja i wiedza jako czynniki sukcesu firmy” (2003), „Zarządzanie organizacją zorientowaną projektowo” (2004), „Jakość w warunkach globalizacji” (2005), „Jakość kształcenia w społeczeństwie wiedzy” (2006). Kolejną konferencję, która odbędzie się w 2007 roku, zamierzamy poświęcić twórcom jakości i zatytułować ją „Wielcy twórcy jakości – teoria i praktyka”. Mamy nadzieję, że pokażemy dorobek najwybitniejszych twórców jakości, którym dane było stworzyć teorię i praktykę jakości w Polsce i na świecie. Zamierzamy pokazać także dorobek laureatów Polskiej Nagrody Jakości w dziedzinie „Nauka”. Już dziś zachęcamy do przygotowania referatów na naszą majową konferencję i Dzień Jakości na Wydziale Ekonomicznym UMCS w Lublinie.

Elżbieta Skrzypek

SEMINARIA

W dniach 1–4 czerwca w Wilnie odbyło się II międzynarodowe seminarium naukowe nt. „Jakość w przesyłce i dystrybucji energii elektrycznej”, zorganizowane przez firmy Beloss S.A w Bielsku-Białej oraz ZAPEL S.A. w Boguchwale. Uczestniczyła w nim prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek**, która wygłosiła referat plenarny pt. „Ranga jakości w społeczeństwie wiedzy” oraz była przewodniczącą Rady Naukowo-Programowej.

2 czerwca w warszawskim Domu Ekonomisty przy ul. Nowy Świat 49 odbyło się seminarium naukowe Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego „Perspektywy transformacji gospodarczej w Polsce”. Seminarium było połączone z promocją książki **Macieja Bałtowskiego** (UMCS w Lublinie) i **Macieja Miszewskiego** (AE w Katowicach) pt. *Transformacja gospodarcza w Polsce*, Wyd. Nauk. PWN, 2006. Prof. dr hab. **Maciej Bałtowski**, dyrektor Instytutu Ekonomii UMCS, był jednym z trzech panelistów seminarium, w którym wzięło udział kilkadziesiąt osób, głównie z warszawskiego środowiska akademickiego.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

HABILITACJA

14 czerwca w Instytucie Filozofii odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. **Cezarego Olbromskiego** *Kategoria teraz we współczesnej fenomenologii*. Recenzenci: prof. dr hab. Zdzisław Krasnodębski, Uniwersytet w Bremen, prof. dr hab. Marek Szulakiewicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. dr hab. Adam Węgrzecki, Akademia Ekonomiczna w Krakowie.

DOKTORATY

Na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

7 czerwca mgr **Adama Wojtunika** *Wolność i konieczność a wola w filozofii Artura Schopenhauera*. Promotor dr hab. Andrzej Zachariasz, recenzenci: prof. dr hab. Czesław Głombik, Uniwersytet Śląski, i dr hab. Honorata Jakuszko, UMCS.

9 czerwca mgr **Moniki Ksieniewicz** *Kontrowersje wokół podmiotu kobiecego we współczesnym dyskursie feministycznym*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Tadeusz Szkołut, recenzenci: prof. dr hab. Jolanta Brach-Czaina, PAN, i prof. nadzw. dr hab. Stefan Symotiuk, UMCS.

14 czerwca mgr **Beaty Dobrowolskiej** *Troska w sporze o summum bonum w etyce medycznej*. Promotor dr hab. Lech Zdybel, recenzenci: prof. dr hab. Irena Wrońska, Akademia Medyczna w Lublinie, i dr hab. Krzysztof Kosior, UMCS.

KONFERENCJE NAUKOWE

W dniach 1–3 czerwca dr hab. **Honorata Jakuszko** (Instytut Filozofii) uczestniczyła w konferencji naukowej na temat „Kultura współczesna w poszukiwaniu wolności. Filozofia, polityka i religia w trosce o wolność”, którą organizował Instytut Politologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pani doktor wygłosiła referat „*Idea wolności w filozofii Leonarda Nelsona*”. Konferencja miała charakter interdyscyplinarnej dyskusji wykorzystującej osiągnięcia filozofii, kulturoznawstwa, religioznawstwa i politologii w badaniach nad wolnością we współczesnej kulturze.

W dniach 19–20 czerwca odbyła się w Łodzi konferencja nt. „Starość i starzenie się jako doświadczenie jednostek

i zbiorowości ludzkich”. Organizatorem był Zakład Demografii Uniwersytetu Łódzkiego. W konferencji wzięło udział pracownicy Instytutu Socjologii: dr **Elżbieta Szul**, mgr **Dominika Polkowska**, mgr **Julita Kożuch** i mgr **Michał Wójcik**.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

DOKTORATY

Na Wydziale Humanistycznym odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

30 maja mgr **Ewy Muzyki** *Konstrukcje słowotwórcze w świadomości językowej dzieci niesłyszących*. Promotor prof. dr hab. Stanisław Grabias, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Jan Adamowski, UMCS, prof. dr hab. Kazimiera Krakowiak, KUL.

31 maja mgr **Witolda Sulimierskiego** *Oświata i życie kulturalno-społeczne Chełma w latach 1864–1939*. Promotor prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Albin Koprucki, UMCS, prof. dr hab. Jan Konefał, KUL.

31 maja mgr **Ewy Rybałt** *Historizm absolutny Benedetto Croce*. Promotor prof. dr hab. Jan Pomorski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Oxana Pachlovska, Università di Roma „La Sapienza”, prof. dr hab. Piotr Scholz, UMCS.

31 maja mgr **Grzegorza Jacka Pelicy** *Kościół prawosławny w województwie lubelskim (1918–1939)*. Promotor prof. dr hab. Emil Horoch, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Urban, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, prof. dr hab. Tadeusz Radzik, UMCS.

31 maja mgr **Marka Olejnika** *Polska i ukraińska mikrotoponimia powiatu włodawskiego*. Promotor prof. dr hab. Feliks Czyżewski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Adam Sławomir Gala, UŁ, prof. dr hab. Michał Lesiów, UMCS.

GOŚCIE

Zainteresowania badawcze i kontakty naukowe pracowników Zakładu Kultur Krajów Angielskiego Obszaru Językowego zaowocowały ostatnio wizytami w UMCS ciekawych gości zagranicznych. Od 24 do 26 kwietnia przebywał na uczelni prof. **Alan Bairner** z Loughborough University w Wielkiej Brytanii, specjalista w dziedzinie socjologii sportu i kulturoznawczego badania zjawisk związanych ze sportem. Prof. Bairner, autor licznych publikacji, w tym cenionej książki *Sport, Nationalism, and Globalization. European and North American Perspectives*, wygłosił wykład dla studentów anglistyki i lingwistyki stosowanej, uczestniczył w zajęciach specjalizacyjnych oraz wziął udział w dorocznej konferencji Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Akademickich Języka Angielskiego (PASE) w Puławach, podczas której wystąpił z wykładem plenarnym.

W dniach 15–23 maja w Instytucie Anglistyki gościła **Martha Bayles**, wybitny amerykański krytyk sztuki, muzyki popularnej oraz mediów. Jej recenzje i eseje krytyczne ukazują się w takich opiniotwórczych pismach amerykańskich, jak „Wall Street Journal”, „Times Literary Supplement”, „New Republic”. Jest autorką znanej książki *Hole in Our Soul: The Loss of Beauty and Meaning in American Popular Music*. Martha Bayles przybyła do UMCS w ramach Senior Specialist Program finansowanego przez Fundację Fulbrighta. Podczas pobytu w Lublinie wygłosiła dwuczęściowy wykład otwarty pt. „Democracy and Popular Culture”, referat dla pracowników naukowych IFA pt. „The Role of Po-

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

pular Culture and the Liberal Arts Education", odbyła gościnie zajęcia ze studentami proseminarium z dziedziny anglo-amerykańskiej kultury popularnej, udzieliła wywiadu dla studenckiego koła naukowego anglistów oraz przeprowadziła wiele indywidualnych konsultacji dla studentów i pracowników zainteresowanych jej dziedziną badań.

Wizyty obojga gości, udane pod każdym względem, otworzyły nowe możliwości współpracy naukowej pracowników zakładu z ośrodkami akademickimi Wielkiej Brytanii i USA.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

KONFERENCJE

Zakład Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii zorganizował konferencję naukową nt. „Region Azji Centralnej jako obszar wpływów międzynarodowych”, która odbyła się 10 maja. Azja Centralna to obszar pięciu państw, byłych republik radzieckich: Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turkmenistan i Uzbekistan. Znaczenie tego regionu w stosunkach międzynarodowych ciągle rośnie, głównie ze względu na jego położenie geopolityczne, geostrategiczne i geocywilizacyjne. Azja Centralna jest postrzegana jako „stawa w grze”, jako obszar ścierania się interesów istotnych graczy współczesnego świata, do których należy zaliczyć Rosję, Chiny, USA, a także Turcję i Iran. Region stał się szczególnie atrakcyjny po 11 września 2001 roku. Wynika to z jego położenia geostrategicznego. Niebagatelną rolę odgrywają również znajdujące się tam zasoby naturalne, przede wszystkim ropy naftowej i gazu ziemnego. Na konferencji w dwóch panelach dyskusyjnych zaprezentowano dziesięć referatów. W pierwszej części zostało przedstawione geopolityczne i geostrategiczne znaczenie regionu oraz zjawisko wpływu międzynarodowego. Zwrócono również uwagę na procesy demokratyzacji państw Azji Centralnej i ich kontekst kulturowo-polityczny. W drugiej części spotkania uwypuklono ruchy głównych graczy regionu, wskazując na ich znaczenie i podejmowane działania. Planowana jest publikacja pokonferencyjna, która niewątpliwie wypełni lukę w wiedzy o samym regionie i zachodzących tam przemianach.

WYKŁAD

23 maja w Centrum Kultury i Towarzystwie Polsko-Izraelskim w Lublinie dr **Konrad Zieliński** z Zakładu Badań Etnicznych wygłosił wykład połączony z promocją swojej książki *Stosunki polsko-żydowskie na ziemiach Królestwa Polskiego w czasie pierwszej wojny światowej* (Lublin 2005, s. 496). „Problematyka położenia Żydów, a zwłaszcza stosunków polsko-żydowskich podczas I wojny światowej – jak pisze recenzent książki prof. dr hab. Jerzy Tomaszewski – znajdowała się dotychczas na marginesie zainteresowań polskich historyków. Autor połączył analizę polityki władz okupacyjnych z ukazaniem politycznej atmosfery w kraju, a zwłaszcza ewolucji postaw politycznych społeczności polskiej oraz żydowskiej i wewnętrznymi ich zróżnicowaniami. Książka ma istotne znaczenie naukowe dla poznania nie tylko stosunków polsko-żydowskich, lecz także wielu aspektów dziejów ziem polskich w okresie wojny”.

GOŚĆ

29 marca na Wydziale Politologii odbyło się spotkanie z panią **Mary Curtin**, radcą ambasady Stanów Zjednoczonych w Polsce. Jego tematem były stosunki między Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej i Rzeczypospolitą Polską. Wśród poruszanych zagadnień znalazły się także te, które dotyczyły polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych, bezpieczeństwa i międzynarodowego terroryzmu. W spotkaniu uczestniczyli pracownicy i studenci naszego wydziału.

GRANT

Dr **Konrad Zieliński** z Zakładu Badań Etnicznych został jednym z laureatów drugiej edycji konkursu na dofinansowanie projektów naukowych w międzynarodowym programie badawczym „Jews in the Baltic States”. Granty są przyznawane przez Centre for Studies of the Culture and History of East European Jews w Wilnie. Projekt zaproponowany przez dr. K. Zielińskiego nosi tytuł: „Politics of the Polish authorities towards the Jewish Re-emigrants, Repatriates and Refugees from the Eastern Borders, 1918–1926”.

MARSZ ŻYWYCH

25 kwietnia blisko 150 studentów Wydziału Politologii, słuchaczy innych wydziałów UMCS i lubelskich uczelni wzięło udział w XV Marszu Żywych w Oświęcimiu. Wyjazd zorganizowali pracownicy Zakładu Badań Etnicznych we współpracy z Polish-American-Jewish Allianz for Youth Action. W uroczystościach uczestniczyło około 6000 osób, głównie młodzieży, z całego świata. Lublinianie byli najliczniejszą polską grupą tegorocznego marszu.

DOKTORATY

Na Wydziale Politologii odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

21 kwietnia ks. dr. **Ryszarda Ficka** *Tanzania: narodziny i funkcjonowanie państwa*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Antoni Mieczkowski, recenzenci: prof. dr hab. Wiesław Dobrzycki, Uniwersytet Warszawski, i dr hab. Czesław Maj, UMCS.

5 maja mgr. **Wojciecha Ziętary** *Międzynarodówka Socjalistyczna w latach 1951–2001*. Promotor prof. dr hab. Edward Olszewski, recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Antoszewski, Uniwersytet Wrocławski, i prof. nadzw. dr hab. Stefan Stępień, UMCS.

12 maja mgr. **Kamila Filę** *Kreowanie wizerunku ugrupowań liberalno-demokratycznych w kampaniach do parlamentu III Rzeczypospolitej*. Promotor prof. dr hab. Marek Żmigrodzki, recenzenci: dr hab. Wiesława Jednaka, Uniwersytet Wrocławski, i dr hab. Bożena Dziemidok-Olszewska, UMCS.

12 maja mgr. **Pawła Pochodyły** *Policja i wewnętrzne służby specjalne w okresie transformacji systemowej w Polsce*. Promotor prof. dr hab. Marek Żmigrodzki, recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Rajchel, PRz, i prof. dr hab. Władysław S. Kucharski, UMCS.

19 maja mgr. **Anny Moraczewskiej** *Funkcje granic Polski i ich transformacja*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Marek Pietraś, recenzenci: prof. dr hab. Teresa Łoś-Nowak, Uniwersytet Wrocławski, i prof. nadzw. dr hab. Andrzej Czarnocki, UMCS.

WYJAZDY

W ramach grantu naukowego Ministerstwa Edukacji i Nauki dr hab. **Iwona Hofman** (Zakład Dziennikarstwa) przebywała w dniach 14–19 maja w Brukseli, przeprowadzając m.in. kwerendę źródłową w archiwum Leopolda Ungera, wieloletniego współpracownika paryskiej „Kultury” oraz Radia Wolna Europa. Bezpośrednie rozmowy z L. Ungerem i przegląd materiałów w domu brukselczyska pozwoliły na wyselekcjonowanie interesujących dokumentów z zakresu myśli politycznej „Kultury”, a także osobistych świadectw dziennikarza. Dr I. Hofman spotkała się również z prof. Wojciechem Skalmowskim, wykładowcą uniwersytetu w Brukseli, krytykiem literackim regularnie piszącym na łamach miesięcznika Jerzego Giedroycia. Ważnym punktem pobytu była wizyta w redakcji prestiżowego dziennika „Le Soir”, w którym L. Unger od ponad trzydziestu lat zamieszcza cenione komentarze polityczne.

Dr **Konrad Zieliński** (Zakład Badań Etnicznych) w dniach 10–12 maja przebywał na międzynarodowej konferencji naukowej w Wilnie pt. „Jewish Space in Central and Eastern Europe: Day-to-Day History” zorganizowanej przez Center for Studies of the Culture and History of East Europeans Jews oraz Lithuanian Institute of History. Dr K. Zieliński uczestniczył w dyskusji panelowej na temat Modernization of Jewish

Space i przedstawił referat pt. „Between tradition and modernity: Polish Shtetl in the First Two Decades of the 20th Century”.

Pracownicy Zakładu Ruchów Politycznych oraz Zakładu Systemów Politycznych Wydziału Politologii w dniach 16–18 maja wzięli udział w obradach międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Czechy. Polska. Ukraina. Partie i systemy partyjne. Stan i perspektywę” zorganizowanej przez Zakład Myśli Politycznej Instytutu Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego. Prof. dr hab. **Edward Olszewski** wygłosił referat: „Partie polityczne Czech, Polski, Ukrainy w strukturach międzynarodowych”, prof. nadzw. dr hab. **Stefan Stępień** wspólnie z mgr **A. Walezczak** (doktorantką Wydziału Politologii) przygotowali temat: „System partyjny a wybory parlamentarne na Ukrainie”, dr hab. **Bożena Dziemidok-Olszewska** zaprezentowała: „Partie polityczne w wyborach 2005 roku w Polsce”, dr **Wojciech Sokół** przedstawił referat nt. „Stabilizacji systemu partyjnego w Polsce, Cechach i na Węgrzech. Analiza porównawcza”, natomiast mgr **Wojciech Ziętara** „Wybory parlamentarne i prezydenckie w Polsce w 2005 roku w świetle współczesnych doktryn politycznych. Analiza i perspektywę”.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DOKTORATY

Na Wydziale Prawa i Administracji odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

24 kwietnia mgr **Dagmary Kuźnia** *Odpowiedzialność międzynarodowa jednostki w świetle Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dynia, recenzenci: prof. dr hab. Maria Kenig-Witkowska, UW, i dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, UMCS.

24 kwietnia mgr. **Marcina Solińskiego** *Administracyjno-prawne aspekty ochrony wód przed zanieczyszczeniem*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Jerzy Stelmasiak, recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Janku, UAM, i prof. dr hab. Jan Szreniawski, UMCS.

8 maja mgr. **Grzegorza Chałupczaka** *Ewolucja ubezpieczenia zdrowotnego w Niemczech i w Polsce. Analiza prawno-porównawcza*. Promotor prof. nadzw. dr hab. Teresa Liszcz, recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Muszalski, UW, i prof. dr hab. Jan Wojtyła, Akademia Ekonomiczna w Katowicach.

29 maja mgr. **Mariusza Dacy** *Pomoc państwa i finansowania sektora audiowizualnego w Unii Europejskiej*. Promotor prof. dr hab. Andrzej Wróbel, recenzenci: prof. dr hab. Władysław Czaplinski, PAN, i prof. dr hab. Stanisław Piątek, UW.

29 maja mgr. **Jarosława Dudzika** *Reklama wprowadzająca w błąd. Studium prawno-porównawcze*. Promotor prof. dr hab. Ryszard Skubisz, recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Traple, UJ, i prof. dr hab. Andrzej Wróbel, PAN.

12 czerwca mgr. **Krzysztofa Kukuryku** *Nowa retoryka prawnicza Chaima Perelmana*. Promotor prof. dr hab. Roman Tokarczyk, recenzenci: prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski, UŁ, i prof. dr hab. Leszek Leszczyński, UMCS.

SPRAWNOŚĆ DZIAŁANIA ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

Pośród malowniczej architektury nadwiślańskiego Sandomierza odbyła się VIII doroczna konferencja Stowarzyszenia Administracji Publicznej współorganizowana przez Zakład Prawa Publicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego i Wyższą Szkołę Humanistyczno-Przyrodniczą w Sandomierzu. Konferencja na temat

WYDZIAŁ UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

sprawności działania administracji samorządowej stała się okazją do prezentacji wielu ciekawych referatów, dotyczących zarówno zagadnień prawnych, jak i prakseologicznych czy ekonomicznych. Przyciągnęła uwagę przedstawicieli nauki, działaczy samorządowych i reprezentantów sądownictwa. Międzynarodowy charakter konferencji wynikał nie tylko z poruszanych zagadnień, np. funkcjonowania administracji samorządowej w różnych krajach, ale również z obecności m.in. gości ze Słowacji, Słowenii, Anglii czy Pakistanu. Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie reprezentowali: prof. zw. dr hab. **Jan Szreniawski** (moderowanie panelu „Formy realizacji zadań samorządu terytorialnego w warunkach nowych zjawisk społecznych, gospodarczych i politycznych oraz próba oceny rozwiązań prawnych w tym zakresie”), prof. dr hab. **Jerzy Stelmasiak** (moderowanie panelu „Analiza kryteriów i mierników sprawności administracji samorządowej, z uwzględnieniem kadry administracyjnej”), **dr Wiesław Perdeus**, **dr Janusz Niczyporuk**, **dr Marek Stefaniuk** oraz **dr Piotr Szreniawski**. Materiały nadesłane na konferencję zostały opublikowane i przekazane jej uczestnikom. Za wspaniałą organizację należą się wielkie słowa uznania pod adresem prof. zw. dr hab. **Elżbiety Ury**. Następną doroczną konferencją SEAP, poświęconą zagadnieniu umów w administracji, ma odbyć się we Wrocławiu.

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

KRESBA A MALBA

Ostatnie miesiące jak chyba nigdy dotąd obfitują w wiele interesujących wydarzeń z udziałem studentów Wydziału Artystycznego. Są to wystawy i działania artystyczne realizowane nie tylko w naszym środowisku uniwersyteckim, czyli w najdłuższej lubelskiej galerii, którą są korytarze budynku WA, czy w „galerii” najbardziej w naszym mieście przestronnej, jaką jest otoczenie tegoż budynku. Nie mieszczące się już na tablicach ogłoszeń afisze zapraszają nas także na wystawy do galerii i salonów przeróżnych instytucji kultury Lublina i innych polskich miast. Pojawiają się też plakaty w obcych językach.

Cieszy każdy przejaw aktywności artystycznej studentów. Wtedy, gdy z pasją realizują program dydaktyczny, ale szczególnie wówczas, gdy sami sobie stawiają problem twórczy i malują, rysują, konstruują czy kreują mniej konwencjonalne sytuacje artystyczne, a funkcja nauczyciela, jeżeli ma on swój udział w przedsięwzięciu, sprowadza się do utrzymania odpowiedniego poziomu dyskusji, roli obserwatora dbającego o sprzyjającą pracy atmosferę i podejmującego na miarę swoich możliwości działania promocyjne.

Nawiązanie w ostatnich latach osobistych kontaktów z czeskim środowiskiem artystycznym, zainicjowanych plenerem i rozwijanych w kolejnych indywidualnych prezentacjach malarstwa w galeriach Pardubic i Hradec Kralove, wzbudziło zainteresowanie naszym Wydziałem Artystycznym poznanych tam artystów-pedagogów z Katedry Wychowania Artystycznego na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu w Hradec Kralove. Pytali o profil kształcenia, osiągnięcia pracowników i studentów oraz możliwość nawiązania współpracy pomiędzy uczelniami. Otrzymałmy też zaproszenie do zaprezentowania prac studentów w uniwersyteckiej „Galerie T”. Wernisaż stał się już faktem.

2 maja nastąpiło otwarcie wystawy rysunku i malarstwa naszych studentów pod czesko brzmiącym tytułem *Kresba a malba*. Znalazły się tam obrazy studentów III r. edukacji artystycznej z grupy prowadzonej przez ad. II st. **Krzysztofa Bartnika** oraz z IV r. malarstwa – podopiecznych prof. **Adama Styki**. Rysunek repre-

Galerna T. Uniwersytet w Hradcu Králové
Vítejte na výstavě

KRESBA A MALBA

studenti Inštitutu Štúk Pięknych Wydziału Artystycznego
Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie (Polska)

Olivia Beszczyńska
Katarzyna Goździk
Lukasz Cwiek
Katarzyna Olszówka
Maciej Ignaciuk
Maciej Jagieła
Kinga Karłowicz
Aneta Kozłowska
Renata Klimek
Angelika Milaniuk
Florentyna Nastaj
Katarzyna Siwek
Marcin Soból
Dorota Szarnowska
Mariusz Tarkawian
Monika Wójciszewska
Lukasz Wójtowicz
Monika Zabłocka

wedzoci malby: doc. Krzysztof Bartnik
wedzoci kreski: doc. Jan Gryka

wernisaż we wtorek 3. 5. 2006 w 17 godzin
za přítomnosti polských hostů

výstava probíhá do 28. 5. 2006
od 8 – 18 hodin denně kromě soboty a neděle

Galerna T. UMBK nové budovy • Hradec tel. 1227 • Hradec Králové

zentowali w swoim malarstwie naturalistyczne przedstawienie przedmiotu, dochodzą w rezultacie do skrajnie odmiennych rezultatów. U Katarzyny mamy do czynienia z paradoksem, w którym analityczne studium natury przybiera postać czysto abstrakcyjnych obrazów, jak na przykład w jej czteroczęściowym cyklu prac, gdzie trzy z nich pomalowane są jednobarwnie na niebiesko, czerwono i białe, a czwarta jest pasową, diagonalną kompozycją z wykorzystaniem wspomnianych barw. Natomiast Oliwia z materii malarskiej wyczarowuje nie tyle iluzję, co wręcz jakby gotowy przedmiot – wieko starej walizki, okno.

Obraz **Anny Kaziród** stanowi pewnego rodzaju dialog z realizacją Katarzyny Goździk, tyle że autorka przekornie odwróciła zastosowany przez koleżankę proces. Abstrakcyjności płaskiego rekwizytu w barwne pasy nadała materialność ze szczegółami cech fizycznych.

O trzech małych obrazkach **Katarzyny Siwek** pomimo formatu nie możemy powiedzieć, że są kameralne. Siłą swojej wypowiedzi zasadzającej się na karykaturalizacji pospolitych przedmiotów (rower, buty) i specyficznej błękitnoróżowozielonkawej kolorystyce nie ustępują dużym kompozycjom współwystawiających.

Formatem dominuje w ekspozycji tryptyk **Angeliki Milaniuk**. Zaanektował dla siebie odrębną ścianę. Pozornie zwyczajna, z kunsztem namalowana sceneria (wzorzysty dywan, dwa duże, zielone krzewy w donicach po lewej i prawej stronie kompozycji) zderzają się tu z odwróconą do góry nogami, centralnie usytuowaną postacią (autoportretem?) w czerwonym stroju.

„Autoportret” to hasło, które przyjęła grupa studentów, organizując w kwietniu 2006 r. wystawę w Wojewódzkim Ośrodku Kultury w Lublinie. W „Galerie T” oprócz Angeliki prezentują też inni uczestnicy tamtej wystawy. Trzy autoportrety **Macieja Ignaciuka** swoją mimiką i daleką od „apetycznej” kolorystyką zdają się przedrzeźniać oblicze, które dało swój wzorek przedstawieniu.

Maciej Jagieła swój stosunek do siebie wyraził, pokrywając jednobarwnie, ale z efektami fakturalnymi zdradzającymi temperament autora trzy formaty – na różowo, błękitno i białe, przedstawienie portretu ograniczając do wklejenia w centrum kompozycji miniaturowych fotografii z profilem, en face i z tyłu.

W obrazach **Lukasza Wójtowicza** i **Renaty Klimek** inspirowanych martwą naturą widzimy dążenie do wydobycia osobiwej dramaturgii. Nie ma tu „inventaryzacyjnego” podejścia do tematu. Percepcja ich obrazów to odbiór emocji wywołanych przez twórcę napięcie układu kompozycyjnego, odpowiednie harmonizowanie i kontrastowanie wartości plastycznych.

Interpretacja detalu wnętrza pod względem kolorystycznym, fakturalnym oraz kształtu w obrazie **Florentyny Nastaj** daje jej malarstwu dużą niezależność od pierwotnej inspiracji. Autorka wykorzystuje to, formie plastycznej oddając pierwszeństwo oddziaływania na widza. Jest ono o wiele silniejsze od tego, które tkwi w semantycznej warstwie obrazu.

W jeszcze inny, niepowtarzalny klimat malarskiego przedstawienia wprowadza nas **Grzegorz Lipiński**. Autor zachęca odbiorcę do kontemplacji wybranego zakamarka rzeczywistości. Nie używa jednak rekwizytów obciążonych znaczeniem, ponieważ treścią jego obrazu jest poetyka linii zawarta w jej kształcie i rytmie, gra tonów zawężonych kolorystycznie plam barwnych oraz naturalnych cech różnych materii.

Z Pracowni Rysunku wybraliśmy możliwie reprezentatywny zestaw prac, które w pewnej części przekazują to, co w niej powstaje jako tzw. dydaktyczna norma, oraz realizacje, które tę normę przekraczają i w istocie rysunkiem nie są. Traktujemy jednak to medium możliwie szeroko, odnosząc je raczej do doświadczeń sztuki w ogóle niż do akademickich reguł obowiązujących w programach nauczania. Dlatego też w Pracowni Rysunku powstają także filmy wideo, akcje, rzeźby czy instalacje. Ważne pozostają intencje poszczególnych autorów, zaś forma medialna staje się swoistą koniecznością, dzięki której może zaistnieć wizualny komunikat i przenieść intencjonalną zawartość jako znaczenie. Pracownia Rysunku w tym rozumieniu staje się raczej eksperymentalnym studium, które poszukuje form języka wizualnego mogącego być sensownym przekazem we współczesnym otoczeniu medialnym.

Kresba a malba pomieściła więc zarówno monumentalne rysunki **Doroty Szarnowskiej**, jak i minimalne szkice **Mariusza Tarkawiana**, które zostały specjalnie przez autora przygotowane na tę wyjazdową wystawę i w wizualnej formie opisują nasz Wydział Artystyczny. Mariusz powoli staje się wyjątkowym „kronikarzem”, który w niezwykle sposób przedstawia zachodzące w jego otoczeniu zjawiska i wydarzenia. Określa swoje szkice jako „rysunki podejrzane”, które oprócz wizualnej warstwy zawierają również podsłuchane wypowiedzi. Notuje zresztą takie fakty i zdarzenia, które zwykle nikomu się nie kojarzą jako ważne czy wyjątkowe, tymczasem następnego dnia stają się zapisem o szczególnej wartości. Tak też było na pierwszej jego indywidualnej

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

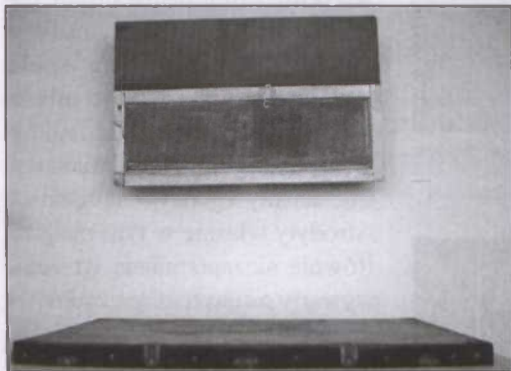

wystawie w Galerii Białej (kwiecień 2006). Kilkaset rysunków powstało jako zapis wydarzeń w galerii od lipca 2005 roku do marca 2006 roku.

Totalne rysunki Doroty Szarnowskiej wyznaczały przeciwległy biegun rysunku jako medium. Prezentowana na wystawie praca przedstawiająca modelkę opartą o ogromną traktorową oponę staje się przełamaniem akademickiej normy, jednak jest to dla Doroty zaledwie punkt wyjścia. Jeszcze bardziej rozbudowany formalnie jej rysunek przedstawiający postać odartą ze skóry jest już zupełnie samodzielną formą języka wizualnego. Ludzkiej postaci z ujawnioną strukturą mięśni towarzyszą dwa psy bez tylnych łap i skóry. Zapewne nie jest to przejaw zainteresowania autorki anatomią, a raczej formą poszukiwania zakodowanych znaczeń, które pozbawione powierzchni stają się aktywne.

Klasyczny rysunek z pracowni, na którym pozuje model przy telewizorze, został wykonany przez czwórkę studentów: **Weronikę Zielińską**, **Kingę Karwowską**, **Łukasza Ćwieka** i **Marcina Sokoła**. Każdy autor rysował swój fragment osobno. Musieli jednak kontrolować się nawzajem, dopasowywać konwencję i sposób rysowania tak, by w ostatecznej formie powstała stylistyczna jedność nie zdradzająca poszczególnych autorów.

Monika Wojciechowska wykonała miniaturową, realistyczną rzeźbę – swój autoportret. Figurę zamknęła w szklanym pojemniku i opatrzyła miedzianą tabliczką z własnym numerem PESEL. Zabrudzone i zakurzone szkło dało wrażenie obiektu, który został znaleziony gdzieś na śmietniku bądź strychu. Kontekst rzeźby

dopełnił rysunek przedstawiający tę samą klatkę z zawartością, ale zestawiony z identyczną, lecz znacznie większą klatką z wypchanym ptakiem rzadkiego gatunku i opisującą go metryczką.

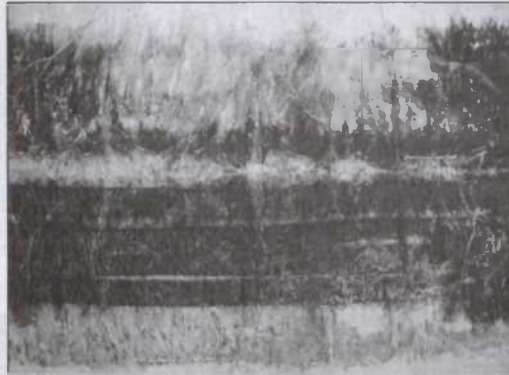
Katarzyna Cichoń przygotowała rysunkową opowieść pt.: „Wydział Kasi – Uczucia”, która przyjęła formę bajki dla dzieci. Wizualnie i tekstowo, humorystycznie i iluzjnie opowiada o studentach i pracownikach wydziału na którym studiuje.

Dopełnieniem wystawy był zrealizowany przez **Marcina Szczepańskiego** i zaprezentowany na wernisażu film pod tytułem „Nova Biała”. Przedstawiał różnorodne wątki poszukiwań artystycznych zarówno studentów, jak i pracowników Wydziału Artystycznego, a powstał przy okazji dużej zbiorowej wystawy o takiej samej nazwie zorganizowanej przez Galerię Białą w Lublinie w lipcu 2005 roku.

Krzysztof Bartnik
Jan Gryka

EVA FRANCOVÁ – „HORIZONTÁLA”

Czerwcową prezentacją Galerii W-Art była wystawa czeskiej artystki Evy Francovej zatytułowana „Horizontála”. Składało się na nią 20 monochromatycznych rysunków formatu 70 x 100 cm wykonanych tuszem na pergaminie. Pasowy układ plam i linii organizujących kompozycję sugerował, że inspiracją prac był pejzaż. Natura jednak nie jest tu cytowana dosłownie. Ekspresję kompozycjom Evy Francovej daje naturalność zastosowanych środków i sposobu ich użycia. Nieprzewidywalność rozrzedzonego tuszu nakładanego na obydwie strony rysunku szerokim pędzlem lub nawet przez rozlanie w procesie twórczym wybranym przez autorkę spotyka się z delikatnością graniczącą niemal z niematerialnością bardzo cienkiego pergaminu. Daje to w rezultacie dodatkowe efekty fakturalne kształtujące rysunek.

Eva Francová w swojej biografii artystycznej zrealizowała 16 wystaw indywidualnych oraz brała udział w wielu prestiżowych prezentacjach zbiorowych. W Polsce były to: Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie, Triennale Miniatury w Jeleniej Górze oraz VI i VII Triennale Sztuki na Majdanku w Lublinie. Czeska artystka jest również pedagogiem w Katedrze Wychowania Plastycznego Wydziału Pedagogicznego na Uniwersytecie w Hradec Kralove, a jej wystawa inicjuje i zapowiada dalszy rozwój kontaktów pomiędzy jej uczelnią a naszym wydziałem.

Krzysztof Bartnik

DZIEŃ GLINY I OGNI

19 maja odbyła się jednodniowa impreza plenerowa, realizująca ideę „otwartej pracowni” – Dzień Gliny i Ognia. Zorganizowali ją pracownicy Zakładu Rzeźby Instytutu Sztuk Pięknych: mgr **Alicja Kupiec**, mgr **Radosław Skóra** i mgr **Zbigniew Stanuch**, zapraszając do współpracy gości z Wydziału Szkła i Ceramiki

Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu oraz instytutów – Archeologii i Muzyki UMCS.

Klamrą spinającą wydarzenia tego dnia było swoiste „misterium ognia” – kilkunastogodzinny wypał w plenerowym piecu ceramicznym (tzw. węgierskim), który angażując do współdziałania w procesie wypalania, wzbudził entuzjazm uczestników.

Święto ceramiki rozpoczęło się budową pieca i prelekcją prof. dr. hab. **Krzysztofa Rozpondka** (ASP Wrocław) pt. „Wypał ceramiki w prozorycznych piecach plenerowych.” Następnie goście udali się do Galerii W-Art., mieszczącej się w budynku ISP na otwarcie wystawy ceramiki wykonanej przez studentów pod kierunkiem mgr Alicji Kupiec. W auli ISP odbył się cykl wykładów. Duże zainteresowanie wzbudził wykład mgr **Michała Puszczynskiego** (ASP Wrocław) pt. „Ceramika wypalana drewnem”. Autor, ilustrując prelekcję slajdami, w intrygujący sposób przedstawił własne doświadczenia dotyczące wykorzystania dalekowschodnich technik ceramicznych. Ceramikę, jej rozwój i znaczenie w kulturze kulturze ciągu wieków, przedstawiła w interesującej formie mgr **Monika Juścińska-Gładysz** (Instytut Archeologii UMCS) w wykładzie „Ceramika starożytna – bez tajemnic”. Punktem kulminacyjnym było odpalenie „pieca węgierskiego” przez prof. **Adama Myjaka** – kierownika Zakładu Rzeźby, prof. **Piotra Lecha** i prof. **Krzysztofa Rozpondka**. Na tle płonącego pieca zgromadzona publiczność uczestniczyła w pokazie toczenia form ceramicznych na kole elektrycznym, który poprowadził mistrz garncarstwa mgr **Leri Papudze** (ASP Wrocław), popisując się niezwykłą wirtuozerią. W tej wyjątkowej scenarii odbył się koncert big-bandu i zespołu jazzowego studentów kierunku Jazz i Muzyka Estradowa Instytutu Muzyki UMCS prowadzony przez mgr. **Tomasza Momota**. Dynamiczny, pełen pasji występ doskonale podkreślił atmosferę tego dnia.

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO

KARAWANĄ NA CYPR

W dniach 22–30 lipca 2005 Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie kierowany przez dyrektora, kierownika artystycznego i choreografa mgr. Stanisława Leszczyńskiego odbył swój 277. wояż zagraniczny na Cypr, który stał się 53. krajem w dorobku Zespołu. Celem wyjazdu był udział w Europejskiej Karawanie Tańca oraz Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Pissouri.

Europejska Karawana Tańca stała się znaczącym wspólnym przedsięwzięciem 8 krajów (Węgry, Polska, Włochy, Hiszpania, Grecja, Cypr, Rumunia i Finlandia), realizowanym w ramach programu Unii Europejskiej „Kultura 2000”. Istotą projektu było ukazanie odrębności kulturowej poszczególnych krajów poprzez stworzenie europejskiego widowiska muzyczno-tanecznego, prezentowanego na festiwalach organizowanych w państwach-uczestnikach programu. Inicjatorem i koordynatorem Europejskiej Karawany Tańca był węgierski zespół folklorystyczny – BM DUNA ART ENSEMBLE pod kierownictwem Jánosa Mucsi i Andrea Vince.

W listopadzie 2004 roku w Budapeszcie na Węgrzech odbyła się międzynarodowa konferencja, w której uczestniczyły wszystkie państwa zaproszone do programu Europejskiej Karawany Tańca. Polskę reprezentowali: dyrektor Zespołu Tańca Ludowego UMCS mgr Stanisław Leszczyński, pomysłodawca realizacji projektu w Polsce – instruktor tańca mgr Lech Leszczyński oraz instruktor wokalny mgr Beata Leszczyńska. To właśnie tam uzgodniono, że w dniach 01–06.07.2005 Europejska Karawana Tańca przyjedzie do Polski, a koncerty odbędą się w Lublinie, Okunince, Świdniku i Zamościu. Plan został zrealizowany na „piątkę z plusem”, a polska publiczność zachwyciła się różnorodnością tańców, muzyki i kostiumów krajów europejskich.

Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej pod kierownictwem mgr.

Pamiątkowe zdjęcie z kierownikiem Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego Louisem Theodotou

Dyrektor Zespołu Tańca Ludowego UMCS odbiera z rąk burmistrza miasta Pissouri dyplom uczestnictwa w festiwalu na Cyprze

Wspólne zdjęcie po koncercie w amfiteatrze Pissouri – nasz dyrektor mgr Stanisław Leszczyński, dyrektor BM Duna Art Ensemble János Mucsi, burmistrz Pissouri, kierownik festiwalu na Cyprze Louis Theodotou oraz tancerze i kapela Zespołu Tańca Ludowego UMCS

Stanisława Leszczyńskiego wziął udział w projekcie Europejskiej Karawany Tańca dzięki aprobachie J.M. rektora UMCS prof. dr. hab. Mariana Harasimiuka oraz przychylności prorektora ds. Studentkich prof. dr. hab. Stanisława Chibowskiego.

Głównym zadaniem Zespołu podczas pobytu na Cyprze było prezentowanie bogactwa polskiego folkloru na koncertach organizowanych w miastach, wioskach oraz jednostkach wojskowych (!), jako że to Cypryjskie Ministerstwo Obrony objęło patronatem Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny. Publiczność cypryjska z wielkim entuzjazmem przyjęła wspólne występy wszystkich grup biorących w nim udział, co jednocześnie stanowiło znakomitą okazję do integracji poprzez zabawę, taniec i śpiew. Oprócz wspólnych koncertów festiwalowych Zespół Tańca Ludowego UMCS miał możliwość zaprezentowania własnego repertuaru, który spotkał się z niezwykle ciepłym przyjęciem Cypryjczyków oraz zagranicznych turystów wypoczywających na wyspie.

Tournée po wyspie Afrodyty było dla członków zespołu niepowtarzalną okazją do poznania bogactwa kultury antycznej. Z wielkim zainteresowaniem podziwialiśmy mozaiki rzymskie w Pafos, ruiny sanktuarium Apolla Hylatesa czy starożytne miasto Kourion. Przy niezwykle malowniczej skale Petra Tou Romiou wysłuchaliśmy legendy o narodzinach Afrodyty właśnie w tym miejscu. Równie niezapomniane wrażenie wywarły na nas tętniące życiem w dzień i w nocy promenady, plaże i uliczki Limassol i Larnaki.

Po krótkim ale niezwykle bogatym w doznania pobycie na tej pięknej wyspie wróciliśmy do kraju pełni sympatii do Cypru, uznania dla gościnności Cypryjczyków oraz podziwu dla ich tradycji i kultury. O miłych chwilach, wspólnych koncertach i pięknych miejscach będą nam przypominały wspomnienia oraz drobne pamiątki przywiezione do kraju.

*Dominika Kwiatkowska
Jarosław Krajka*

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO

BM Duna Art Ensemble

Edukacja i kultura
Culture 2000

Europejska Karawana Tańca

11 stycznia 2006 roku

Zespół Tańca Ludowego
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Stanisław Leszczyński, dyrektor artystyczny i choreograf
Lech Leszczyński, choreograf

Szanowny Panie Stanisławie, Lechu oraz członkowie Zespołu, w tym liście pragnęlibyśmy wyrazić nasz głęboki podziw dla Waszych wysiłków na rzecz aktywnego uczestnictwa w naszym wspólnym projekcie „Kultura 2000”, Europejskiej Karawanie Tańca. Osiągnięty przez nas sukces był możliwy jedynie dzięki szczeremu zaangażowaniu wszystkich partnerów.

Pragniemy złożyć podziękowanie za entuzjastyczny udział całego Zespołu, jak i Wasz osobisty wkład w występy Karawany we wszystkich krajach na przestrzeni ostatniego roku.

Z całego serca dziękujemy Wam za nieoceniony wkład pracy zarówno w sferze artystycznej, jak i administracyjnej. Jesteśmy przekonani, że stworzone przez nas niezapomniane widowisko posłuży nam w przyszłości do otwarcia nowych artystycznych możliwości. W trakcie naszej 12-miesięcznej współpracy wykazaliście się wielką odpowiedzialnością i zapalem do pracy, co niewątpliwie walczyło się do sukcesu całego przedsięwzięcia.

Wszystkich ośmiu partnerów projektu pragnie dalej kontynuować tak owocnie rozpoczętą współpracę i niewątpliwie znajdują nowe formy artystyczne pozwalające na kolejne sukcesy.

Mamy nadzieję, że w przyszłości będziemy zaszczytzeni dalszą współpracą z Wami i Zespołem i życzymy Wam wielu sukcesów w Waszej zawodowej karierze.

Z poważaniem

János Mucsi

Dyrektor artystyczny

Andrea Vince

Kierownik projektu

H-1124 Budapest, Némethölgyi út 41
Tel: (+36 1) 201-6613 Fax: (+36 1) 325-1742
E-mail: contact@dunaart.hu
www.dunaart.hu

WARSZAWA WITA NAS!

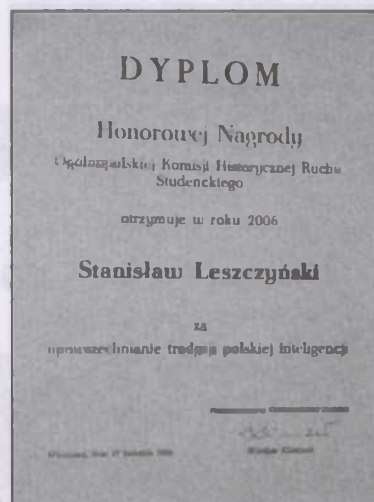
W kwietniu 2006 r. Zespół Tańca Ludowego UMCS wystąpił z dużą liczbą koncertów zarówno w naszym regionie, jak i w stolicy (aż 4).

W organizacji warszawskich pomocą służył przyjaciel zespołu dziennikarz z Warszawy Jerzy Wojciewski. Wszystkie warszawskie koncerty odbywały się w różnym czasie i miejscach i z różnych okazji, ale przyświecał im jeden cel – pokazanie warszawiakom piękna polskich pieśni, tańców, strojów i tradycji.

Jednak dla członków Zespołu najważniejszym wydarzeniem w stolicy było wręczenie naszemu dyrektorowi Stanisławowi Leszczyńskiemu Dyplomu Honorowej Nagrody Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego za upowszechnianie tradycji polskiej inteligencji. Uroczystość odbyła się w dniu 19 kwietnia w Sali Lustrzanej Pałacu

Staszica Polskiej Akademii Nauk. Zaszczyciło ją swoją obecnością wiele osobistości nauki, kultury i sztuki, a także ci, którzy w sposób twórczy zaznaczyli swoją obecność w szeregach organizacji studenckich w ciągu 56 lat.

Podczas zebrania i po wręczeniu tej ważnej nagrody przewodniczący Zarządu Fundacji Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego – Wiesław Klimczak, oraz wielu innych członków Zarządu skierowało do nagrodzonego Stanisława Leszczyńskiego słowa uznania i podziwu, podkreślając Jego poświęcenie w propagowaniu

Nagroda dla Stanisława Leszczyńskiego

patriotycznych i obywatelskich tradycji ruchu studenckiego. Ponadto została wygłoszona Laudacja na cześć Stanisława Leszczyńskiego z okazji 80-lecia urodzin i wręczenia nagrody Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego autorstwa Jana Kołtuna, w której przedstawiono bogaty dorobek Jubilata, Jego osiągnięcia jako ambasadora polskiej i lubelskiej kultury ludowej, Lubelszczyzny, Polski i co najważniejsze naszego ruchu studenckiego. Po części oficjalnej odbył się krótki występ Zespołu Tańca Ludowego UMCS z pieśniami patriotycznymi i kresowymi, które dopełniły tę uroczystość.

W tym samym dniu występowaliśmy także w Muzeum Wojska Polskiego. Zwiedzającym turystom zaśpiewaliśmy sekwencję pieśni patriotycznych, które wspaniale współgrały z miejscem i duchem gmachu muzeum. Wśród widzów dostrzegliśmy naszych znajomych Włochów z Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego w Agrigento na Sycylii, w którym dwa miesiące wcześniej braliśmy udział. To było miłe zaskoczenie, że wszędzie spotkamy naszych przyjaciół. Potem zwiedzaliśmy muzeum, poznając przy okazji historię polskiej husarii, kawalerii, piechoty i innych formacji wojskowych walczących o niepodległość kraju. Na zakończenie wycieczki zrobiliśmy pamiątkowe zdjęcia, a w imieniu dyrekcji i pracowników muzeum Henryk Banasiuk i pułkownik Roman Głowiński wręczyli Stanisławowi Leszczyńskiemu wspaniały album *Cnocie wojskowej Virtuti Militari*, „w 80 roku urodzin i 53 roku działalności Zespołu z okazji pobytu i koncertu w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie na pamiątkę z najlepszymi życzeniami na dalsze lata twórczej pracy”.

Kolejny wyjazd zespołu do Warszawy odbył się 21 kwietnia z okazji jubileuszu 75-lecia pisma ludowego „Zielony Sztandar”, które wielokrotnie pisało o Zespole Tańca Ludowego UMCS. Również w tym piśmie opublikowano nagrodzoną pracę Prezesa Honorowego ZTL Jana Kołtuna nadesłaną na konkurs pt. „Nauczyciele mojego życia” ogłoszony właśnie przez „Zielony Sztandar”. Na uroczystość „diamentowych godów” zostali

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO

Pamiątka z Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie

zaproszeni członkowie rządu RP, parlamentarzyści, przedstawiciele Kościoła i wiele innych osobistości. Na czele Komitetu Honorowego stanął prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego – Waldemar Pawlak. Przybyli również zasłużeni ludowcy, z którymi niejednokrotnie mieliśmy okazję współpracować. Część główna jubileuszu „Zielonego Sztandaru” przebiegała bardzo uroczysto. Zaproszeni goście, dziennikarze, pracownicy oraz sympatycy pisma wieszali osiągnięć i wspominali miłe chwile w redakcji. Głos zabrał także Stanisław Leszczyński, który przyłączył się do pochwał i gratulacji. Zespół zatańczył suitę tańców lubelskich, krakowiaka, mazura z okresu Księstwa Warszawskiego i wykonał sekwencję pieśni patriotycznych, która wyraźnie wzruszyła widzów. Na zakończenie zaśpiewaliśmy *Sto lat* na dalsze lata działalności gazety, a prezes Zarządu pisma – Henryk Cichecki, i redaktor naczelny – Ryszard Janusz Baj, pożegnali nas, dziękując za wspaniały koncert, a także zapewnili, że nasza współpraca z „Zielonym Sztandarem” będzie dalej kwitła.

Z takim samym zapewnieniem od władz województwa mazowieckiego wróciliśmy z trzeciej wyprawy do Warszawy. 30 kwietnia odbyła się bowiem uroczysta msza święta w parafii Jerzego Popiełuszki przy Kościele św. Stanisława Kostki. Po mszy wystąpiliśmy z programem pieśni narodowych, patriotycznych i kresowych. Koncertem tym, któremu patronował Adam Struzik – marszałek województwa mazowieckiego, wpisaliśmy się w mazowieckie obchody upamiętniające Konstytucję 3 Maja i oddaliśmy hołd księdzu J. Popiełuszcze.

Te kwietniowe wyjazdy do Warszawy na zawsze zostaną w naszej pamięci. Dały nam bardzo dużo. Spotkaliśmy się z naszymi przyjaciółmi, poznaliśmy nowych interesujących ludzi, zwiedziliśmy wiele ciekawych miejsc, a co najważniejsze – zostawiliśmy w stolicy kawałek pięknej polskiej tradycji.

Dominika Kwiatkowska

CHÓR UMCS

Koncerty Chóru UMCS w Turcji

W dniach 27.04.–9.05.2006 roku Chór Akademicki UMCS pod dyrekcją prof. Urszuli Bobryk przebywał w Turcji na zaproszenie Uniwersytetu Akdeniz. Celem wyjazdu był udział w IX Międzynarodowym Śródziemnomorskim Festiwalu Młodzieży w Antalyi. W festiwalu obok zespołu UMCS wzięły udział grupy studenckie z Niemiec, Słowenii, Rosji, Ukrainy, Serbii i Słowacji. Podróż autokarem do położonej na południu Turcji Antalyi wiodła przez europejskie stolice: Budapeszt, Belgrad oraz Sofię. Choć pogoda w stolicy Bułgarii nie była słoneczna, zwiedzanie centrum Sofii i jej zabytków było niewątpliwą przyjemnością.

Kolejny etap podróży prowadził do Istambułu i polskiej wioski Adampol założonej w 1842 roku przez księcia Adama Czartoryskiego. Adampol był wówczas azylem dla polskich emigrantów i ośrodkiem działalności politycznej polskiej emigracji. Obecnie jest atrakcyjnym miejscem wypoczynku i wybitnym świadectwem polskości. Miejscem, gdzie odo dziś słychać polską mowę i gdzie zachowuje się polskie tradycje.

W niedzielne popołudnie Chór Akademicki UMCS wystąpił w Adampolu, a wieczorem zaśpiewał kolejny tego dnia koncert w Katedrze św. Antoniego w Istambule. W jej murach przepięknie zabrzmiała polska muzyka sakralna. Słuchacze nagrodzili wykonawców owacjami, prosząc o bisy.

Wystarczyło mostem przejechać przez cieśninę Bosfor i dalszą podróż chór odbywał już na kontynencie azjatyckim, zmierzając przez góry Taurus do Antalyi, gdzie zostały przewidziane koncerty i prezentacje festiwalowe. Uroczysty koncert Chóru UMCS odbył się 3 maja, właśnie w tym szczególnym dla nas dniu. Był to dzień Polski w Antalyi. Program koncertu był również wyjątkowy i zawierał dzieła muzyki klasycznej oraz rozrywkowej, które pokazywały bogactwo polskiej kultury i profesjonalizm wykonawców. Oprócz prezentacji muzycznych chór przygotował degustację przywiezionych z Polski przysmaków, która cieszyła się dużym zainteresowaniem zgromadzonej publiczności.

Nie od dziś wiadomo, że muzyka zbliża narodowości, nie wymagając od słuchaczy znajomości języka.

Chór AMICUS laureatem międzynarodowego konkursu chóralnego na Ukrainie

Chór Dziecięco-Młodzieżowy AMICUS powstał we wrześniu 2004 roku dzięki Stowarzyszeniu Integracyjnemu „Magnum Bonum” w Krasnymstawie reprezentowanemu przez prezesa Wiesława Brodowskiego i dyrygentkę Barbarę Pazur (adiunkta w Zakładzie Muzykoterapii Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego UMCS). Chór tworzą dzieci i młodzież z okolicznych szkół podstawowych i gimnazjów.

Ostatnie osiągnięcia chóru to zdobycie Srebrnego Kamertonu w finale XXVI Konkursu Chórów A Capella Dzieci i Młodzieży w Bydgoszczy w dniach 7–9 kwietnia, udany występ w XVI Międzynarodowych Spotkaniach Chóralnych w Chelmie 23 kwietnia oraz wielki sukces na IX Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Chóralnych „Wiosenne Dzwoneczki” w Równem na Ukrainie w dniach 6–9 maja.

Zespół zdobył tytuł Laureata Dyplomanta III stopnia w kategorii chórów dziecięcych.

Sukces tak młodziutkiego zespołu jest tym większy, że w konkursie „Wiosenne Dzwoneczki” brały udział najlepsze chóry z Ukrainy, Białorusi, Rosji i Litwy (AMICUS był jedynym przedstawicielem Polski) i to głównie chóry szkół muzycznych. Wymagania regulaminowe były bardzo wysokie. Konkurs przebiegał dwuetapowo, a w

każdym etapie obowiązywał inny repertuar. Łącznie do dwóch etapów należało przygotować 40-minutowy program. W kategorii chórów dziecięcych pierwszej nagrody nie przyznano, były dwa drugie miejsca, jedno trzecie (AMICUS), dwa wyróżnienia i jeden dyplom uczestnictwa. Grand Prix konkursu zdobył Chór Chłopięco-Męski z Kijowa pod dyrekcją A. Zajcewej.

TARGI KSIĄŻKI

„Literatura pozwala spoglądać w duszę innej kultury”

Od 18 do 21 maja w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie odbyły się 51. Międzynarodowe Targi Książki zorganizowane przez Ars Polonę S.A.

Ta impreza jest uważana za największą i najważniejszą w Europie Wschodniej. Jest okazją do spotkań zarówno profesjonalistów (wydawców, księgarzy, hurtowników, bibliotekarzy), którzy rozmawiają tutaj o licencjach, nawiązują międzynarodowe kontakty, jak i publiczności zainteresowanej nabyciem nowości, często po niższej cenie.

Patronatem honorowym objął targi w tym roku prezydent RP – Lech Kaczyński. Gospodarzami targów oprócz prezesa Ars Polony – Grzegorza Guzowskiego, i dyrektora targów – Andrzeja Pieniaka byli: minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP – Kazimierz Michał Ujazdowski i pełniący funkcję prezydenta m. st. Warszawy – Mirosław Kochalski.

Patronat medialny sprawowali: Aga Press – wydawca czasopism dla młodzieży „Cogito” i „Victor Gimnazjalista”, „Notes Wydawniczy”, „Tygodnik Powszechny”, „Mówią Wieki”, Polskie Radio, Wydawca Inicjal, Towarzystwo Wydawnicze i Literackie Przegląd, Warsaw Point, „Duże ka”, „Gazeta Autorów”, Biblioteka Analiz, „Wiadomości Księgarskie”, „Magazyn Literacki – Książki” i inne.

Gościem honorowym targów w tym roku były Niemcy. Wydarzenie to stało się zamknięciem i podsumowaniem Polsko-Niemieckiego Roku Kulturalnego 2005/2006. Z tej okazji po raz pierwszy w historii MTK w Warszawie uroczystego otwarcia dokonali dwaj prezydenci: Lech Kaczyński i Horst Köhler. Po zwiedzeniu targów udali się

na wieczorny koncert Filharmoników Monachijskich pod batutą Krzysztofa Pendereckiego kończący Rok Polsko-Niemiecki.

Według organizatorów targi odwiedziło 547 dziennikarzy radiowych, prasowych i telewizyjnych z całego świata, co niewątpliwie podkreśliło rolę i znaczenie MTK na arenie międzynarodowej i w kraju, a także wpłynęło pozytywnie na promocję książki i czytelnictwa.

Uroczyste otwarcie targów przez prezydentów jest światową tendencją w Polsce do tej pory nie praktykowaną. „Literatura pozwala spoglądać w duszę innej kultury” – zauważył prezydent Niemiec. Dodał jednak, że chociaż „literatura polska oddziałuje na rzecz wolności i spójności narodowej, to ma ona także wymiar europejski”. Prezydent cytował Adama Mickiewicza, zwrócił uwagę na popularność polskich pisarzy w Niemczech i ich wpływ na

literaturę niemiecką. Wymienił także innych polskich autorów, m.in. Wisławę Szymborską, Tadeusza Różewicza, Dorotę Masłowską.

Prezydent Lech Kaczyński podkreślał rolę, jaką odegrała literatura niemiecka w oddziaływaniu na wyobraźnię i gust estetyczny czytelników, wskazywał także na potrzebę kultywowania języków narodowych, ale jednocześnie nauki języków obcych, abyśmy mogli w pełni korzystać z kultury i myśli innych narodów przedstawianych przez literaturę. W tym celu dzięki fundacji S. Fischer Stiftung powstał w 2005 r. projekt „Schritte / Kroki”. Zakłada on promocję tłumaczeń niemieckojęzycznej literatury pięknej na język polski, a jest wspierany finansowo przez Pełnomocnika Rządu Republiki Federalnej Niemiec ds. Kultury i Mediów oraz Szwajcarską Fundację Kulturalną Pro Helvetia.

Podobną inicjatywę o nazwie „Men-

chen und Bücher – Ludzie i Książki” wysunęły MSZ Niemiec, Goethe Institut, oraz Niemieckie Towarzystwo Badań Naukowych. Zgromadzone fundusze przeznaczone na zakup literatury niemieckiej, a następnie książki ofiarowano 30 wybranym bibliotekom z 22 krajów Europy Środkowej i Wschodniej, m.in. Bibliotece Głównej UMCS.

Z okazji zakończenia Roku Polsko-Niemieckiego, w ramach projektu „Unterwegs zur Begegnung – W Drodze Na Spotkanie” wyjechał z Berlina piętrowy autobus, który objeżdżał polskie miasta, aż dotarł na warszawski plac przed PKiN, gdzie można było obejrzeć wystawę fotografii oraz filmy dla dzieci.

Motto prezentacji literatury niemieckiej na MTK brzmiało: „Auf der anderen Seite – Z drugiej strony”. Swoją ofertę zaprezentowało ponad 80 wydawnictw i instytucji, m.in. Langenscheidt, C. H. Beck, Diogenes, S. Fischer, Suhrkamp, Nordst Institut, Deutsche Welle, Springer Verlag, Berlin Verlag, Polnische Bibliothek.

Przybyło także wielu znanych niemieckich pisarzy, takich jak: Günter Grass, Natasza Goerke, Michael Krüger, który zwrócił uwagę Niemców na Gombrowicza i został w tym roku wyróżniony Nagrodą Fundacji Kultury Polskiej za promocję polskiej książki w świecie, a z przedstawicieli młodszej generacji: Jakob Arjouni, Julia Franck, Terezia Mora i inni.

Tradycyjnie już otwarcie targów poprzedziło wieczorne spotkanie w teatrze muzycznym „Roma”, które poprowadził prezydent telewizyjny Tomasz Kammel. Główny gość wieczoru – Kazimierz Michał Ujazdowski, minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, podkreślił

TARGI KSIĄŻKI

rolę mecenatu państwa w sferze książki, jej bardzo ważne miejsce w promowaniu kultury polskiej za granicą oraz wyraził troskę o promocję czytelnictwa. Natomiast prezes Ars Polony życzył, aby obecność Niemiec jako gościa honorowego targów przyczyniła się do umocnienia naszej współpracy, jak to się stało 6 lat temu, po wystąpieniu Polski na targach we Frankfurcie. Po koncercie wiolonczelisty Franka Wolfa zaproszono gości na nocny pokaz – wernisaż rzeźby świetlno-dźwiękowej Hansa Petera Kuhna pt. „Wirtualny most na Wiśle”.

Na tegorocznych targach zaprezentowało swoją ofertę 700 wydawców z 30 krajów (w tym 227 wystawców z Polski) na powierzchni 12 tys. m². Było 331 stoisk, w tym 211 polskich i 120 zagranicznych. Po raz pierwszy w MTK wzięły udział: wydawnictwo z Serbii i Czarnogóry, Sri Lanki i Luksemburga, a także wróciła Grecja po dwudziestoletniej przerwie. Pojawili się też wystawcy z Wielkiej Brytanii (m.in. Longman, The Penguin Group, Blackwell Publishing Limited, Elsevier, McGraw-Hill, Pearson Education, Random House UK), USA, Rosji, Ukrainy, Litwy, Łotwy, Belgii, Czech, Francji, Włoch, Holandii, Szwajcarii, Hiszpanii, Portugalii, Szwecji, Finlandii, Japonii, Meksyku oraz Kanady. Nie zabrakło oczywiście wydawnictw uniwersyteckich, m.in. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego i Wydawnictwa UMCS.

Targi odwiedziło 44 250 gości, odbyło się około 400 imprez towarzyszących takich jak: spotkania z pisarzami, konferencje prasowe czy dyskusje, i nie tylko w Pałacu Kultury i Nauki, ale również w księgarniach, teatrach, galeriach, bibliotekach i centrach handlowych.

Gośćmi targów byli, jak co roku, wybitni polscy twórcy: Sławomir Mrożek, Ryszard Kapuściński, Tadeusz Różewicz, Hanna Krall i wielu innych. Pojawili się także poeci: Ewa Lipska (*Drzazga*), Julia Hartwig (*Wybrańcy losu*), Wanda Chotomska i Michał Rusinek, który podpisywał swoje tłumaczenia wierszy dla dzieci A. A. Milne'a.

Jeśli chodzi o prozę, to swoje autografy składali m.in.: Edward Redliński (*Telefrenia*), Eustachy Ryłski (*Warunek*), Katarzyna Grochola, Janusz Wiśniewski, Janusz Anderman (*Cały czas*), Andrzej Mleczko (*Seks i polityka*), Wioletta Piasecka (*Włóczęga, Domek marzeń*), Zbigniew Zmigrodzki (*Plagi III Rzeczypospolitej*), Wojciech Zabłocki (*Walcze, więc jestem*), Maria Nurowska, Olgierd Budrewicz, Janusz Tazbir, Władysław Kopaliński, Jerzy Pilch, Paweł Huelle, Olga Tokarczuk, Joanna Chmielewska (*Krętka blada* i 6 tom *Autobiografii*), Elżbieta Dzikowska (*Groch i kapusta, czyli podróżuj po Polsce!*). Nie zabrakło też innych znanych osobistości, jak: podróżniczka Beata

Pawlikowska („National Geographic”), reżyser filmowy Filip Bajon czy piosenkarka Eleni, która podpisywała swoją książkę *Nic miłości nie pokona*.

Krzysztof Penderecki podpisywał album *Lustawickie ogrody* oraz książkę *Rozmowy lustawickie* – wywiad-rzeka, przeprowadzony z nim przez prof. Mieczysława Tomaszewskiego.

Monika Olejnik i Agnieszka Kublik prezentowały książkę *Dwie na jednego* – zbiór 25 wywiadów z lat 1999–2006, głównie z politykami znanymi z pierwszych stron gazet.

Jednym z ważniejszych wydarzeń było spotkanie Tadeusza Różewicza z Günterem Grassen. Miało ono charakter prywatnych wspomnień i wymiany komplementów, a prowadził je Albrecht Lempp. Druga część spotkania – wieczór poezji, odbyła się w Teatrze Dramatycznym. Poeci odczytali swe wiersze wydane przez Goethe Institut w dwujęzycznym zbiorze. Wieczór prowadziła Vera Bagaliantz, a twórców wspierał aktor Cezary Morawski, czytając wiersze po polsku i po niemiecku.

Wieczór poezji zorganizowało także Ministerstwo Kultury Republiki Czeskiej oraz Svět Knihy, w którym udział wzięli czescy poeci: Irena Dousková, Stanislav Komárek, Jaroslav Pižl.

W trosce o dobrą atmosferę rozmów z zaproszonymi autorami Ars Polona założyła Kawiarnię Literacką, gdzie przy kawie trwały dyskusje, m.in. na temat: „Jak w domu pisarza wyrasta się na... pisarza” (m.in. z Józefem Henem i jego synem piszącym pod pseudonimem Maciej Nawariak albo „Warto być przyzwoitym” (z profesorami Andrzejem Friszke, Andrzejem Paczkowskim, Markiem Safjanem, Władysławem Bartoszewskim i Wiesławem Chrzanowskim). Ostatniego dnia targów zaproszono autorów literatury dla dzieci i młodzieży: Joannę Kulmową, Joannę Olech, Bohdanę Butenkę czy Macieję Wojtyzkę.

Odbyły się także liczne konferencje, np. „Czego konserwatyści mogą nauczyć się od liberalistów i czego liberaliści mogą nauczyć się od konserwatystów?”. Gośćmi były znane osobistości ze świata polityki, nauki oraz dziennikarze, m.in. pisarz Rafał Ziemkiewicz, prof. Waław Wilczyński, prof. Ryszard Legutko, Bronisław Wildstein. Spotkanie zorganizowało wydawnictwo Zysk i S-ka promujące swoje nowe książki: *Libertarianizm* Davida Boaza i *List do młodego konserwatysty* Dinesha D'Souza.

Stowarzyszenie Wolnego Słowa zrzeszające wydawców i inne osoby związane z książką, a działające w podziemiu w latach 1976–1989, zaprosiło do dyskusji o roli książki politycznej w kształtowaniu postaw i świadomości politycznej wobec konkurencji mediów elektronicznych oraz znaczenia MTK jako miejsca spotkania z książką polityczną w czasach komunistycznych.

Tegorocznym targom towarzyszyły liczne konkursy, dyskusje i konferencje związane z nauką języków obcych, a zwłaszcza języka niemieckiego zorganizowane przez wydawnictwo Langenscheidt.

19 maja Nasza Księgarnia wydała uroczysty bankiet z okazji 85 rocznicy założenia wydawnictwa. Na jubileusz wydano reprint legendarnej *Pyzy na polskich drózkach* Hanny Januszewskiej z ilustracjami Adama Kiliana. Pojawił się on na bankiecie razem z innymi słynnymi twórcami jak Bohdan Butenko czy Edmund Nizurski. Imprezę uświetnił muzycznie występ Anity Lipnickiej i Johna Portera.

Konferencję dla swych kontrahentów zorganizowała Hurtownia OSD Azymut. Podczas spotkania przedstawiła wyniki sprzedaży za rok 2005 oraz plany lokalizacji i organizacji nowego magazynu, który ma się mieścić w Strykowie pod Łodzią.

Oryginalnie przebiegała promocja nowego albumu wydawnictwa Rebis – *Ludzie w Vogue*. Panie w sukienkach w stylu retro wykonały pokaz taneczny z użyciem albumu, krzesel i parasolek. Następnie podano szampana i czekoladki, była również możliwość sfotografowania się z tancerkami.

Niezwykłe widowisko na schodach Pałacu Kultury zorganizowała Bellona, która we współpracy z Operą Narodową zaprosiła na pokaz strojów z dawnych epok: od starożytnego Egiptu, po Japonię w czasach samurajów. Odbywał się on przy muzyce Andreasa Segowii, a tematyką nawiązywał do albumów wydanych przez wydawnictwo.

Uwagę zwracało „boisko dla piłkarzyków” na niemieckim stoisku przypominające o zbliżających się Mistrzostwach Świata, na którym rozgrywano turniej tej gry. Przy okazji można było podziwiać imponującą kolekcję tytułów związanych z futbolem prezentowanych przez gości z Niemiec. Swoją ofertę o podobnej tematyce przedstawiło także wydawnictwo Zysk i S-ka, które wraz z „Przeglądem Sportowym” zorganizowało konferencję „Białoczerwone mundiale”. Podczas spotkania zaprezentowano album o takim samym tytule. Gośćmi konferencji byli znani polscy piłkarze oraz dziennikarze sportowi.

Podczas targów ogłoszono nominacje do najbardziej prestiżowej polskiej nagrody literackiej – Nike 2005. W ubiegłym roku otrzymał ją Andrzej Stasiuk za powieść *Jadąc do Babadag*. W tym roku wytypowano następujące tytuły: Mieczysław Abramowicz *Każdy przyniósł, co miał najlepszego* (słowo/obraz terytoria), Ewa Graczyk *Przed wybuchem wstrząsnąć* (słowo/obraz terytoria), Jerzy Jarzębski *Prowincja Centrum* (Wydawnictwo Literackie), Aleksander Jurewicz *Popiół i wiatr* (słowo/obraz terytoria), Piotr Kalwas *Czas* (Rosner i Wspólnicy), Urszula Kozioł *Supliki* (Wydawnictwo Literackie), Iwona

Kurz *Twarze w tłumie* (Świat Literacki), Ewa Lipska *Gdzie Indziej* (Wydawnictwo Literackie), Dorota Masłowska *Paw królowej* (Lampa i Iskra Boża), Piotr Matywiecki *Ta chmura powraca* (Wydawnictwo Literackie), Zbigniew Mentzel *Wszystkie języki świata* (Znak), Jacek Podsiadło *Kra* (Znak), Eustachy Ryłski *Warunek* (Świat Książki), Barbara Skarga *Kwintet metafizyczny* (Universitas), Piotr Sommer *Po stykach* (słowo/obraz terytoria), Andrzej Stasiuk *Noc* (Czarne), Wisława Szymborska *Dwukropek* (wyd. a5), Mariusz Wilk *Wołoka* (Wydawnictwo Literackie), Michał Witkowski *Lubiewo* (Korporacja HA!art), Adam Zagajewski *Anteny* (wyd. a5).

Spośród tych autorów zostanie we wrześniu wyróżnionych siedmiu finalistów, natomiast przyznanie nagrody (statuetki dłuta Gustawa Zemły i czeku na 100 tys. zł.) odbędzie się 1 października 2006 r.

W pierwszym dniu targów ogłoszono także wyniki konkursu literackiego na powieść dla młodzieży zorganizowanego przez wydawnictwo Telbit z Warszawy. Pierwsze miejsce zajął Lech M. Jakób za *Filipa Szalonego*, drugie – Rafał Witek za *Cudownie paskudnie*, zaś trzecie – Andrzej Klawiter za *Jedynaczkę*. Zostały też przyznane wyróżnienia: Ewie Barańskiej (za *Kamilę*), Małgorzacie Michalewskiej (za *Lato Joanny*) i Janowi Hyjkowi (za *Sporą sliwkę*). Wszystkie książki mają być opublikowane.

Już po raz 46. Polskie Towarzystwo Wydawców Książek ogłosiło wyniki konkursu na „Najpiękniejszą Książkę Roku”. Wzięły w nim udział 73 wydawnictwa, które nadesłały 127 tytułów. Uroczystość wręczenia nagród zgromadziła około 150 osób: grafików, księgarzy, dziennikarzy, gości z Polski i Niemiec. Przyznano nagrody w pięciu kategoriach: literatura piękna – Zbigniew Żakiewicz *Tryptyk wileński*; książki naukowe, popularnonaukowe z dziedziny humanistyki – Roger Caillois *W sercu fantastyki. Archiwum wyobraźni*, t. 1; książki dla dzieci i młodzieży – Grażyna Ruszewska *Wielkie zmiany w dużym lesie*; albumy – Jacek Jędrzejczak *Naga*; katalogi, bibliofilskie i inne – Sławomir Mrożek *Epoka Szpilek 1974–1982. Rysunki zebrane*. Nie przyznano nagród w kategoriach: książki matematyczne, przyrodnicze i techniczne, podręczniki oraz słowniki, encyklopedie, leksykony, poradniki. Nagrodą specjalną wyróżniono Janusza Górskiego za wysoki poziom opracowania graficznego książek. Symboliczną nagrodę dla najmłodszego grafika odebrała Justyna Czemiakowska.

Wydawcy za Najlepszą Drukarnię Dzielową Roku 2005 uznali Zakład Poligraficzny „Colonel” z Krakowa. Dyplom wręczył redaktor naczelny miesięcznika „Wydawca” – Andrzej Pałac.

TARGI KSIĄŻKI

Widzowie TVP3 i słuchacze Polskiego Radia I w plebiscycie ogłoszonym pod hasłem „Czytaj z Trójką” wybrali ulubiony tytuł. Wyróżniono wybór recenzji i refleksji czytelnicy – *Lektury obowiązkowe* Tadeusza Nyczka.

Nagrodę im. Jerzego Kuryłowicza dla tłumaczy literatury naukowej otrzymał Maciej Hildebrand za przekład pracy Davida J. Browna *Mosty. Trzy tysiące lat zmagania z naturą*. Po raz pierwszy została wręczona Nagroda Fundacji Allianz-Kulturstiftung dla Tłumaczy z Europy Środkowej i Wschodniej. Doceniono tym samym wybitne osiągnięcia translatorskie na języki z tych części Europy. Nagrodę podzielono między Annę Wołkowicz za przekład tomu esejów Theodora W. Adorno *O literaturze* i Adama Lipszyca za tłumaczenie esejów, listów i rozmów Gershoma Scholema zamieszczonych w książce *Żydzi i Niemcy*.

Zainteresowaniem odwiedzających targi cieszyła się również literatura dla dzieci i młodzieży. Dla małych czytelników przygotowano wiele atrakcji: opowiadanie bajek, malowanki, czytanki, przedstawienie o Muminkach w wykonaniu aktorów teatru Guliwer, teatrzyk marionetek Karola Suszyńskiego oraz spotkania z autorami książek dla najmłodszych (Wandą Chotomską, Ewą Karwan-Jastrzębską i Jackiem Lełkiewiczem wyróżnionym Bestsellerkiem 2005). Na najmłodszych czekały też konkursy, np. konkurs rysunkowy na temat baśni H. Ch. Andersena czy „Rysujemy Czarodziejki Witch” zorganizowane przez wydawnictwo Egmont. Natomiast młodzież mogła wziąć udział w warsztatach rysowania komiksów zorganizowanych przez Goethe Institut.

Prószyński i S-ka, podobnie jak firma MC Kwadrat oferująca tanią książkę, wyszedł na plac przed PKiN, mimo że posiadał stoisko wewnątrz. Takie przedsięwzięcia tworzą pozytywną atmosferę, przyciągają publiczność oraz dzieci zainteresowane kupnem książki po niższej cenie.

Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie są bardzo ważnym wydarzeniem kulturalnym stolicy i kraju, gromadząc corocznie coraz to większą publiczność. Wśród odwiedzających tegoroczną imprezę znaleźli się także członkowie Koła Naukowego Bibliologów z UMCS razem z młodszymi pracownikami Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

Monika Krzywicka

MUZYKOTERAPIA

Jak improwizacja muzyczna może stać się terapią, czyli kilka słów o muzykoterapii Nordoff-Robbins

Kilka miesięcy po powrocie z USA miałem przyjemność odbyć kolejny staż naukowy – tym razem w stolicy Wielkiej Brytanii, kraju, w którym wszyscy uparcie jeżdżą „pod prąd”. Celem mojej wizyty było Centrum Muzykoterapii Nordoff-Robbins w Londynie, jedna z najbardziej znanych i największych w świecie placówek muzykoterapeutycznych.

Od prawie pół wieku w Wielkiej Brytanii największą popularnością cieszy się model muzykoterapii kreatywnej zwany muzykoterapią Nordoff-Robbins. Powstał on w 1959 roku za sprawą amerykańskiego pianisty i kompozytora – Paula Nordoffa oraz brytyjskiego pedagoga specjalnego – Clive’a Robbinsa. Wedle założeń Nordoff-Robbins każdy człowiek jest muzykalny, nawet ten z upośledzeniem umysłowym czy w trakcie jakiegokolwiek choroby. Jednak muzykalność jest tutaj rozumiana w sposób nieco odmienny od potocznie przyjętego. W mniemaniu terapeutów Nordoff-Robbins to zdolność do odbierania muzyki i reagowania na nią, a to tzw. „muzyczne dziecko” lub też „muzyczna osoba” tkwi głęboko w

każdym z nas i jest zdolna do reakcji bez względu na upośledzenie, przeżywane choroby czy stany psychiczne. Dlatego muzykoterapia Nordoff-Robbins może zaistnieć również tam, gdzie z uwagi na stan zdrowia pacjenta są niewielkie możliwości zastosowania innych rodzajów terapii, a działania lecznicze często ograniczają się jedynie do farmakoterapii. Stosuje się ją najczęściej w terapii dzieci z zespołem Downa, autystycznych, z zaburzeniami w zachowaniu, zaburzeniami emocjonalnymi, upośledzonych umysłowo lub fizycznie, a także osób cierpiących na demencję, chorobę Alzheimera, pacjentów po wylewach krwi do mózgu, udarach itp. Co ciekawe, w 1975 roku Clive Robbins wraz z żoną Carol dokonali adaptacji modelu Nordoff-Robbins dla dzieci z dysfunkcjami narządu słuchu.

Muzykowanie sprawia ludziom przyjemność. Ta zasada sprawdza się wszędzie, bez względu na miejsce zamieszkania, kulturę czy wyznawaną religię. Spontaniczny śpiew, taniec, improwizacja na instrumentach dają radość, poczucie wolności i spełnienia, ułatwiają rozładowanie napięć

psychofizycznych. Język muzyki to język czystych emocji. Emocji, które mogą znaleźć ujście, mogą zostać ujawnione w bezpieczny dla człowieka sposób. W przypadku chorych często właśnie w muzyce, tworzeniu, współimprowizacji mogą oni odnaleźć alternatywną drogę do doświadczenia zdrowia. Przez ten moment mogą czuć się jak osoby zdrowe. Pewnego chłopca, który z powodu porażenia mózgowego całe swoje życie spędzał na wózku inwalidzkim, całkowicie zależny od innych osób, zapytano, jakie znaczenie ma dla niego muzyka. Odpowiedział, że jest ona dla niego czymś niezwykle ważnym, gdyż dzięki niej może poczuć się jak zdrowy, pełnosprawny, wartościowy człowiek. Dzięki muzyce nie czuje się samotny. Lecz najważniejsze, że grając, komponując, czuje się osobą kreatywną, która pomimo swojej niepełnosprawności jest w stanie tworzyć. Te słowa w ustach sparaliżowanego chłopca zabrzmiały wielokrotnie silniej... Bo czym różni się muzyka tworzona przez osobę zdrową i niepełnosprawną? Beethoven, będąc już głuchy, stworzył jedne z największych arcydzieł w historii muzyki.

W przeciwieństwie do języka muzyka jest uniwersalnym sposobem komunikowania się, zrozumiałym dla wszystkich ludzi bez względu na płeć, wiek, narodowość czy rodzaj przeżywanej choroby. Dlatego improwizacja, a raczej współimprowizacja pacjenta(ów) i terapeuty jest najważniejszym elementem każdej sesji w muzykoterapii kreatywnej. Nie ma tutaj znaczenia, jakim językiem się posługujesz i czy w ogóle jesteś w stanie mówić. I tak zostaniesz zrozumiany.

Dla muzykoterapeuty pracującego metodą Nordoff-Robbins niezwykle ważne jest intensywne słuchanie pacjenta, wychwytywanie najmniejszych zmian w sposobie gry, improwizacji. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w czasie sesji wszystko jest muzyką – nie istnieją tutaj pojęcia piękna i kiczu, amatorstwa i profesjonalizmu. W żadnym razie nie ocenia się produkcji muzycznych pacjenta pod kątem ich walorów artystycznych. Liczy się nie to, czego nie umiemy zrobić, a to, co potrafimy. Takie podejście, brak oceniania, skupienie się na muzyce, emocjach daje możliwość lepszego zrozumienia, a często także dowartościowania pacjenta. Ma też znaczenie diagnostyczne. Muzyka, którą pacjent tworzy, jest odzwierciedleniem tego,

MUZYKOTERAPIA

co przeżywa, czuje. Stąd też każda, nawet niewielka zmiana w stanie zdrowia pacjenta jest wyraźnie słyszalna w jego muzyce, w sposobie gry, improwizacji.

Podczas sesji terapeuta zachęca pacjenta do muzycznej improwizacji głosem lub na dowolnie wybranym instrumencie. To stymulowanie, mobilizowanie odbywa się wyłącznie za pośrednictwem muzyki, bez używania słów. Terapeuta improwizuje muzykę, która, jego zdaniem, charakteryzuje to, co pacjent przeżywa w danej chwili, lub też muzycznie „prowokuje” go do współimprowizowania, do kontaktu „w muzyce”. W pracy z dziećmi często dołącza się spontanicznie wymyślone piosenki opisujące emocje i zachowanie dziecka w trakcie sesji muzykoterapii, zaś w przypadku osób w podeszłym wieku sięga się niekiedy do popularnych piosenek z okresu ich młodości.

Od terapeutów Nordoff-Robbins wymaga się przede wszystkim dojrzałości psychicznej, empatii oraz świetnego warsztatu muzycznego. Każdy z nich musi umieć improwizować głosem, grać na bardzo dobrym poziomie przynajmniej na jednym instrumencie (najczęściej tym podstawowym instrumentem jest fortepian). Pełny program studiów muzykoterapii Nordoff-Robbins trwa dwa lata. W tym czasie student zapoznaje się z etiologią różnego rodzaju chorób i zaburzeń, uczy się prowadzić badania i oszacowywać efekty własnej pracy, ma obowiązek uczestniczyć w sesjach prowadzonych przez profesjonalnego muzykoterapeutę, pracować (najczęściej jako wolontariusz) z pacjentami w różnych placówkach terapeutycznych, jak również samemu przejść terapię. Na koniec studiów każdy student ma obowiązek zaprezentować zarejestrowane na wideo i udokumentowane w formie pisemnej rezultaty własnej pracy z wybranym pacjentem. W

celu zapewnienia najwyższej jakości kształcenia na jednym roku studiów uczy się nie więcej niż 5–7 osób (przy czym są to również studenci spoza Wielkiej Brytanii; w Londynie spotkałem przyszłych muzykoterapeutów z takich krajów jak Japonia czy Szwajcaria). Ośrodek jest świetnie wyposażony w instrumenty i wszelkiego rodzaju pomoce przydatne do terapii. Studenci korzystają z sal wyposażonych w tzw. „lustra weneckie” po to, aby mogli obserwować sesje bez ingerowania w sam proces. Sesje są również rejestrowane przez kamery umieszczone przy suficie. Pogłębianiu wiedzy i ułatwianiu dostępu do najnowszych publikacji służy jedna z najlepiej wyposażonych bibliotek muzykoterapeutycznych na świecie.

Londyńskie Centrum Muzykoterapii Nordoff-Robbins to miejsce wyjątkowe pod wieloma względami. Każdy, kto potrzebuje, pomocy może się o nią zwrócić i z pewnością ją otrzyma – a co najważniejsze – zupełnie bezpłatnie. Dużą rolę w utrzymaniu ośrodka odgrywają sponsorzy i brytyjski przemysł rockowy. W Wielkiej Brytanii pomaganie takim placówkom stało się po prostu modne. Pośród zespołów muzycznych wspierających ośrodki muzykoterapii Nordoff-Robbins można wymienić wiele sław, takich jak: U2, The Who, Jon Bon Jovi, Aerosmith. Idea stworzenia miejsc, w których każdy potrzebujący będzie mógł za darmo otrzymać pomoc profesjonalnych muzykoterapeutów, tkwi w założeniach twórców terapii Nordoff-Robbins. Obecnie podobne ośrodki funkcjonują w USA, Kanadzie, Australii, Japonii, RPA, Niemczech i Norwegii. Od kilku miesięcy są też czynione wysiłki zmierzające do zorganizowania podobnego centrum w Lublinie. Miejmy nadzieję, że zakończą się one sukcesem.

Krzysztof Stachyra

ŻYCIE STUDENCKIE

Lubelski projekt „Catch Stereotypes”

W dniach 29.04–04.05.2006 w Lublinie realizowano projekt „Catch Stereotypes”, który był kolejnym międzynarodowym wydarzeniem przygotowanym przez Europejskie Forum Studentów AEGEE-Lublin. Programowo stanowił on *preevent* do największego statutowego spotkania AEGEE zwanego AGORA, które odbyło się w Warszawie w dniach 04-07.05.2006 i zgromadziło ponad 1000 uczestników z całej Europy. W Lublinie, oprócz grupy organizatorów liczącej ok. 10 osób, znalazło się 17 uczestników z Turcji, Chorwacji, Ukrainy, Niemiec, Finlandii, Rumunii i Włoch.

Pomysł projektu „Catch Stereotypes” narodził się podczas wewnętrznego szkolenia AEGEE-Lublin (Local Training Course), które miało miejsce w Kazimierzu Dolnym w listopadzie 2005 roku. W założeniu grupa, przeważnie nie znających się osób, miała stworzyć ramy do międzynarodowego projektu, który, biorąc pod uwagę lubelskie warunki, mógłby zaistnieć. Liczył się temat, program, dobra reklama, szansa realizacji przez studentów z Lublina i koszty. To ta grupa, zajmująca się projektem, stanowiła trzon zespołu, który z wirtualnego programu po ponad pół roku pracy stworzył coś zupełnie realnego. Do grupy weszli głównie studenci prawa, stosunków międzynarodowych i politologii, ale znaleźli się tu również studenci matematyki, ekonomii i innych wydziałów.

Poprzez realizację przedsięwzięcia, ucząc np. zasad fotografowania, chcieliśmy przybliżyć studentom z Europy polską kulturę, historię i obyczaje. Tematem stały się stereotypy obecne w poszczególnych krajach i próba obiektywnego spojrzenia na te elementy, które owe stereotypy kreują. Dodatkowo swoje pogłębione w dyskusji wnioski uczestnicy mogli udokumentować własnoręcznie zrobionymi zdjęciami, szczególnie podczas licznych wycieczek. Zwiedzaliśmy między innymi Zamek lubelski, panoramę miasta z punktu widokowego na Wieży Trynitarzkiej, Majdanek. Odwiedziliśmy Muzeum Wsi Lubelskiej i pojechaliśmy do miejsca od dawna inspirującego fotografów – malowniczego Kazimierza Dolnego. Nasze starania docenił Jego Magnificencja rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Andrzej Kamiński, który obejmując patronat honorowy, stwierdził: „Z przyjemnością obejmę patronat nad projektem. Cieszę się, że forum podejmuje działania służące łamaniu stereotypów narodowych, wspieraniu kontaktów i współpracy między studentami różnych krajów.”

Kolejnym, bardzo ważnym dla nas celem było zintegrowanie osób różnych narodowości reprezentujących odmienne kultury oraz pokazanie im, że mimo dzielących nas różnic możemy wspólnie uczyć się i pracować. Było to możliwe również dlatego, że uczestnicy szkolenia nocowali u lubelskich studentów, niektórzy w akademikach, co pozwalało na lepsze wzajemne poznanie się i zrozumienie różnych postaw.

Ostatnim, ale chyba najważniejszym celem było zorganizowanie profesjonalnych warsztatów fotografii cyfrowej (w języku angielskim). Pragniemy, aby uczestnicy nauczyli się wykorzystywać zarówno możliwości, jakie daje sam aparat, jak i otaczającą nas przestrzeń. Wierzymy, że te warsztaty, połączone z poznawaniem walorów naszego regionu, zachęciły studentów z Europy do zmiany sposobu myślenia o Polsce i Polakach oraz że skłonią ich do częstszego odwiedzania naszego kraju. Udało się to dzięki zaangażowaniu trenerów ze Studenckiej Agencji Fotograficznej, Lubelskiego Towarzystwa Fotograficznego i koleżanki z Wydziału Politologii UMCS Małgosi Gency.

Można przyjąć, że projekt zakończył się pełnym sukcesem. Każdy z uczestników poza wiedzą praktyczną z fotografii miał szansę podniesienia poziomu swoich umiejętności w dziedzinie komunikacji międzykulturowej, tak ważnej dla wzajemnego zrozumienia i tolerancji. Osoby bezpośrednio zaangażowane w proces przygotowania i realizacji projektu zdobyły nowe, cenne doświadczenia w zakresie pracy w sytuacjach kryzysowych, współpracy w zespole, odpowiedzialności czy po prostu komunikacji. Dla większości z nich była to pierwsza okazja, aby osobiście od pomysłu i planu, poprzez finansowanie i promocję, aż do realizacji przeprowadzić własny projekt, dbając, aby był jak najlepszy i najciekawszy. Końcowym etapem była wystawa zdjęć uczestników, którą zorganizowano najpierw podczas AGORY w Warszawie, a następnie na Wydziale Politologii UMCS. Patronat medialny obok JM Rektora UMCS sprawował „Kurier Lubelski” i Akademicka Grupa Medialna.

Omawiane przedsięwzięcie było możliwe dzięki pomocy wielu osób i instytucji. Zechcą więc przyjąć podziękowania przede wszystkim JM rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Andrzej Kamiński, dyrektor Instytutu Informatyki prof. dr hab. Zbigniew Łojewski, pełnomocnik rektora ds. Studentów dr Krzysztof Iwańczuk, Urząd Miasta Lublina i Urząd Wojewódzki, dyrekcje Muzeum na Zamku lubelskim i Muzeum Wsi Lubelskiej, kierownictwa domów studenckich „Grzes”, „Helios” i „Ikar”, a także Studencka Agencja Fotograficzna Lubelskiego Towarzystwa Fotograficznego, Foto Centrum i wszyscy, którzy nam pomagali.

Wszelkie informacje na temat zarówno projektu, jak i organizacji można znaleźć pod adresem www.aegee.lublin.pl.

Alicja Łosowska
studentka III roku prawa

Z AKADEMICKICH AREN SPORTOWYCH

Brązowy medal piłkarek ręcznych UMCS w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych

Sukcesem zakończył się występ reprezentacji UMCS w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych w piłce ręcznej kobiet, które odbyły się w dniach 19–21 maja, a ich organizatorem był Klub Uczelniany AZS UMCS. Do zawodów zgłosiła się rekordowa liczba drużyn – 16. Wymagało to nie lada wysiłku organizacyjnego, gdyż mecze rozgrywano aż w trzech halach. Organizatorzy spisali się jednak bez zarzutu i impreza przebiegła niezwykle sprawnie.

Zespoły zostały podzielone na cztery grupy eliminacyjne. Nasza ekipa trafiła do grupy z PWSZ Tarnów, WSWFiT Supraśl oraz Politechniką Gdańską. Podopieczne trenera Mariana Kołodzieja bez problemu poradziły sobie z rywalkami, wygrywając z dużą przewagą. W pierwszym meczu pokonały PWSZ Tarnów 32:23

(14:11), następnie WSWFiT Supraśl 43:13 (23:7), zaś w ostatnim meczu grupowym – Politechnikę Gdańską 38:13 (19:7). Już po meczach grupowych było widać, że ton rywalizacji nadawać będą gospodynie turnieju oraz ekipa Akademii Świętokrzyskiej filia Piotrków Trybunalski, wzmocniona zawodniczkami ligowymi. W ćwierćfinale reprezentacja UMCS pokonała pewnie Akademię Wychowania Fizycznego z Warszawy 40:20 (18:6). W półfinale naszym szczyptornistkom przyszło rywalizować ze wspomnianą ekipą z Piotrkowa Trybunalskiego. Zarówno zawodniczki, jak i trenerzy obu zespołów określili ten mecz jako przedwczesny finał. Należy się z tym zgodzić, bo po raz kolejny los splotał figla. Po bardzo dobrym, nerwowym i wyrównanym meczu UMCS przegrał z ekipą z Piotrkowa 31:32, choć wygrał do przerwy 17:16. Pod koniec spotkania nasze piłkarki miały nawet 4 bramki przewagi, jednak doświadczenie drużyny gości, która niemalże w całości występuje w rozgrywkach ekstraklasy żeńskiej jako Piotrcovia Piotrków, okazało się decydujące. Ostatecznie na kilkadziesiąt sekund przed końcem meczu drużyna z Piotrkowa zdobyła 32. bramkę i nie oddała przewagi już do końca. Tym samym podopiecznym trenera Mariana Kołodzieja pozostała gra o trzecie miejsce. W meczu „pocieszenia” pokonały Uniwersytet Łódzki 35:13 (17:6). W finale zaś AŚ filia Piotrków Trybunalski pokonała Uniwersytet Szczeciński 37:17 (19:10). Ciekawostką jest fakt, że w poprzednich mistrzostwach kolejność pierwszych trzech zespołów była identyczna... Złośliwi mogą więc powiedzieć, że rodzi się nowa świecka tradycja.

Jakub Kosowski

KOŃCOWA KOLEJNOŚĆ:

1. AŚ filia Piotrków Trybunalski	15. PWSZ Konin
2. Uniwersytet Szczeciński	16. WSWFiT Supraśl
3. UMCS Lublin	
4. Uniwersytet Łódzki	Królowa strzelców – Anna Musiał (Uniwersytet Gdański) – 64 bramki
5. AWF Warszawa	Najlepsza bramkarka – Justyna Alberciak (AŚ filia Piotrków Trybunalski).
6. PWSZ Tarnów	Najwszechstronniejsza zawodniczka – Dorota Malczewska (UMCS Lublin).
7. Uniwersytet Warszawski	
8. Uniwersytet Gdański	
9. Politechnika Śląska Gliwice	
10. Politechnika Opole	
11. KUL Lublin	
12. Politechnika Gdańska	
13. UKW Bydgoszcz	
14. Uniwersytet Rzeszów	

Jest dobrze, lecz mogło być lepiej. Brązowy medal UMCS w MPSzW w trójboju siłowym

Niezwykle pechowo zakończył się występ reprezentacji UMCS w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych w trójboju siłowym, które zostały rozegrane w dniach 19–21 maja. Organizatorem imprezy była Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki w Supraślu. Na początku należy wspomnieć, że na trójbój siłowy składa się: przysiad ze sztangą, wyciskanie sztangi, leżąc, i martwy ciąg (podnoszenie oburącz sztangi leżącej na podeście).

Ekipa, w której składzie znaleźli się czołowi zawodnicy województwa studiujący na naszej uczelni, była uznawana za faworytów. Rzeczywiście, skład, którym dysponował trener Edward Piechnik, był doskonale przygotowany do zawodów i dobra lokata była na wyciągnięcie ręki. Początek mistrzostw zapowiadał się bardzo obiecująco. W kategorii do 52 kg Dariusz Janik okazał się najlepszy nie tylko w klasyfikacji uniwersytetów, lecz z wynikiem 380 kg pokonał także rywali z innych typów uczelni. W kategorii do 60 kg Sebastian Szuwarek, wynikiem 490 kg, zdobył złoty medal w klasyfikacji uniwersytetów i był trzeci wśród zawodników wszystkich szkół wyższych. W kategorii powyżej 125 kg Emil Dzik, wynikiem 580 kg, zdobył srebrny medal w klasyfikacji uniwersytetów, zaś był szósty wśród zawodników wszystkich szkół wyższych.

Dobrze zaprezentowali się także: Sławomir Wilkos – 3 miejsce w klasyfikacji uniwersytetów (kat. do 90 kg), Kamil Al Naal – 4 miejsce w klasyfikacji uniwersytetów (kat. do 82,5 kg) oraz Konrad Armata, który zdobył 5 miejsce w klasyfikacji uniwersytetów (kat. do 82,5 kg). Niestety szansę na triumf w klasyfikacji uniwersytetów zaprzepaścili Paweł Socha i Jacek Bryła. Obaj nie ukończyli zawodów, ponieważ nie zaliczyli wszystkich konkurencji składających się na trójbój. Gdyby ukończyli zawody, nawet z wynikiem znacznie gorszym od rekordów życiowych, zdobyliby wystarczającą liczbę punktów nie tylko do zwycięstwa w kategorii uniwersytetów, lecz także do zdobycia medalu wśród wszystkich uczelni. Najlepszym dowodem na to jest fakt, że do Uniwersytetu Gdańskiego ekipa UMCS straciła 3 punkty, a do Uniwersytetu Łódzkiego – 7 punktów. Po raz kolejny okazało się, że w sporcie potrzeba odrobiny szczęścia, której niewątpliwie naszym sportowcom zabrakło. Na pocieszenie pozostaje pokaźna liczba medali indywidualnych i brąz wśród uniwersytetów. Żaden z członków ekipy nie kończy w tym roku studiów, więc można mieć nadzieję na jeszcze lepszy występ w kolejnych mistrzostwach.

Jakub Kosowski

KLASYFIKACJA UNIwersYTETÓW

UNIwersYTET ŁÓDZKI
UNIwersYTET GDAŃSKI
UMCS LUBLIN
UNIwersYTET ŚLĄSKI KATOWICE
UNIwersYTET WARSZAWSKI
UNIwersYTET A. MICKIEWICZA POZNAŃ
KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI
UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI KRAKÓW
UNIwersYTET BIAŁOSTOCKI
UNIwersYTET SZCZECIŃSKI

Trinity College w Dublinie

w życiu intelektualnym i politycznym Irlandii XIX i XX wieku

Burzliwe dzieje XIX-wiecznej Irlandii są porównywane niekiedy do zbierającego górskiego potoku, w którym spiętrzająca się woda zalewa kolejne skały i glazy. Pełne burz politycznych życie w ówczesnej Irlandii można tylko odnieść do polskich losów tamtych czasów.

Szczególnie dramatyczny okres przeżywała Irlandia w połowie XIX wieku, gdy kraj ogarnęła straszliwa klęska głodu siejąca ogromne spustoszenie szczególnie na jałowych ziemiach Connacht, dokąd Cromwell wypędził katolików. W latach 1845–1854 wskutek śmierci głodowej i emigracji do Anglii i Ameryki liczba ludności Irlandii spadła z 8,5 mln do 6,5 mln (Eithier 37) – w tym około miliona to ofiary głodu.

Chociaż rząd w Londynie był świadomy sytuacji w Irlandii, nie poświęcił jej zbyt wiele uwagi. Uruchomiono wówczas pewien rodzaj robót publicznych przy budowie dróg, które nazwano drogami jedzenia, ponieważ wynagrodzeniem za dzień pracy było jedzenie. Inną formą pomocy było zorganizowane przez protestantów wydawanie posiłków, do których dołączano teksty o treści religijnej, co miało służyć nawracaniu głodujących na protestantyzm. Przyjmujący tę jałmużnę byli często nazywani w Irlandii pogardliwie „zjadaczami zup” (Eithier 38). W tym czasie londyński „Times” zamieścił nekrolog narodu irlandzkiego z komentarzem, że Irlandczyka na jego ojczystej ziemi będzie można spotkać równie rzadko jak Indianina w Ameryce (Eithier 38).

Od czasów wielkiego głodu emigracja z Irlandii nasilała się i w drugiej połowie XIX wieku ludność kraju zmniejszyła się o dalsze dwa miliony (do 4,4 miliona). Równocześnie poza granicami Irlandii rosły coraz większe skupiska emigrantów z wyspy i będą one stanowiły coraz większą siłę polityczną i ekonomiczną w innych krajach, szczególnie w Stanach Zjednoczonych. Klęska głodu w Irlandii i słaba reakcja Londynu jeszcze pogłębiły wrogość Irlandczyków do Anglii i wzmocniły pragnienie niezależności.

Najważniejszą rolę w kampanii na rzecz niezależności Irlandii w pierwszych dekadach XIX wieku odegrał Daniel O’Connell zwany Wyzwolicielem, pochodzący ze starej gaelickiej rodziny. Edukację rozpoczął jeszcze w kolegium jezuickim we Francji w St. Omer, a następnie korzystając z aktu ulżenia katolikom w Irlandii w 1792 roku, podjął zawód prawnika. W 1828 roku utworzył Stowarzyszenie Katolików, które w sojuszu z anglikańskimi wigami doprowadziło w 1829 roku do równouprawnienia katolików. W 1840 roku założył Stowarzyszenie na Rzecz Odwołania Unii metodami legalnymi.

Początek XIX wieku to także fascynacja tematyką irlandzką, i to nie tylko w Wielkiej Brytanii, którą w dużej mierze wzbudziły *Pieśni Osjana* – tajemniczy zbiór dawnej poezji szkockiej z III wieku przetłumaczonej na język angielski przez Jamesa Macphersona. Według obecnego stanu badań było to dzieło samego Macphersona (s. LX).

W 1806 roku powstało Dublińskie Towarzystwo Gaelickie, a w 1818 roku Towarzystwo Iberoceltyckie. Na fali romantyzmu pojawiła się także fascynująca swą średniowieczną tematyką irlandzka literatura. Najwybitniejszy z ówczesnych pisarzy irlandzkich Tomasz Moore przyjaźnił się z Byronem i był wykonawcą jego testamentu. Pokolenie irlandzkich romantyków odwołujących się do sławnej przeszłości

własnego kraju reprezentowało postawę, która była równocześnie buntem przeciw współczesnej rzeczywistości i tworzyła dla polityków nowe pole działania.

Kampanie na rzecz odwołania unii, które prowadził niemal od lat 30. O’Connell, zaczął wspierać powstały w 1842 roku ruch zwany Młoda Irlandia.

Działalność O’Connella polegała na próbie rozwiązania unii z Anglią metodami legalnymi, wygłaszaniu mów i organizowaniu wieców, za co był jednak coraz mocniej krytykowany przez radykalne organizacje irlandzkie, a szczególnie Młodą Irlandię. Zarzucano mu nawet „podłą służalczość” (Ranelagh 107). O’Connell wobec widma głodu jeszcze w 1847 roku już mocno schorowany prosił w Izbie Gmin o pomoc dla Irlandii, a następnie udał się na pielgrzymkę do Rzymu, podczas której zmarł w Genui. Jego serce odesłano do Rzymu, a ciało pogrzebano w Dublinie podczas największego w historii Irlandii pogrzebu (Ranelagh 107). Zmarły był symbolem nurtu politycznego, który ze względu na nieprzejednane stanowisko Anglii był w Irlandii skazany na niepowodzenie.

Inną postawę reprezentowali przywódcy ruchu mlodoirlandzkiego protestanci adwokaci Thomas Davies i John Dillon, obaj absolwenci Trinity College. Davies sformułował koncepcję narodu irlandzkiego, który by obejmował każdego mieszkańca Irlandii bez względu na wyznanie i pochodzenie, kontynuując tym linię inteligencji wykształconej w Trinity College, którą zapoczątkowali pod koniec XVIII wieku Henry Gratton i Theobald Tone.

Koncepcję Daviesa przejął John Mitchel syn protestanckiego pastora, absolwent Trinity College, adwokat i radca prawny. W swych poglądach poszedł jednak znacznie dalej, żądając całkowitej separacji od Anglii i nie wykluczając użycia siły. Po epoce O’Connella John Mitchel powrócił do idei używania przemocy i do walki zbrojnej, którą kontynuowali później fenianie – członkowie ruchu zapoczątkowanego w dublińskim taktaku w dzień św. Patryka 1858 roku nawiązujący w swej nazwie do celtyckich tradycji. Pełna nazwa organizacji brzmiała Irlandzkie Bractwo Republikańskie (Iris Republican Brotherhood). Z niego wyłoniła się Irlandzka Armia Republikańska (Iris Republican Army – IRA) (Eithier 39). Działacze Młodej Irlandii ukształtowali w sposobie myślenia i działania następnego pokolenia w Irlandii (Historia 258).

Stopniowa emancypacja katolików w życiu publicznym Wielkiej Brytanii i Irlandii na początku XIX wieku spowodowała potrzebę reformy uniwersytetów i dopuszczenie do studiowania na nich także młodzieży nieanglikańskiej bez szkody dla ich własnej tożsamości religijnej. Dwa słynne i ciągle jeszcze jedyne uniwersytety angielskie w Oxfordzie i Cambridge nadal miały statutowe zadanie kształcenia młodzieży anglikańskiej i zaciekle broniły elzbietańskich statutów (Kędziński II 237). Dopiero pojawienie się w Anglii nowych uniwersytetów i ustawy z 1854 i 1856 roku pozwoliły nieanglikańcom na normalne studia ze stopniem naukowym (z wyjątkiem teologii), jednak bez możliwości obejmowania stanowiska wykładowców oraz członkostwa dobrze płatnych kolegiów (Kędziński II 238). Uprzywilejowanie anglikańców na uniwersytetach w Oxfordzie i Cambridge zniosła dopiero ustawa z 1871 roku. Na tle tych sporów w sprawie statutów Oxfordu i Cambridge preferujących

wyznania anglikańskie zrodziły się w Anglii tendencje do powoływania nowych całkowicie świeckich uniwersytetów, które zapoczątkowała w 1828 roku London University College – uczelnia od 1836 roku z pełnymi prawami uniwersytetu.

Do sporu w sprawie projektu utworzenia nowego uniwersytetu doszło także w Irlandii. W 1845 roku na mocy aktu o kolegiach prowincjonalnych rząd brytyjski powołał w Irlandii trzy kolegia – w Belfaście, Cork i Galway z dość znaczną dotacją. W 1850 roku zostały one połączone w jedną uczelnię Queen’s University, tworząc drugi po Trinity College uniwersytet w Irlandii. Miał on być otwarty zarówno dla katolików, jak i protestantów (Ranelagh 116). Była to odpowiedź na działalność O’Connella i jego katolickiego ruchu zmierzającego do zniesienia unii.

Kościół katolicki w Irlandii, który od 1795 roku do tej pory posiadał tylko jedno wyższe seminarium – Kolegium Teologiczne św. Patryka w Maynooth, początkowo zaakceptował nowy uniwersytet. Spodziewał się, że nowa uczelnia będzie stwarzała szanse intelektualnego rozwoju pozbawionej dotychczas takiej możliwości katolickiej społeczności Irlandii. Rząd brytyjski obawiał się jednak wzmocnienia katolickiego ruchu niepodległościowego w Irlandii oraz pozycji samego Kościoła katolickiego. Na nowym uniwersytecie nie dopuszczano do nominacji profesorskich katolików, nie zezwolono na uruchomienie katedr teologii i działalność jakichkolwiek instytucji katolickich. Kościół katolicki w Irlandii nadal nie miał podobnych możliwości kształcenia, jakie posiadali protestanci. Nie wiadomo, jaką rolę w organizowaniu nowego uniwersytetu w Irlandii odegrał tracący swą wyjątkową pozycję Trinity College w Dublinie. Kościół katolicki w Irlandii z nadzieją zaakceptował powstanie nowego uniwersytetu, licząc na swobodny dostęp do niego swych przedstawicieli i młodzieży katolickiej. Zaprotestował jednak przeciwko wprowadzonym tam ograniczeniom i sprzeciwił się funkcjonowaniu tego typu „bezbóżnych kolegiów” (Ranelagh 117). Do tego protestu przyłączył się nawet sam papież Pius IX. Na krajowym synodzie biskupów katolickich biskupi Irlandii na czele z pierwszym katolickim arcybiskupem Dublina Paulem Allenem uznali taką uczelnię za instytucję zagrażającą wierze katolickiej (Historia 447).

W tej atmosferze Kościół katolicki w Irlandii podjął próbę utworzenia własnego uniwersytetu. W 1854 roku powołano w Dublinie Catholic University of Ireland utrzymywany całkowicie z funduszy własnych Kościoła. Pierwszym rektorem tego uniwersytetu po uzgodnieniu z papieżem z nominacji katolickiego prymasa Irlandii Paula Cullena został John Henry Newman, pisarz, teolog i absolwent Oxfordu, który przeszedł na katolicyzm. Newman był już wówczas znany jako autor słynnych *Kazań uniwersyteckich* ogłoszonych na Oxfordzie w latach 1826–1843. Były one zapowiedzią następnych dzieł Newmana oraz wprowadzeniem w jego teologię i filozofię (Newman: *Kazania* 6). W okresie starań o utworzenie uniwersytetu katolickiego w Dublinie Newman wygłosił w 1852 roku nowy cykl dziewięciu wykładów „Idea uniwersytetu”, w których wyraził, jak nikt dotąd, szeroko swoje poglądy na temat celu i istoty funkcjonowania uniwersytetu jako ośrodka tworzenia kultury, kształtowania po-

stawy etycznej i poszerzania horyzontów, a nie tylko nauczania w wąsko wyspecjalizowanej dziedzinie. Uniwersytet jego zdaniem winien rozwijać zarówno wiedzę, jak i osobowość studujących (Newman: *Idea* 79). W osobie J. H. Newmana Irlandzki Uniwersytet Katolicki w Dublinie uzyskał najwybitniejszego znawcę ówczesnych problemów uniwersyteckich. Niebawem po powołaniu Newmana na rektora rozpoczęły się tu już w 1854 roku wykłady z filozofii i literatury. W roku następnym otwarto Wydział Medycyny.

Dzięki działaniom J. H. Newmana powstały podwaliny znaczącego obok Trinity College uniwersytetu w Dublinie, co niewątpliwie likwidowało intelektualny monopol protestanckiego Trinity College. Mimo że J. H. Newman położył tak wielkie zasługi dla organizacji i początków działalności uniwersytetu katolickiego, to jednak jako Anglik spotkał się z niechęcią. Musiała to być niechęć zarówno protestanckiej elity Dublina, jak i brytyjskich anglikańców, których wyznanie porzucił. To zapewne spowodowało jego dymisję z funkcji rektora w 1858 roku, a uniwersytet zaczął przeżywać coraz większe trudności finansowe.

Kędziński sugeruje, że rząd angielski pragnął stworzyć w Irlandii jeden narodowy uniwersytet, łącząc Catholic University z Trinity College (291). Taka uczelnia z pełną swobodą religijną oparta na dotacjach rządowych byłaby zapewne znacznie korzystniejsza dla podtrzymania unii Irlandii z Anglią. Propozycje brytyjskie spotkały się jednak z oporem obu uczelni irlandzkich, a szczególnie Trinity College, które nie chciało utracić swej dominującej pozycji. Między oboma uniwersytetami istniała dość duża niechęć natury religijnej. Kościół katolicki, widząc zagrożenie dla swej uczelni, w 1871 roku ponownie zakazał studiów na uczelniach protestanckich, a szczególnie na anglikański Queen’s College w Belfaście wyraźnie popieranym w Londynie jako symbol brytyjskich rządów w Irlandii. Krajowy synod biskupów katolickich w Irlandii w Maynooth 1875 roku potępił program uniwersytetów anglikańskich łącznie z Trinity College (Historia 451).

W 1880 roku rząd brytyjski podjął ponownie próbę utworzenia jednego uniwersytetu państwowego w Irlandii podporządkowanego Londynowi. Jednak ta próba się nie powiodła (Historia 452). W 1901 roku powołano w tym celu Komisję Robertsona do spraw szkolnictwa wyższego w Irlandii, ale nie osiągnęła ona specjalnych efektów integracyjnych zapewne na skutek oporu Trinity College. Z tego powodu w 1906 roku powołano specjalną komisję do zbadania działalności Trinity College; mimo tylu różnych zabiegów Trinity College pozostało nadal samodzielny uniwersytetem.

Prace komisji przyniosły pewne efekty w postaci Ustawy o uniwersytetach Irlandii w 1908 roku, na mocy której połączono college z Cork i Galway z Catholic University, tworząc National University of Ireland – Narodowy Uniwersytet Irlandii. Odrębność zachowały Queen’s University w Belfaście i Magee College w Londonderry, co być może było już zapowiedzią późniejszego podziału wyspy i wyodrębnienia anglikańskiej Irlandii Północnej. Odrębność zachowała nadal Trinity College w Dublinie. Wynikało to zapewne z jej pozycji najstarszego uniwersytetu, ale także ówczesnej rangi intelektualnej, religijnej i politycznej.

UNIwersytety Świata – IRLANDIA

Nowo utworzony Narodowy Uniwersytet Irlandzki zdobywał coraz większe znaczenie, co niewątpliwie rozpoczęło między obu uczelniami rywalizację, która znacznie przekraczała ramy intelektualne. Na uniwersytecie narodowym bardziej politycznie predysponowanym do działalności na rzecz niezależności Irlandii znaczną popularność zyskała założona w 1893 roku Liga Gaelacka, która zabiegała o przywrócenie języka gaelackiego. Dzięki jej zabiegom udało się uczynić z tego języka podstawowy przedmiot na egzaminach wstępnych na uniwersytet narodowy. Założyciel Ligi O'Hyde absolwent Trinity College protestant i późniejszy prezydent Eire został w 1908 roku pierwszym profesorem nowożytnego języka irlandzkiego na Narodowym Uniwersytecie Irlandzkim (Ranelagh 153).

Powstanie nowych uczelni spowodowało, że Trinity College nie odgrywał już dominującej roli w przemianach kulturowych i intelektualnych Irlandii w drugiej połowie XIX wieku, aczkolwiek było to ciągle ważne centrum naukowe i społeczno-polityczne.

Przemiany społeczne dokonujące się w Irlandii w pierwszej połowie XIX wieku coraz mocniej oddalały irlandzką inteligencję, głównie protestancką, od języka swych przodków. Wprowadzenie w połowie XIX wieku powszechnego szkolnictwa w języku angielskim spowodowało zanikanie ostatnich szkół filidów. Emancypująca się inteligencja katolicka, urzędnicy, a także księża posługiwali się również językiem angielskim (Grzybowski 309). Coraz liczniejsza od połowy XIX wieku emigracja dotykała głównie katolicką ludność zachodnich części wyspy, które jeszcze zachowywały język i tradycje celtyckie. Język gaelicki stawał się w tej sytuacji coraz bardziej wymiewanym przez elity dialektem wieśniaków.

W drugiej połowie XIX wieku wraz z narastaniem ruchów niepodległościowych w Irlandii i wzrostem znaczenia elit katolickich zaczyna się stopniowe odradzanie kultury celtyckiej. Przytacza się Samuelowi Fergusonowi – poecie, lingwiście i historykowi, który w 1864 roku wydał *Pieśni Zachodnich Gaelów*, przywracając pamięć o legendarnych irlandzkich bohaterach (Sampson 973). Dzieło to spowodowało dość szerokie zainteresowanie kulturą celtycką i wydanie w 1997 roku pierwszej przeznaczony dla angielskiego czytelnika *Literackiej historii Irlandii* (Grzybowski 309).

Wśród wybitnych postaci i twórców związanych z ruchem celtyckim pojawiają się także absolwenci Trinity College. Człową postacią celtyckiego odrodzenia był W. B. Yeats, autor *Wędrówek Osjana* oraz tomu szkiców *Celtycki zmierzch*. Yeats wywarł znaczny wpływ na innego absolwenta Trinity College wybitnego dramaturga G. M. Synge'a, który swą twórczość opierał głównie na celtyckim folklorze. W latach 70. XIX wieku w Trinity College, a potem w Oxfordzie studiował znakomity poeta i jeden z najwybitniejszych stylistów irlandzkich – Oskar Wilde.

W odrodzeniu celtyckim, a co się z tym wiązało i nasileniu tendencji niepodległościowych w Irlandii Trinity College nie odgrywał już tak znaczącej roli jak w kształtowaniu się irlandzkiej elity intelektualnej w XVIII wieku. Istniały też inne uczelnie i wyemancypowała się inteligencja katolicka, a protestantkie Trinity College było w większości przeciwnie zbyt radykalnym rozwiązaniem unii z Anglią. Mimo to w wydarzeniach politycznych schyłku XIX wieku i pierwszych dekadach XX wieku Trinity College wciąż było liczącą się uczelnią.

Ligę Gaelacką w 1893 roku zakładał absolwent Trinity College Douglas Hyde, związany później z Narodowym Uniwersytetem Irlandzkim, wspólnie z absolwentami tego uniwersytetu – historykiem Mac Neilem

i poetą P. Pearsem. Działalność ligi, która zakładała deanglizację Irlandii, spotkała się ze znacznie większym wsparciem na katolickim narodowym uniwersytecie niż protestanckim Trinity College.

Rosnące znaczenie społeczne katolickiego uniwersytetu narodowego wynikało głównie ze struktury wyznaniowej mieszkańców Irlandii. Na początku XX wieku ludność kraju składała się z 1,2 mln protestantów i 3,2 mln katolików (Grzybowski 322) z rosnącym udziałem inteligencji katolickiej. Z Narodowego Uniwersytetu Irlandzkiego wywodziła się większość bohaterów walki o niepodległość Irlandii na początku XX wieku, a wśród nich także późniejszy prezydent Eamon de Valera. Jednak absolwentami Trinity College byli czolowi przywódcy powstania wielkanocnego w 1916 roku Joseph Plunkett i jego profesor Thomas Mac Donagh, obaj rozstrzelani przez angielski pluton egzekucyjny tego samego roku (Swoboda 262–263). Od 25.07. 1917 do 5.04. 1918 roku w Trinity College odbywały się obrady Konwencji Irlandzkiej, która była próbą porozumienia między unionistami a zwolennikami niepodległości. Główną rolę odegrał tu wówczas de Valera lider ugrupowania Sin Fein (My Sami) założonej w 1908 roku partii niepodległościowej, która zdobywała sobie coraz większą popularność. De Valera został w 1922 roku kanclerzem Narodowego Uniwersytetu Irlandzkiego, a w 1927 roku założył partię Fianna Fail (Żołnierze Losu).

W wyborach do parlamentu Irlandii w 1921 roku Trinity College otrzymał 4 mandaty i wszystkie zdobyli unioniści pragnący utrzymać unię z Anglią, ale pozostałe 124 mandaty przypadły przedstawicielom Szin Fein, zwolennikom niezależności na czele z de Valerą. Podczas gdy Szin Fein z de Valerą dążył do ustanowienia parlamentu wszechirlandzkiego, unioniści z Trinity College na wezwanie Anglii ogłosili się przedstawicielami Irlandii Południowej, utrudniając tym samym utworzenie parlamentu całej zjednoczonej Irlandii (Grzybowski 335). Zajęcie postawy unionistycznej coraz mniej popularnej wśród większości Irlandczyków spowodowało zapewne zmniejszenie roli środowiska intelektualnego Trinity College w dramatycznych dziejach Irlandii po wielkanocnym powstaniu poetów w 1916 roku. Trinity College był ciągle uczelnią protestancką, natomiast od 1903 roku umożliwiono tu zdobywanie stopni naukowych kobietom.

Zdobywanie niepodległości po wielkanocnym powstaniu poetów było bardzo trudnym okresem narodu, który po kilkusetletnim panowaniu Anglii wracał do swej katolickiej tożsamości. Według spisu z 1926 roku 92,6% ludności w wolnej Irlandii stanowili katolicy (Ranelagh 219). Konstytucja z 1937 roku, którą wprowadził Eamon de Valera, za podstawę ustrojową przyjmowała demokrację parlamentarną, a w życiu narodu obowiązywać miał katolicki system wartości. Autorytet Kościoła katolickiego wzrastał już od połowy XIX wieku dzięki geniuszowi organizacyjnemu pierwszego irlandzkiego prymasa kardynała Paula Cullena. Podstawą rosnącego znaczenia Kościoła była jego identyfikacja z narodem irlandzkim i jego dążeniem do niepodległości, aczkolwiek z dużym dystansem do uciekania się do przemocy. Irlandzcy katolicy uzyskali po kilkuset latach pełną swobodę życia religijnego, którą przyjęli z wielką gorliwością. Jeszcze w 1970 roku Kościół irlandzki utrzymywał 6 tysięcy misjonarzy na całym świecie (w 86 krajach). Wielkie poparcie dla katolicyzmu w Irlandii pokazało wspaniałe powitanie zgotowane papieżowi Janowi Pawłowi II, gdy w 1979 roku odwiedził Irlandię jako trzeci kraj po Meksyku i Polsce. Jan Paweł II już podczas pierwszej homilii w Dublinie nawiązał do heroicznych i mężeńskich dziejów

Kościola katolickiego w Irlandii i przypomniał rolę misjonarzy irlandzkich w „nawróceniu kontynentu europejskiego” (Jan Paweł II 30). Kościół katolicki Irlandii zachował jednolitą organizację dla całej wyspy, a jego stolicą zostało Armagh – historyczna siedziba św. Patryka.

Wejście Irlandii do EWG w 1973 roku, a następnie do Unii Europejskiej oraz coraz lepsza sytuacja ekonomiczna spowodowały też zmiany społeczne. Mieszkańcy Irlandii niegdyś zajmujący się rolnictwem stawali się coraz bardziej społeczeństwem miejskim. Wzrastający dobrobyt doprowadził także do zmian w stylu życia i konieczności zmierzania się ze współczesnym wyzwaniem cywilizacyjnym, przede wszystkim ze wzrostem ogromnych możliwości konsumpcyjnych. W tych nowych warunkach niegdyś biedna Irlandia stała się dość nagle celtyckim tygrysem Europy. Postawy społeczne zależały w dużej mierze od zachowań elit intelektualnych państwa i Kościoła. Wydaje się, że jednak nie w pełni sprostały one tej sytuacji. Tradycyjne wartości, których strażnikiem był Kościół, zostały narażone na duże niebezpieczeństwo na skutek działań polityków i państwa. Sekularyzacja państwa podjęto za prezydentury Mary Robinson, absolwentki Trinity College, która wywodziła się ze środowisk protestanckich, liberalnych i lewicowych. Gorliwa propagatorka rozwodów, antykoncepcji i feminizmu umiała sobie zdobyć poparcie kobiet (Ranelagh 237). Jako prezydent doprowadziła do stopniowej eliminacji podstawowych wartości, na których opierała się katolicka rodzina w Irlandii. Utrata tradycyjnych wartości i laicyzacja życia nie wystawia także najlepszych świadectwa duchowieństwu katolickiemu, które nie sprostało tym wyzwaniom. Świadczy o tym brak powołań kapłańskich i obraz kapłana katolickiego jako naruszającego naturalny stan rzeczy ustanowiony przez Boga (Błaza 48). Widać, że konfrontacja katolickiego kapłana z protestancką wizją duchownego okazała się trudna w laicyzującym się społeczeństwie. Irlandia pozostała nadal krajem katolickim, ale przeżywającym coraz poważniejszy kryzys wartości (Błaza 48).

Pierwsze dekady kształtowania się niepodległości to dla Irlandii czas niezwykle trudny. Prowadziło to niekiedy do zniechęcenia i rozczarowania elity intelektualnej i jej emigracji. Emigrację wybrał jeszcze na początku wieku James Joyce opisujący w swych dziełach Dublin z tamtych czasów. Zarówno jego *Ulysses*, jak i utwory innych autorów, które uznano za obrażające moralność i niezgodne z chrześcijańskim systemem wartości, objęto w Irlandii zakazem publikacji. Na emigracji tworzył uznawany powszechnie za pisarza francuskiego Irlandczyk i absolwent Trinity College Samuel Beckett, laureat nagrody Nobla w 1969 roku.

Stopniowym przemianom podlegał system edukacji. Od szkół podstawowych wymagano skutecznego odradzania języka irlandzkiego i stał się on przedmiotem obowiązkowym w szkołach podstawowych i średnich oraz na egzaminach państwowych (Eithier 68). Te wymagania złagodzone jednak w 1973 roku, bowiem prześladowany przez wiele stuleci język irlandzki z dużym trudem dawał się wprowadzić do obiegu. Nadal jest używany dość rzadko i trudno go dostosować do wymogów współczesnej nauki i literatury.

W 1960 roku powołano w Irlandii Komisję do Spraw Szkolnictwa Wyższego, która pracowała do 1967 roku. Do dyskusji włączyli się wtedy biskupi katolicy, którzy jako zwierzchnicy Maynooth College wyrazili życzenie, aby uczelnia kształcąca dotąd duchownych stała się centrum studiów wyższych otwartych dla wszystkich studentów. Komisja w swym opracowaniu końcowym w 1964 roku zalecała

nadanie college'om tworzącym Narodowy Uniwersytet Irlandzki statusu niezależnych uniwersytetów i utrzymania dotychczasowej odrębności Trinity College przy zreformowaniu władz uniwersyteckich i powołaniu Rady Uniwersytetów Irlandii oraz stałej Komisji ds. Szkolnictwa Wyższego. Rząd irlandzki miał wówczas zamiar połączyć Trinity College i katolicki Uniwersytet College (dublińska część uniwersytetu narodowego) w jeden University of Dublin (Uniwersytet Dubliński), jednak wobec zdecydowanego sprzeciwu władz obu uczelni projekt odrzucono. W myśl ogłoszonego w 1968 roku tzw. planu Lenihana zaproponowano rozwiązanie Narodowego Uniwersytetu Irlandzkiego i nadanie college'om w Dublinie i Galway statusu odrębnych uniwersytetów. W myśl tego planu miało także nastąpić połączenie Trinity College i Uniwersytetu College przy zachowaniu ich odrębności. Powstała także Rada Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencja Uniwersytetów Irlandzkich. Rada zaakceptowała przyjmowanie świeckich studentów przez Maynooth College i powstanie nowego uniwersytetu w Coleraine w Ulsterze (*Historia* 476).

W 1970 roku podpisano porozumienie o podziale kierunków studiów między Trinity College a uniwersytet narodowy i o tym, że biskupi katolicy wycofają zakaz studiowania katolików na Trinity College. W 1974 roku minister szkolnictwa wyższego Irlandii R. Burke ogłosił nowy program, w myśl którego University College stał się odrębnym uniwersytetem, a Trinity College zachowując niezależność, utracił część wydziałów i kierunków.

W ten sposób ukształtował się współczesny status Trinity College najstarszego uniwersytetu Irlandii, który pozostał nadal bardzo prestiżową uczelnią nie tylko w skali Irlandii. Według rankingu „The Sunday Times” z 2004 roku Trinity College zajął już po raz kolejny pierwsze miejsce wśród uniwersytetów Irlandii i był jedynym uniwersytetem z tego kraju, który znalazł się wśród 100 najlepszych uniwersytetów europejskich. Według różnych opinii Trinity College to idealne miejsce dla erudyty w z widzę na największe zasoby, doskonale udostępnione biblioteki (*La Bibliothéque*). I to nie tylko dla humanistów, a także dla przedstawicieli kierunków przyrodniczych i medycznych ze względu na świetne wyposażenie laboratoryjne („Education”). Na Trinity College znajdują się również bardzo rozbudowane studia biznesowe i informatyczne.

Liczba studentów na Trinity College stopniowo wzrasta. W 1990 roku studiowało tu 8 tysięcy studentów, a w 2005 roku liczba ta osiągnęła 15 tysięcy. Na największym uniwersytecie Irlandii University College Dublin studiowało 22 tysiące studentów. Wśród 8 aktualnie uniwersytetów Irlandii Trinity College wyróżnia się nie tylko długą i bogatą historią, ale także wysokim prestiżem naukowym, co przyciąga także studentów z zagranicy.

Trinity College odegrał wielką rolę w dziejach Irlandii. Bardzo długo był przede wszystkim symbolem protestanckiej intelektualnej kolonizacji wyspy, a równocześnie od XVIII wieku skupiał wokół siebie środowisko inteligencji otwierającej się także na katolików. Dzisiaj kiedy mogą tu już studiować katolicy, utracił znaczenie takiego niezbyt popularnego symbolu, mimo że pozostał nadal uczelnią o własnym bardziej liberalnym profilu niż uczelnie, które powstały w okresie kształtowania się niepodległości Irlandii z dużym udziałem Kościoła katolickiego. Z Trinity College wywodziła się nie tylko pierwsza kobieta prezydent – lewicowa i liberalna protestantka Mary Robinson, ale także była z nim związana Mary Mac Aleese, kolejna kobieta prezydent, gorliwa katoliczka.

Józef Duda

UNIWERSYTETY ŚWIATA – IRLANDIA

Literatura

„Bell Europa” w: 121, Milano 2004; *La Bibliothéque de Trinity College*, Dublin 2003; G. Bidwell: *Irlandia*, 1970; M. Błaza: *Katolicka Irlandia – mit czy rzeczywistość „Miejsca Święte”* 2002, nr 2, „Education Ireland” 2004/2005, Dublin 2004; J. Giton: *Wyspa Celtów*, 1961; *Historia Irlandii*, 1988; *Jan Paweł II w Irlandii i Stanach Zjednoczonych*, 1981; S. Grzybowski: *Historia Irlandii*, 1977; J. Kędzierski: *Dzieje Anglii*, t. 2, 1988; J. Macpherson: *Pieśni Osjana*, 1980; J. P. Newman: *Idea uniwersytecka*, 1990; J. P. Newman: *Kazania uniwersyteckie*, 1990; B. O’Eithier: *Historia Irlandii*, 2000; J. B. Ranelagh: *Historia Irlandii*, 2003; G. Samson: *Historia literatury angielskiej*, 1966; G. Swoboda: *Dublin 1916*, 2006.

Podpisy do zdjęć

1. Kampus uniwersytecki Trinity College z lotu ptaka („Bell Europa”, w. 121)
A – wejście główne, B – dom Rektora, C – Examination Hall, D – kaplica uniwersytecka, E – Dining Hall – stołówka, F – wieża – dzwonnica, G – Stara Biblioteka, H – Rubnics – najstarsza część uniwersytetu, I – muzeum, L – Berkeley Biblioteka – Nowa Biblioteka, M – Lecky Biblioteka – Nowa Biblioteka
2. Wejście główne do Trinity College – przed wejściem posągi Edmunda Burke i Oliwiera Goldsmitha
3. Kampanila pochodząca z 1853 roku i wzniesiona na miejscu dawnego klasztoru św. Trójcy, pierwszego miejsca uniwersytetu
4. Najstarsza zachowana budowla uniwersytecka z 1700 roku z czerwoną ceglana elewacją zwana Rubnics
5. Stara Biblioteka mieszcząca wewnątrz słynną Długą Salę – Long Room („W. U” nr 128)
6. Daniel O’Connell
7. John Henry Newman
8. Joseph Plunkett
9. Thomas Mac Donagh
10. Eamon de Valera

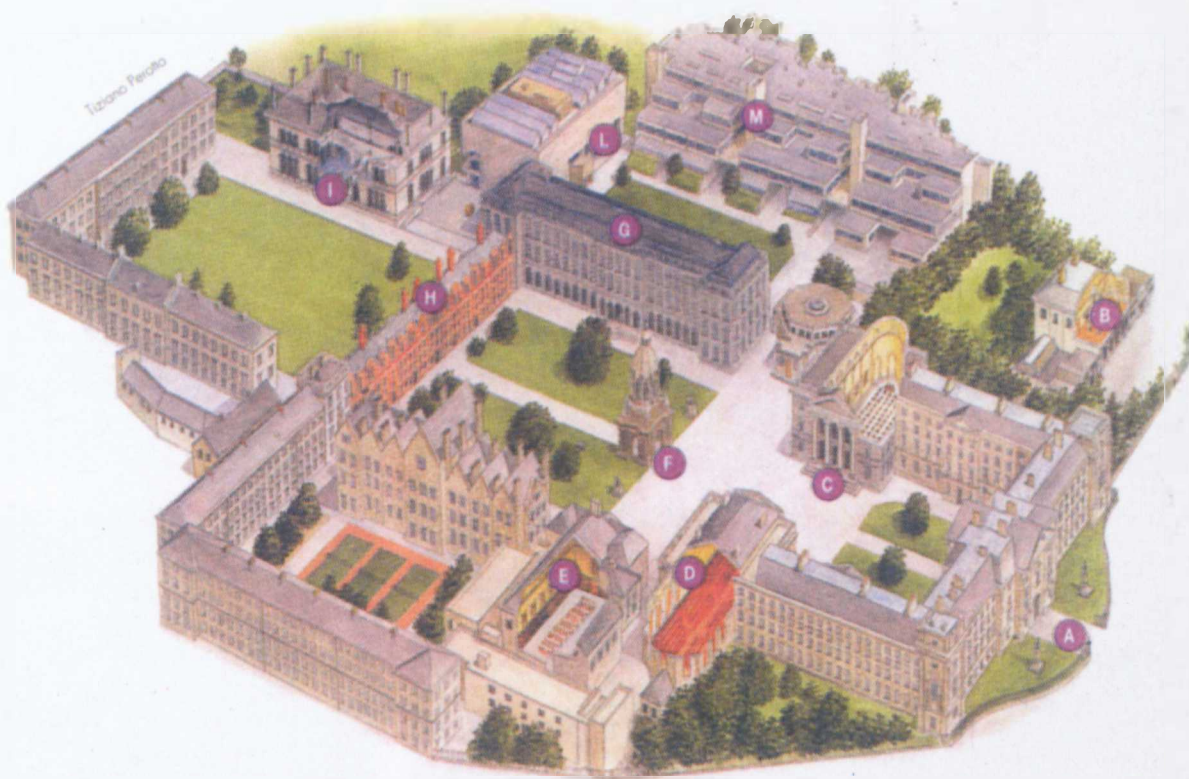

UNIwersytety Świata – IRLANDIA

UNIwersYTETY ŚWIATA – IRLANDIA

- A – wejście główne
- B – dom Rektora
- C – Examination Hall
- D – kaplica uniwersytecka
- E – Dining Hall – stołówka
- F – wieża – dzwonnica
- G – Stara Biblioteka
- H – Rubrics – najstarsza część uniwersytetu
- I – muzeum
- L – Berkeley Biblioteka – Nowa Biblioteka
- M – Lecky Biblioteka – Nowa Biblioteka

1

2

WYDAWNICTWO
UMCS

Redagują: Elżbieta Mulawa-Pachol (redaktor naczelna), Maria Kopycińska-Lehun. Stale współpracują: Alicja Ciężczyk-Chmiel, Jolanta Jarzyńska, Krystyna Kapica, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Katarzyna Kuć-Czajkowska, Małgorzata Samujło, Iwona Adach, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1009, tel. 537-53-76, faks 537-53-02. E-mail: promocja@ramzes.umcs.lublin.pl <http://www.umcs.lublin.pl> Media, Wiadomości Uniwersyteckie. Skład i łamanie: **BIFolium**. Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19.

ISSN 1233-216X

9 771233 216001

14